Analýza legislativy v praxi z pohledu zaměření na podporu nezávislosti života osob se zdravotním postižením

v rámci projektu Život jako každý jiný,
r. č.: CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_017/0002766

Název programu: Operační program Zaměstnanost

Datum vyhotovení: 21. 7. 2019

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

OBSAH

1. Základní údaje 1
2. Manažerské shrnutí 2
2.1 Metodický přístup 2
2.2 Nástroje a postupy podpory nezávislosti osob se zdravotním postižením 2
2.3 Zjištění z šetření na úrovní krajů a obcí 2
2.4 Příklady z praxe 2
3. Úvod 4
3.1 Osoby se zdravotním postižením 4
3.2 Nezávislý život 6
3.3 Stávající situace osob se zdravotním postižením 6
4. Metodický přístup 8
4.1 Fáze Projektu 8
4.2 Analyzovaná legislativa 9
4.3 Oslovené organizace 10
5. Nástroje a postupy podpory nezávislosti osob se zdravotním postižením ze strany státu 11
5.1 Vláda ČR 11
5.2 Ministerstvo práce a sociálních věcí 12
5.2.1 Invalidní důchod 12
5.2.2 Ochrana na trhu práce – zaměstnávání osob se zdravotním postižením 14
5.2.3 Ochrana na trhu práce – příspěvky pro zaměstnavatele 18
5.2.4 Příspěvek na péči 25
5.3 Ministerstvo pro místní rozvoj ČR 28
5.4 Ministerstvo dopravy 29
6. Nástroje a postupy podpory nezávislosti osob se zdravotním postižením ze strany územních samosprávných celků 30
6.1 Kraje 30
6.1.1 Krajský úřad 30
6.1.2 Zjištění Zpracovatele 31
6.2 Obce 36
6.2.1 Obecní úřad obce s rozšířenou působností 36
6.2.2 Obce 37
6.2.3 Zjištění Zpracovatele 37

7. Nástroje a postupy podpory nezávislosti osob se zdravotním postižením ze strany ostatních subjektů 45
7.1 Poskytovatelé sociálních služeb 45
7.2 Organizace zastupující osoby se zdravotním postižením 46
7.3 Zaměstnavatelé 46
8. Příklady z praxe 47
8.1 Dotazníkové šetření 47
8.1.1 Nástroje podpory nezávislosti osob se zdravotním postižením 48
8.1.2 Překážky podpory nezávislosti života osob se zdravotním postižením 50
8.2 Tržní a veřejné selhání v poskytování sociální služby tísňová péče 52
8.3 Neexistence veřejné podpory na výcvik asistenčních a signálních psů 54
8.4 Nevyhovující délka lhůty na vypořádání žádosti o příspěvek na péči 55
8.5 Nedostatečný počet stání vyhrazených pro vozidla přepravující osoby těžce pohybově postižené 56
8.6 Nízká výše příspěvku na úhradu provozních nákladů vynaložených v souvislosti se zaměstnáním osoby se zdravotním postižením 57
9. Závěr 59
10. Seznam zkratek 60
11. Seznam grafů a tabulek 61
11.1 Seznam grafů 61
11.2 Seznam tabulek 61
12. Přílohy 62

1. ZÁKLADNÍ ÚDAJE

Název projektu:	Analýza legislativy v praxi z pohledu zaměření na podporu nezávislosti života osob se zdravotním postižením (dále také „Projekt“)
Datum vyhotovení:	21. 7. 2019

Objednatel:

Název:	Česká republika – Ministerstvo práce a sociálních věcí (dále také „Zadavatel“)
Adresa:	Na Poříčním právu 1/376, 128 01 Praha 2
Kontaktní osoba:	Ing. Kateřina Žaludová (rozená Landová), oddělení koncepce sociálních služeb

Dodavatel:

Název:	BDO Advisory s.r.o. (dále také „Zpracovatel“)
Adresa:	Karolinská 661/4, 186 00 Praha 8
Kontaktní osoba:	Ing. Petr Štětka, manažer

Společnost BDO Advisory s.r.o. je členem skupiny BDO International Limited, společnosti s ručením omezeným ve Velké Británii, a je součástí mezinárodní sítě nezávislých členských firem BDO. BDO Advisory s.r.o., IČ: 27244784, DIČ: CZ27244784, je zapsána Městským soudem v Praze, oddíl C, vložka 107235.

2. MANAŽERSKÉ SHRNUTÍ

Zpracovatel se v této **Analýze legislativy v praxi z pohledu zaměření na podporu nezávislosti života osob se zdravotním postižením** (dále také „Analýza“) zabýval podporou nezávislého života osob s tělesným, mentálním nebo smyslovým postižením, osob s duševním onemocněním či osob s kombinací těchto zdravotních postižení. Při zpracování Analýzy byla věnována zvláštní pozornost dětem a osobám s těžkým zdravotním postižením, které se projevuje zejména zhoršenou možností rozhodování a potřebou celodenní péče.

2.1 Metodický přístup

Při zpracování Analýzy bylo vycházeno z analýzy platných legislativních předpisů České republiky (dále také „ČR“). K popisu stávající situace byly použity veřejně dostupné informace a zjištění plynoucí z realizovaných šetření a rozhovorů se zástupci oslovených organizací a také jednotlivci z řad osob se zdravotním postižením. Na pěti konkrétních aktuálních příkladech z praxe byly dokumentovány různé životní situace osob se zdravotním postižením a byly demonstrovány překážky v zajištění jejich nezávislého života. Dále bylo realizováno šetření mezi vedoucími pracovníky sociálních odborů obecních a krajských úřadů. Cílem tohoto šetření bylo zjistit, jaké jsou z jejich pohledu hlavní překážky nezávislého života osob se zdravotním postižením a jaké nástroje a změny by napomohly stávající stav v této oblasti zlepšit.

2.2 Nástroje a postupy podpory nezávislosti osob se zdravotním postižením

V rámci Analýzy byly dále představeny nástroje a postupy podpory nezávislosti osob se zdravotním postižením. Zejména se jedná o nástroje definované legislativou ČR. Nástroje byly dále členěny dle úrovně na nástroje na úrovni státu, samospráv a dalších subjektů, mezi které byli zařazeni poskytovatelé sociálních služeb, organizace zastupující osoby se zdravotním postižením a zaměstnavatelé. Významným zjištěním je, že všechny subjekty se zaměřují na činnosti vyplývající z legislativy ČR.

2.3 Zjištění z šetření na úrovní krajů a obcí

Ze zjištění vyplývá, že hlavní problémy pro kraje a obce při podpoře nezávislého života osob se zdravotním postižením představují:

- nedostatečný objem financí věnovaný na podporu nezávislého života osob se zdravotním postižením a na transformaci sociálních služeb;
- nedostatek personálních kapacit v sociálních službách a celková kapacita sociálních služeb;
- negativní vnímání osob se zdravotním postižením většinovou populací;
- nedostupné bezbariérové bydlení pro osoby se zdravotním postižením;
- nedostatečná podpora neformální péče.

2.4 Příklady z praxe

Příklady z praxe představují výsledky dotazníkového šetření členěné do odpovědí podle druhu organizací a subjektů. Dále se zpracovatel zaměřil na analýzu pěti konkrétních a aktuálních případů

Společnost BDO Advisory s.r.o. je členem skupiny BDO International Limited, společnosti s ručením omezeným ve Velké Británii, a je součástí mezinárodní sítě nezávislých členských firem BDO. BDO Advisory s.r.o., IČ: 27244784, DIČ: CZ27244784, je zapsána Městským soudem v Praze, oddíl C, vložka 107235.

z praxe zaměřených na životní situace osob se zdravotním postižením. Na těchto příkladech jsou demonstrovány překážky v zajištění nezávislosti osob se zdravotním postižením. Příklady z praxe se zabývají:

- tržním a veřejným selhání v poskytování sociální služby tísňové péče;
- neexistencí veřejné podpory na výcvik asistenčních a signálních psů;
- nevyhovující délkou lhůty na vypořádání žádosti o příspěvek na péči;
- nedostatečným počtem stání vyhrazených pro vozidla přepravující osoby těžce pohybově postižené;
- nízkou výší příspěvku na úhradu provozních nákladů vynaložených v souvislosti se zaměstnáním osoby se zdravotním postižením.

V rámci výše uvedených příkladů byly navrženy kroky vedoucí k odstranění existujících překážek.

Společnost BDO Advisory s.r.o. je členem skupiny BDO International Limited, společnosti s ručením omezeným ve Velké Británii, a je součástí mezinárodní sítě nezávislých členských firem BDO. BDO Advisory s.r.o., IČ: 27244784, DIČ: CZ27244784, je zapsána Městským soudem v Praze, oddíl C, vložka 107235.

3. ÚVOD

Předmětem plnění Projektu je zpracování Analýzy. Analýza se zabývá podporou nezávislého života osob s tělesným, mentálním nebo smyslovým postižením, osob s duševním onemocněním či osob s kombinací těchto zdravotních postižení. Při zpracování Analýzy byla věnována zvláštní pozornost dětem a osobám s těžkým zdravotním postižením, které se projevuje zejména zhoršenou možností rozhodování a potřebou celodenní péče.

Zpracovatel se v rámci této Analýzy zaměřil na praktickou stránku aplikace legislativních předpisů ČR v praxi. Analýza popisuje nástroje a postupy využívané státní správou a samosprávami (kraji, obvody obcí s rozšířenou působností a obcemi), poskytovateli sociálních služeb a dalšími aktéry podporujícími nezávislost života osob se zdravotním postižením. Dále Analýza uvádí překážky nezávislosti osob se zdravotním postižením, které jsou demonstrovány na pěti konkrétních příkladech z praxe. K těmto překážkám Zpracovatel navrhuje konkrétní legislativní změny vedoucí k eliminaci existujících bariér nezávislosti.

Do zpracování Analýzy byli aktivně zapojeni zástupci samospráv a poskytovatelů sociálních služeb a dále také osoby se zdravotním postižením a organizace zastupující zdravotně postižené osoby.

Analýza vznikla jako součást projektu **Život jako každý jiný**, registrační číslo: CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_017/0002766, za finančního přispění Evropské unie (dále také „EU“) prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost z prostředků Evropského sociálního fondu a státního rozpočtu České republiky. Analýza poslouží Ministerstvu práce a sociálních věcí (dále také „MPSV“) v podpoře života osob se zdravotním postižením v jejich přirozeném prostředí a související deinstitucionalizace.

3.1 Osoby se zdravotním postižením

Osoby se zdravotním postižením představují poměrně významnou část populace ČR. Dle výsledků nejnovějšího výběrového šetření Českého statistického úřadu (dále také „ČSÚ“) žilo v roce 2018 na území ČR 1,152 milionu osob se zdravotním postižením.[1]

V kontextu české legislativy jsou osoby se zdravotním postižením vymezeny hned několika definicemi, neexistuje tak jednotně využívaná definice zdravotně postižených osob. Zdravotnímu postižení se věnuje několik legislativních předpisů a platí, že žádné vymezení stanovené v legislativě není univerzálně aplikovatelné. Tato část proto přináší přehled o různých legislativních vymezeních definujících osoby se zdravotním postižením.

Dle § 3 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách se pro účely daného zákona „zdravotním postižením rozumí tělesné, mentální, duševní, smyslové nebo kombinované postižení, jehož dopady činí nebo mohou činit osobu závislou na pomoci jiné osoby“.[2]

Dle § 5 odst. 6 zákona č. 198/2009 Sb., antidiskriminační zákon je zdravotní postižení pro účely daného zákona definováno jako „tělesné, smyslové, mentální, duševní nebo jiné postižení, které brání nebo

[1] Jak se žije lidem se zdravotním postižením? Český statistický úřad, 2019. Dostupné z: https://www.czso.cz/documents/10180/118374921/csu_tk_jak_se_zije_lidem_se_zdravotnim_postizenim_3.pdf/606bb166-e424-4248-967b-f00e98213c81?version=1.0
[2] § 3 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.

Společnost BDO Advisory s.r.o. je členem skupiny BDO International Limited, společnosti s ručením omezeným ve Velké Británii, a je součástí mezinárodní sítě nezávislých členských firem BDO. BDO Advisory s.r.o., IČ: 27244784, DIČ: CZ27244784, je zapsána Městským soudem v Praze, oddíl C, vložka 107235.

může bránit osobám v jejich právu na rovné zacházení v oblastech vymezených tímto zákonem; přitom musí jít o dlouhodobé zdravotní postižení, které trvá nebo má podle poznatků lékařské vědy trvat alespoň jeden rok“.[3]

Dle ustanovení § 67 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti je poskytována osobám se zdravotním postižením zvýšená ochrana na trhu práce. V rámci § 67 odst. 2 zákona o zaměstnanosti se uvádí, že: „osobami se zdravotním postižením jsou fyzické osoby, které jsou orgánem sociálního zabezpečení uznány a) invalidními ve třetím stupni, b) invalidními v prvním nebo druhém stupni, c) zdravotně znevýhodněnými“.[4]

V české legislativě je na zdravotně postižené osoby pohlíženo také z pohledu schopnosti vykonávat práci, kdy za invalidní jsou považovány osoby, u kterých nastal pokles pracovní schopnosti. Dle § 39 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění je člověk invalidní, „jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nastal pokles jeho pracovní schopnosti nejméně o 35 %“.[5] Pracovní schopností se dle § 39 odst. 3 věty první zákona o důchodovém pojištění rozumí „schopnost pojištěnce vykonávat výdělečnou činnost odpovídající jeho tělesným, smyslovým a duševním schopnostem, s přihlédnutím k dosaženému vzdělání, zkušenostem a znalostem a předchozím výdělečným činnostem“.[6] Poklesem pracovní schopnosti se se dle § 39 odst. 3 věty druhé zákona o důchodovém pojištění rozumí „pokles schopnosti vykonávat výdělečnou činnost v důsledku omezení tělesných, smyslových a duševních schopností ve srovnání se stavem, ve kterém byla osoba před vznikem dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu“.[7] Typologii posuzování úrovně zdravotního postižení definuje vyhláška Ministerstva práce a sociálních věcí č. 284/1999 Sb., kterou se provádí zákon o důchodovém pojištění.[8]

Pro potřeby statistiky využívá ČSÚ vlastní definici, jež je využívaná pro potřeby zjištění, jak se žije lidem se zdravotními omezením. ČSÚ mezi osoby se zdravotním postižením řadí:[9]

- osobu invalidní nebo se zdravotním znevýhodněním;
- držitele průkazu osoby se zdravotním postižením;
- osoby požívající příspěvek na péči nebo na mobilitu;
- osoby, které uvedly, že jsou kvůli svým zdravotním problémům dlouhodobě omezeny ve vykonávání běžných činností.

Pro potřeby Analýzy se na základě smluvního ustanovení osobami se zdravotním postižením rozumí osoby s tělesným, mentálním nebo smyslovým postižením a osoby s duševním onemocněním, případně kombinace předešlého.

[3] § 5 odst. 6 zákona č. 198/2009 Sb., antidiskriminační zákon.
[4] § 67 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti.
[5] § 39 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění.
[6] § 39 odst. 3 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění.
[7] § 39 odst. 3 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění.
[8] Vyhláška č. 284/1995 Sb., kterou se provádí zákon o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů.
[9] Jak se žije lidem se zdravotním postižením? Český statistický úřad, 2019. Dostupné z: https://www.czso.cz/documents/10180/118374921/csu_tk_jak_se_zije_lidem_se_zdravotnim_postizenim_3.pdf/606bb166-e424-4248-967b-f00e98213c81?version=1.0

Společnost BDO Advisory s.r.o. je členem skupiny BDO International Limited, společnosti s ručením omezeným ve Velké Británii, a je součástí mezinárodní sítě nezávislých členských firem BDO. BDO Advisory s.r.o., IČ: 27244784, DIČ: CZ27244784, je zapsána Městským soudem v Praze, oddíl C, vložka 107235.

3.2 Nezávislý život

Definici nezávislého života přináší obecný komentář k článku 19: žít nezávisle a být začleněn do komunity.[10] Pro potřeby této Analýzy se nezávislým životem rozumí stav, kdy lidé se zdravotním postižením mohou sami rozhodovat o svém životě. Rozhodovat se mohou na základě poskytnutí všech nezbytných prostředků, které jim umožní uplatňovat volbu a kontrolu nad svými životy a činit všechna rozhodnutí, jež se jejich životů týkají.

Osobní autonomie a sebeurčení je pro nezávislý život zásadní, včetně přístupu k dopravě, informacím, komunikaci, osobní asistenci, místu pobytu, každodenním pravidelným zvykům, slušnému zaměstnání, osobním vztahům, ošacení, výživě, hygieně a zdravotní péči, náboženským, kulturním a sexuálním a reprodukčním právům. Nezávislý život je stěžejní součástí autonomie člověka a jeho svobody, přičemž neznamená nutně žít sám. Rovněž by neměl být interpretován pouze jako schopnost vykonávat samostatně každodenní činnosti. Spíše by na něj mělo být nahlíženo jako na svobodu volby a kontroly životního stylu a každodenních aktivit, která by v souladu s respektem k vrozené důstojnosti člověka neměla být osobám se zdravotním postižením upřena.

Nezávislý život osob se zdravotním postižením nachází legislativní oporu v české legislativě v zákoně č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, který je zákonem dodržujícím lidskoprávní princip svobodné volby formou pomoci a typu služby na základě specifických potřeb uživatele. Na základě zákona o sociálních službách ČR finančně podporuje poskytovatele služeb a zároveň přispívá na úhradu sociální služby v podobě příspěvku na péči.

3.3 Stávající situace osob se zdravotním postižením

Osoby se zdravotním postižením se dennodenně potýkají s bariérami, které znemožňují dosažení nezávislého života. Současnou situaci osob se zdravotním postižením v ČR reflektují výsledky zjištěné výběrovým šetřením ČSÚ. Dle výsledků šetření osobám se zdravotním postižením nejčastěji (39 % odpovědí) nic nechybí. Identifikovány však byly i hlavní překážky nezávislosti, kterými jsou finance (31 % odpovědí), bariérovost ve veřejném prostoru, v domácím prostředí a v dopravě (26 % odpovědí), zdravotní péče (23 % odpovědí) a míra podpory ze strany státu (13 % odpovědí).

Zpracovatel realizoval dotazníkové šetření mezi zástupci subjektů podporujících svou činností nezávislý život osob se zdravotním postižením. Mezi oslovenými subjekty byli poskytovatelé sociálních služeb, zástupci samospráv a organizace zastupující zdravotně postižené osoby. Detailní přehled výsledků realizovaného dotazníkového šetření představuje část Analýzy 8.1 Dotazníkové šetření. Z výsledku realizovaného šetření vyplývá, že z pohledu dotázaných subjektů je v současnosti nejhorší stav podpory nezávislého života osob se zdravotním postižením v ČR v oblasti zaměstnání a finanční podpory. Tyto oblasti respondenti současně vnímají jako nejzávažnější existující překážky podpory nezávislého života osob se zdravotním postižením v ČR.

Na základě výsledků obou výše zmíněných šetření věnoval Zpracovatel zvýšenou pozornost oblasti zaměstnání, finanční podpory a bezbariérovosti. Dále byla zvýšená pozornost věnována i dětem

[10] Obecný komentář k článku 19: Žít nezávisle a být začleněn do komunity. Výbor pro práva osob se zdravotním postižením, Organizace spojených národů, 2017. Dostupné z: https://www.ohchr.org/Documents/HRBodies/CRPD/CRPD.C.18.R.1-ENG.docx.

Společnost BDO Advisory s.r.o. je členem skupiny BDO International Limited, společnosti s ručením omezeným ve Velké Británii, a je součástí mezinárodní sítě nezávislých členských firem BDO. BDO Advisory s.r.o., IČ: 27244784, DIČ: CZ27244784, je zapsána Městským soudem v Praze, oddíl C, vložka 107235.

a osobám s těžkým zdravotním postižením, které se projevuje zejména zhoršenou možností rozhodování a potřebou celodenní péče.

Společnost BDO Advisory s.r.o. je členem skupiny BDO International Limited, společnosti s ručením omezeným ve Velké Británii, a je součástí mezinárodní sítě nezávislých členských firem BDO. BDO Advisory s.r.o., IČ: 27244784, DIČ: CZ27244784, je zapsána Městským soudem v Praze, oddíl C, vložka 107235.

4. METODICKÝ PŘÍSTUP

Kapitola uvádí metodický přístup společnosti BDO Advisory s.r.o. ke zpracování Projektu.

4.1 Fáze Projektu

Dílčí práce vedoucí k realizaci Analýzy byly rozděleny do pěti fází, jejichž popis obsahují následující odstavce. Fáze představují časově oddělená období, která se zároveň odlišují vykonávanými pracemi. V průběhu jednotlivých fází Zpracovatel informoval Zadavatele o vykonaných činnostech, a to v rámci pracovních jednání mezi zástupci obou smluvních stran.[11]

Fáze 1: Příprava Analýzy (uzavření smlouvy + 2 týdny)

- Realizace úvodní projektové schůze se Zadavatelem, během níž došlo k detailnímu specifikování záměrů, cílů, motivací a priorit Zadavatele. Během schůze byl nastaven způsob komunikace a byl předložen indikativní harmonogram analytických prací.
- Vypracování metodiky postupu Analýzy a jeho jednotlivých fází.
- Vypracování struktury závěrečné zprávy.

Fáze 2: Sběr dat pro realizaci Analýzy (uzavření smlouvy + 2 týdny)

V této fázi byl zajištěn sběr relevantních podkladů, dat a informací pro zpracování Analýzy. Byla analyzována data a podklady jak legislativní, tak nelegislativní povahy. V této fázi zástupce BDO seznámil Zadavatele s detailním přístupem ke sběru dat a rovněž se seznamem podkladů, které jsou pro zpracování Analýzy nezbytné. Sběr podkladů byl řízen zástupci BDO a ve vytyčeném časovém intervalu byly získány následující podklady:

- neveřejné – poskytnuté Zadavatelem pro účely Analýzy;
- neveřejné – vytvořené Zpracovatelem pro účely Analýzy;
- veřejně dostupné.

Fáze 3: Zpracování výstupní zprávy a finalizace Analýzy (uzavření smlouvy + 1 měsíc)

Fáze, jejímž výstupem bylo předložení výsledků analýzy legislativy a sekundárních dat, byla zahájena ihned po dokončení přípravné fáze. Analýza všech získaných podkladů a informací byla provedena za použití metod a postupů odsouhlasených Zadavatelem, které vycházejí z dobré praxe BDO získané realizací obdobných zakázek. Podrobně byly analyzovány jak podklady legislativní povahy, tak i data popisující praktické přínosy a bariéry fungování legislativy v praxi. Byly identifikovány bariéry nezávislosti lidí se zdravotním postižením.

Na závěr této fáze byla předložena zpráva s výsledky analýzy sekundárních dat Zadavateli, následně byly zapracovány připomínky Zadavatele.

[11] Kontrolní dny proběhly 27. 3., 11. 4., 23. 5. a 4. 6.

Společnost BDO Advisory s.r.o. je členem skupiny BDO International Limited, společnosti s ručením omezeným ve Velké Británii, a je součástí mezinárodní sítě nezávislých členských firem BDO. BDO Advisory s.r.o., IČ: 27244784, DIČ: CZ27244784, je zapsána Městským soudem v Praze, oddíl C, vložka 107235.

Fáze 4: Zpracování výstupní zprávy (uzavření smlouvy + 2-3 měsíce)

V rámci této fáze došlo k předložení výstupní zprávy zahrnující:

- Analytický souhrn/popis technických a legislativních norem, přínosů, bariér a limitů nezávislosti osob se zdravotním postižením.
- Analýzu v podobě podrobného rozboru nejproblematičtějších částí legislativy ČR v oblasti mající dopad na nezávislost osob se zdravotním postižením.

Fáze 5: Finalizace Analýzy (uzavření smlouvy + 4 měsíce)

V této fázi byly ukončeny veškeré činnosti zahrnující analytické práce a zpracování informací a byla dopracována závěrečná zpráva Analýzy. Tato zpráva byla předložena Zadavateli k připomínkování, následně došlo k zapracování připomínek Zadavatele.

4.2 Analyzovaná legislativa

Tato kapitola uvádí přehled nejvýznamnějších právních předpisů, které vymezují nástroje a postupy, jejichž aplikací stát, kraje, obce, poskytovatelé sociálních služeb a případně další aktéři ovlivňují míru podpory nezávislosti života osob se zdravotním postižením.

Z formálního hlediska je vhodné rozlišovat mezi normami národního práva platnými výlučně v ČR a normami mezinárodního práva, které je možné dále členit na normy evropského komunitárního práva a mezinárodní smlouvy, jimiž je ČR vázána. Je zřejmé, že ani takovéto dělení není jednoznačné, neboť některé z norem evropského komunitárního práva jsou zároveň mezinárodními smlouvami, nicméně základním účelem uvedeného dělení je explicitněji poukázat na skutečnost, že možnosti realizace v analýze identifikovaných doporučení jsou podmíněny jak jejich právní silou, tak autorstvím. Lze předpokládat, že pro deklarované účely Zadavatele je přínosnější věnovat se detailně především zákonům a podzákonným právním předpisům ČR.

Tabulka 1 Zásadní legislativa ČR s vlivem na práva osob se zdravotním postižením

Název právního předpisu	Právní účinnost
Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů	1.10.2004
Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů	1.10.2004
Zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů	1. 1.2012
Zákon č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (Antidiskriminační zákon), ve znění pozdějších předpisů	1.9.2009
Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů	1.1.2007
Zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů	1.1.1996
Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů	1.1.2007
Zákon č. 582/1991 Sb., České národní rady o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů	1.1.1992

Společnost BDO Advisory s.r.o. je členem skupiny BDO International Limited, společnosti s ručením omezeným ve Velké Británii, a je součástí mezinárodní sítě nezávislých členských firem BDO. BDO Advisory s.r.o., IČ: 27244784, DIČ: CZ27244784, je zapsána Městským soudem v Praze, oddíl C, vložka 107235.

Název právního předpisu	Právní účinnost
Zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, ve znění pozdějších předpisů	1.1.2007
Zákon č. 194/2010 Sb., o veřejných službách v přepravě cestujících a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů	1.7.2010
Zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů	1.1.2001
Vyhláška č. 518/2004 Sb., kterou se provádí zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů	1.10.2004
Vyhláška č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů	1.1.2007
Vyhláška č. 388/2011 Sb. o provedení některých ustanovení zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, ve znění pozdějších předpisů	1.1.2012
Vyhláška č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využití území, ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů	1.1.2007
Vyhláška č. 499/2006 Sb., o dokumentaci staveb, ve znění pozdějších předpisů	1.1.2007
Vyhláška č. 503/2006 Sb., o podrobnější úpravě územního řízení, veřejnoprávní smlouvy a územního opatření, ve znění pozdějších předpisů	1.1.2007
Vyhláška č. 398/2009 Sb., o obecných technických požadavcích zabezpečujících bezbariérové užívání staveb, ve znění pozdějších předpisů	18.11.2009
Vyhláška č. 284/1995 Sb., kterou se provádí zákon o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů	1.1.1996
Sdělení Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 12. prosince 2018 o vyhlášení průměrné mzdy v národním hospodářství.	12.12.2018

Zdroj: Vlastní zpracování

4.3 Oslovené organizace

Tato část uvádí přehled organizací, které byly v průběhu analytických prací osloveny s žádostí o spolupráci při zajištění podkladů nezbytných pro realizaci Analýzy. Seznam oslovených organizací je Přílohou č. 2 – Oslovené organizace. Celkem bylo osloveno 42 organizací, přičemž do šetření se zapojilo 20 z nich, což představuje návratnost ve výši téměř 48 %.

Dále bylo realizováno šetření mezi vedoucími pracovníky sociálních odborů obecních a krajských úřadů. Cílem tohoto šetření bylo zjistit, jaké jsou z pohledu těchto pracovníků hlavní překážky nezávislého života osob se zdravotním postižením a jaké nástroje a změny by napomohly stávající stav v této oblasti zlepšit.

Společnost BDO Advisory s.r.o. je členem skupiny BDO International Limited, společnosti s ručením omezeným ve Velké Británii, a je součástí mezinárodní sítě nezávislých členských firem BDO. BDO Advisory s.r.o., IČ: 27244784, DIČ: CZ27244784, je zapsána Městským soudem v Praze, oddíl C, vložka 107235.

5. NÁSTROJE A POSTUPY PODPORY NEZÁVISLOSTI OSOB SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM ZE STRANY STÁTU

V této části se Zpracovatel zabýval analýzou nástrojů a postupů napomáhajících dosažení nezávislosti osob se zdravotním postižením. Při zpracování Analýzy se Zpracovatel zaměřil na nástroje z pohledu samospráv, poskytovatelů sociálních služeb a dalších aktérů podporujících nezávislost života osob se zdravotním postižením. Dle znění čl. 19 Úmluvy Organizace spojených národů (dále také „OSN") o právech osob se zdravotním postižením[12] (dále také „Úmluva") jsou nástroji a postupy pro podporu nezávislosti osob se zdravotním postižením takové přístupy, které:

1. zaručují možnost volby, kde a s kým budou osoby se zdravotním postižením žít;
2. zaručují přístup osob se zdravotním postižením ke službám poskytovaným v domácím prostředí, k rezidenčním službám a dalším podpůrným komunitním službám;
3. zaručují přístupnost komunitních služeb určených široké veřejnosti rovněž osobám se zdravotním postižením a se zohledněním jejich potřeb.

Zpracovatel se v následujících kapitolách zaměřil na analýzu nástrojů a postupů uplatňovaných různými aktéry v rámci podpory nezávislosti osob se zdravotním postižením.

Stát podporuje nezávislost osob se zdravotním postižením zejména prostřednictvím zvolené sociální politiky. Z tohoto pohledu jsou nejvýznamnějšími subjekty Vláda ČR a MPSV.

5.1 Vláda ČR

Vláda ČR je vrcholným orgánem výkonné moci a svými rozhodnutími a rolí v zákonodárném procesu formuje přístup českého legislativního prostředí k sociální politice a jejím cílům podpory. Stěžejním nástrojem Vlády ČR vedoucím ke konceptuální podpoře nezávislosti osob se zdravotním postižením je Národní plán podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2015–2020[13] (dále také „Národní plán").

Nezávislému životu osob se zdravotním postižením se věnuje kapitola 4.6 Národního plánu[14]. Tato kapitola implementuje čl. 19 Úmluvy a stanovuje celkem čtyři cíle:

1. Vytvářet podmínky pro to, aby osoby se zdravotním postižením mohly žít co nejsamostatněji ve svém přirozeném domácím prostředí.[15]
2. Zajišťovat přístup ke službám poskytovaným v domácím prostředí, dalším podpůrným komunitním službám a rezidenčním službám.[16]

[12] Článek 19 Nezávislý způsob života a zapojení do společnosti Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením.
[13] Národní plán podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2015–2020, vláda ČR, 2015. Dostupné z: https://www.vlada.cz/assets/ppov/vvzpo/dokumenty/Narodni-plan-OZP-2015-2020_2.pdf
[14] Kapitola 4.6 Nezávislý život (s. 33–36), Národní plán podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2015–2020, vláda ČR, 2015.
[15] Kapitola 4.6 Nezávislý život (s. 34), Národní plán podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2015–2020, vláda ČR, 2015.
[16] Kapitola 4.6 Nezávislý život (s. 35), Národní plán podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2015–2020, vláda ČR, 2015.

Společnost BDO Advisory s.r.o. je členem skupiny BDO International Limited, společnosti s ručením omezeným ve Velké Británii, a je součástí mezinárodní sítě nezávislých členských firem BDO. BDO Advisory s.r.o., IČ: 27244784, DIČ: CZ27244784, je zapsána Městským soudem v Praze, oddíl C, vložka 107235.

3. Zajištovat financování sociálních služeb, které reflektují potřeby osob se zdravotním postižením.[17]
4. Podporovat vzdělávání a rozvoj pracovníků působících v systému sociálních služeb při poskytování podpory a pomoci osobám se zdravotním postižením.[18]

V rámci každého cíle jsou stanovena opatření, termín uskutečnění opatření, gestor a případně spolugestor. Z pohledu uplatnění Národního plánu je kritickým nedostatkem absence finančního rámce naplnění jednotlivých opatření. Národní plán představuje výchozí strategický dokument, který slouží jako konceptuální dokument při naplňování jednotlivých aktivit. Hlavním gestorem Národního plánu je MPSV.

5.2 Ministerstvo práce a sociálních věcí

MPSV je vrcholným orgánem státní správy v oblasti sociální politiky ČR. MPSV je z pohledu podpory nezávislosti osob se zdravotním postižením a dle § 96 zákona o sociálních službách:

a) řídícím a kontrolním orgánem státní správy v oblasti sociálních služeb, včetně činností sociální práce v oblasti sociálních služeb;[19]
b) zpracovatelem národní strategie rozvoje sociálních služeb a jejím hodnotitelem ve spolupráci s kraji, se zástupci poskytovatelů služeb a se zákazníky služeb.[20]

Mezi hlavní nástroje státu v oblasti podpory nezávislosti osob se zdravotním postižením se řadí zejména nástroje s přímým vlivem na jejich finance. Osoby zdravotně postižené mohou na úrovni státu obdržet následující typy podpory:

1. invalidní důchod;
2. ochranu na trhu práce;
    a) zaměstnávání osob se zdravotním postižením;
    b) příspěvky pro zaměstnavatele;
3. dávky;
4. příspěvek na péči.

5.2.1 Invalidní důchod

Invalidní důchod je druhem finanční podpory poskytované státem z českého důchodového pojištění. Podmínky poskytováni invalidního důchodu jsou definovány § 38 až § 42 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění.[21] Podle ustanovení § 38 zákona o důchodovém pojištění má pojištěnec nárok na invalidní důchod, jestliže nedosáhl věku 65 let a stal se:

[17] Kapitola 4.6 Nezávislý život (s. 35), Národní plán podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2015–2020, vláda ČR, 2015.
[18] Kapitola 4.6 Nezávislý život (s. 36), Národní plán podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2015–2020, vláda ČR, 2015.
[19] § 96 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.
[20] Dtto.
[21] Zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění.

Společnost BDO Advisory s.r.o. je členem skupiny BDO International Limited, společnosti s ručením omezeným ve Velké Británii, a je součástí mezinárodní sítě nezávislých členských firem BDO. BDO Advisory s.r.o., IČ: 27244784, DIČ: CZ27244784, je zapsána Městským soudem v Praze, oddíl C, vložka 107235.

a) invalidním a získal potřebnou dobu pojištění, pokud nesplnil ke dni vzniku invalidity podmínky nároku na starobní důchod;[22]

b) invalidním následkem pracovního úrazu.[23]

Pojištěnec je podle § 39 zákona o důchodovém pojištění invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nastal pokles jeho pracovní schopnosti nejméně o 35 %. Jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla:[24]

a) nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu I. stupně;[25]

b) nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu II. stupně; [26]

c) nejméně o 70 %, jedná se o invaliditu III. stupně. [27]

Pracovní schopností pojištěnce se rozumí schopnost vykonávat výdělečnou činnost odpovídající jeho tělesným, smyslovým a duševním schopnostem, s přihlédnutím k dosaženému vzdělání, zkušenostem a znalostem a předchozím výdělečným činnostem. Poklesem pracovní schopnosti se rozumí pokles schopností ve srovnání se stavem, který byl u pojištěnce před vznikem dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.[28] Určování poklesu pracovní schopnosti vychází ze zdravotního stavu doloženého výsledky vyšetření, při kterých se bere v úvahu:[29]

a) zda jde o zdravotní postižení trvale ovlivňující pracovní schopnost;[30]

b) zda se jedná o stabilizovaný zdravotní stav;[31]

c) zda a jak je pojištěnec na své zdravotní postižení adaptován;[32]

d) schopnost rekvalifikace pojištěnce na jiný druh výdělečné činnosti, než dosud vykonával;[33]

e) schopnost využití zachované pracovní schopnosti v případě poklesu pracovní schopnosti nejméně o 35 % a nejvíce o 69 %;[34]

f) v případě poklesu pracovní schopnosti nejméně o 70 % též to, zda je pojištěnec schopen výdělečné činnosti za zcela mimořádných podmínek.[35]

Nárok na invalidní důchod se počítá na základě potřebné doby pojištění. Potřebná doba pojištění pro nárok na invalidní důchod činí u pojištěnce podle § 40 zákona o důchodovém pojištění podle věku:[36]

a) do 20 let méně než jeden rok;[37]

---

[22] § 38 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění.
[23] § 38 písm. b) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění.
[24] § 39 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění.
[25] § 39 odst. 2 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění.
[26] § 39 odst. 2 písm. b) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění.
[27] § 39 odst. 2 písm. c) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění.
[28] § 39 odst. 3 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění.
[29] § 39 odst. 4 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění.
[30] § 39 odst. 4 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění.
[31] § 39 odst. 4 písm. b) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění.
[32] § 39 odst. 4 písm. c) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění.
[33] § 39 odst. 4 písm. d) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění.
[34] § 39 odst. 4 písm. e) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění.
[35] § 39 odst. 4 písm. f) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění.
[36] § 40 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění.
[37] § 40 odst. 1 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění.

Společnost BDO Advisory s.r.o. je členem skupiny BDO International Limited, společnosti s ručením omezeným ve Velké Británii, a je součástí mezinárodní sítě nezávislých členských firem BDO. BDO Advisory s.r.o., IČ: 27244784, DIČ: CZ27244784, je zapsána Městským soudem v Praze, oddíl C, vložka 107235.

b) od 20 let do 22 let jeden rok;[38]

c) od 22 let do 24 let dva roky;[39]

d) od 24 let do 26 let tři roky;[40]

e) od 26 let do 28 let čtyři roky;[41]

f) nad 28 let pět roků.[42]

Výše základní výměry invalidního důchodu činí 10 % průměrné mzdy měsíčně.[43] Výše procentní výměry invalidního důchodu činí za každý celý rok doby pojištění:[44]

a) 0,5 % výpočtového základu měsíčně, jedná-li se o invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně;[45]

b) 0,75 % výpočtového základu měsíčně, jedná-li se o invalidní důchod pro invaliditu druhého stupně;[46]

c) 1,5 % výpočtového základu měsíčně, jedná-li se o invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně.[47]

Nárok na invalidní důchod zaniká podle ustanovení § 61a odst. 1 zákona o zaměstnanosti dnem, kterým jeho poživatel dosáhl věku 65 let a tímto dnem vzniká tomuto poživateli nárok na starobní důchod ve stejné výši, v jaké byl vyplácen dosavadní invalidní důchod.[48] Celkem invalidní důchod v roce 2018 pobíralo 432 tis. osob. V roce 2018 činila dle ČSÚ průměrná výše měsíčního invalidního důchodu 11 059 Kč.[49]

5.2.2 Ochrana na trhu práce – zaměstnávání osob se zdravotním postižením

Stát prostřednictvím stanovených podmínek v zákoně o zaměstnanosti poskytuje podporu při začlenění na trh práce osobám se zdravotním postižením prostřednictvím pracovní rehabilitace,[50] povinného podílu zaměstnávání osob[51] se zdravotním postižením a chráněného trhu práce a příspěvku na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením na chráněném trhu práce.[52]

[38] § 40 odst. 1 písm. b) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění.
[39] § 40 odst. 1 písm. c) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění.
[40] § 40 odst. 1 písm. d) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění.
[41] § 40 odst. 1 písm. e) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění.
[42] § 40 odst. 1 písm. f) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění.
[43] § 41 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění.
[44] § 41 odst. 2 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění.
[45] § 41 odst. 2 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění.
[46] § 41 odst. 2 písm. b) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění.
[47] § 41 odst. 2 písm. c) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění.
[48] § 61a zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění.
[49] Průměrná měsíční výše důchodů v ČR podle druhu (stav v prosinci příslušného roku). Český statistický úřad. Dostupné z: https://www.czso.cz/documents/10180/91917750/32018119_1304.pdf/70046f6a-2359-49ce-bb04-2f7c6f701080?version=1.0
[50] § 69 až § 74 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti.
[51] § 81 a § 82 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti.
[52] § 78 a § 78a zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti.

Společnost BDO Advisory s.r.o. je členem skupiny BDO International Limited, společnosti s ručením omezeným ve Velké Británii, a je součástí mezinárodní sítě nezávislých členských firem BDO. BDO Advisory s.r.o., IČ: 27244784, DIČ: CZ27244784, je zapsána Městským soudem v Praze, oddíl C, vložka 107235.

Pracovní rehabilitace

Poskytování pracovní rehabilitace je definováno § 69 až § 74 zákona o zaměstnanosti.[53] Pracovní rehabilitace je souvislá činnost zaměřená na získání a udržení vhodného zaměstnání osoby se zdravotním postižením.[54] Pracovní rehabilitaci zabezpečuje organizačně a finančně krajská pobočka Úřad práce (dále také „ÚP"),[55] která hradí její poskytnutí na základě dohody o zabezpečení pracovní rehabilitace.[56]

Cílem je usnadnění vstupu osob se zdravotním postižením na otevřený trh práce a udržení vhodného zaměstnání u osob, jejichž zdravotní stav se v průběhu nemoci změnil natolik, že nejsou schopny vykonávat svoji dosavadní profesi. Realizace pracovní rehabilitace zahrnuje zejména následující činnosti:[57]

a) poradenskou činnost zaměřenou na volbu povolání, volbu zaměstnání nebo jiné výdělečné činnosti;

b) teoretickou a praktickou přípravu pro zaměstnání nebo jinou výdělečnou činnost;

c) zprostředkování, udržení a změnu zaměstnání;

d) udržení a změna zaměstnání, změna povolání;

e) změnu povolání a vytváření vhodných podmínek pro výkon zaměstnání nebo jiné výdělečné činnosti.

Pro osoby se zdravotním postižením mohou ÚP organizovat specializované rekvalifikační kurzy, které jsou uskutečňovány za stejných podmínek jako rekvalifikace.[58] Pracovní rehabilitace osob se zdravotním postižením se uskutečňuje na základě individuálního plánu pracovní rehabilitace, který v součinnosti s osobou se zdravotním postižením sestavuje ÚP s ohledem na situaci na trhu práce.[59]

Povinný podíl zaměstnávání osob se zdravotním postižením

Zaměstnavatelé zaměstnávající více než 25 zaměstnanců v pracovním poměru mají dle § 81 odst. 1 zákona o zaměstnanosti povinnost zaměstnávat osoby se zdravotním postižením ve výši 4 % povinného podílu na celkovém počtu jejich zaměstnanců. U zaměstnavatelů, kteří jsou agenturou práce, se do celkového počtu zaměstnanců v pracovním poměru nezapočítají zaměstnanci, kteří jsou dočasně přidělení k výkonu práce k uživateli.[60] Zaměstnavatelé plní tyto povinnosti následujícími možnostmi nebo jejich kombinací:[61]

a) zaměstnáváním v pracovním poměru;

b) odebíráním výrobků nebo služeb od zaměstnavatelů, se kterými ÚP uzavřel dohodu o uznání zaměstnavatele dle § 78 zákona o zaměstnanosti, nebo zadáváním zakázek těmto zaměstnavatelům nebo odebíráním výrobků nebo služeb od osob se zdravotním postižením,

[53] § 69 až § 74 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti.
[54] § 69 odst. 2 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti.
[55] § 69 odst. 1 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti.
[56] § 70 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti.
[57] § 69 odst. 3 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti.
[58] § 74 odst. 1 a 2 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti.
[59] § 69 odst. 4 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti.
[60] § 81 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti.
[61] § 81 odst. 2 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti.

Společnost BDO Advisory s.r.o. je členem skupiny BDO International Limited, společnosti s ručením omezeným ve Velké Británii, a je součástí mezinárodní sítě nezávislých členských firem BDO. BDO Advisory s.r.o., IČ: 27244784, DIČ: CZ27244784, je zapsána Městským soudem v Praze, oddíl C, vložka 107235.

které jsou osobami samostatně výdělečně činnými a nezaměstnávají žádné zaměstnance, nebo zadáváním zakázek těmto osobám;

c) odvodem do státního rozpočtu, a to ve výši dvaapůlnásobku průměrné měsíční mzdy v národním hospodářství za první až třetí čtvrtletí kalendářního roku za každou osobu se zdravotním postižením, kterou by zaměstnavatel měl zaměstnat dle znění odst. § 81 odst. 1 zákona o zaměstnanosti.

Dle Sdělení Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 12. prosince 2018 o vyhlášení průměrné mzdy v národním hospodářství za 1. až 3. čtvrtletí 2018 pro účely zákona o zaměstnanosti byla výše průměrné mzdy v národním hospodářství za 1. až 3. čtvrtletí 2018 stanovena na 31 225 Kč.[62] Zaměstnavatelé, kteří budou kompenzovat nesplnění povinného podílů zaměstnávaných osob se zdravotním postižením odvodem do státního rozpočtu ve výši 78 063 Kč za jednu osobu se zdravotním postižením, kterou by zaměstnavatel měl zaměstnat dle § 81 odst. 1 zákona o zaměstnanosti.

Dle údajů Státního úřadu inspekce práce se u více než 65 % realizovaných kontrol zaměstnavatelů zaměřených na plnění povinného podílů zaměstnávání osob se zdravotním postižením v roce 2018 prokázalo, že kontrolovaní zaměstnavatelé nesplňují 4% povinný podíl dle ustanovení § 81 zákona o zaměstnanosti.[63] Pro zaměstnavatele je tedy v současnosti výhodnější nezaměstnávat osoby se zdravotním postižením na základě povinného podílu dle znění § 81 odst. 1 písm. a) zákona o zaměstnanosti a spíše využít možností daných ustanoveními písm. b) a c), která jsou pro zaměstnavatele méně zatěžující.

Chráněný trh práce a příspěvek na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením na chráněném trhu práce

Dle § 78 odst. 1 zákona o zaměstnanosti je chráněný trh práce tvořen zaměstnavateli, kteří zaměstnávají více než 50 % osob se zdravotním postižením z celkového počtu svých zaměstnanců a se kterými ÚP uzavřel písemnou dohodu o jejich uznání za zaměstnavatele na chráněném trhu práce.[64]

Písemnou dohodu o uznání za zaměstnavatele na chráněném trhu práce lze uzavřít se za zaměstnavatelem za následujících podmínek:[65]

a) zaměstnává ve čtvrtletním přepočteném počtu za kalendářní čtvrtletí předcházející dni podání žádosti o uzavření této dohody více než 50 % osob se zdravotním postižením z celkového počtu svých zaměstnanců;[66]
b) ke dni podání žádosti o uzavření dohody o uznání zaměstnavatele nebyl pravomocně odsouzen pro trestný čin podvodu podle jiného právního předpisu v souvislosti s poskytováním příspěvku na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením podle tohoto zákona;[67]

c) ke dni podání žádosti o uzavření dohody o uznání zaměstnavatele není v likvidaci nebo v posledních 5 letech nebylo rozhodnuto o zamítnutí insolvenčního návrhu proto, že jeho

[62] Sdělení Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 12. prosince 2018 o vyhlášení průměrné mzdy v národním hospodářství. Dostupné z: https://portal.mpsv.cz/sz/obecne/prav_predpisy/akt_zneni/sdeleni_mzda
[63] roční souhrnná zpráva o výsledcích kontrolních akcí za rok 2018. Státní úřad inspekce práce, 2018. Dostupné z: http://www.suip.cz/_files/suip-f71abba7708b884d1a57285ab7950cac/rocni-souhrnna-zprava-o-vysledcich-kontrolnich-akci-za-rok-2018.pdf
[64] § 78 odst. 1 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti.
[65] § 78 odst. 2 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti.
[66] § 78 odst. 2 písm. a) zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti.
[67] § 78 odst. 2 písm. b) zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti.

Společnost BDO Advisory s.r.o. je členem skupiny BDO International Limited, společnosti s ručením omezeným ve Velké Británii, a je součástí mezinárodní sítě nezávislých členských firem BDO. BDO Advisory s.r.o., IČ: 27244784, DIČ: CZ27244784, je zapsána Městským soudem v Praze, oddíl C, vložka 107235.

majetek nebude postačovat k úhradě nákladů insolvenčního řízení, o zastavení insolvenčního řízení z důvodu, že pro uspokojení věřitelů je jeho majetek zcela nepostačující, nebo o zrušení konkursu z téhož důvodu;[68]

d) v období 12 měsíců přede dnem podání žádosti o uzavření dohody o uznání zaměstnavatele[69]

1. vyplácel nejméně 80 % zaměstnanců, kteří jsou osobami se zdravotním postižením, mzdu nebo plat bezhotovostně převodem na účet vedený u peněžního ústavu, nebo poštovní poukázkou;

2. zaměstnával nadpoloviční většinu zaměstnanců, kteří jsou osobami se zdravotním postižením, na pracovištích, která nejsou jejich bydlištěm;

3. neuzavíral se zaměstnanci, kteří jsou osobami se zdravotním postižením, smlouvy, z nichž by vyplýval závazek těchto zaměstnanců poskytovat zaměstnavateli peněžní prostředky, nebo dohody o srážkách ze mzdy nebo platu v rozporu s dobrými mravy;

4. mu nebyla pravomocně uložena pokuta za správní delikt nebo přestupek na úseku zaměstnanosti nebo inspekce práce.

Na základě dohody o uznání zaměstnavatele za zaměstnavatele na chráněném trhu práce se poskytuje příspěvek na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením formou částečné úhrady vynaložených prostředků na mzdy nebo platy a dalších nákladů.[70] Příspěvkem jsou nahrazovány skutečně vynaložené prostředky na mzdy nebo platy v měsíční výši 75 % prostředků skutečně vynaložených na mzdy nebo platy na zaměstnance v pracovním poměru, který je osobou se zdravotním postižením, včetně pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistného na veřejné zdravotní pojištění.[71] V rámci tohoto příspěvku jsou zaměstnavatelům kompenzovány mzdové náklady a další náklady vynaložené na zaměstnávání osob se zdravotním postižením. Maximální výška kompenzace je 13 000 Kč měsíčně na jednu zaměstnanou osobu se zdravotním postižením nebo v maximální částce 6 000 Kč v případě, že se jedná o osoby zdravotně znevýhodněné. V uvedených částkách je započítána paušální částka příspěvku ve výši 1 000 Kč měsíčně na každou osobu se zdravotním postižením.[72]

Stávající podmínky zaměstnávání na chráněném trhu znevýhodňuje kvalifikovanější osoby se zdravotním postižením. Zejména se jedná o stanovené podmínky o přidělení příspěvku na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením, jež v současnosti vedou k tomu, že pro zaměstnavatele je výhodnější, pokud má většinu zaměstnanců se zdravotním postižením. Stávající podmínky podpory osob se zdravotním postižením tedy vedou k segregaci osob se zdravotním postižením a nedostatečně podporují nezávislost osob se zdravotním postižením vzhledem k faktu, že zaměstnavatelé získávají kompenzaci ve výši 75 % mzdy osoby se zdravotním postižením do maximální výše 13 000 Kč.

Zaměstnavatelé totiž při zaměstnání kvalifikovanějších osob získávají příspěvek v maximální výši 13 000 Kč, a nejsou tak motivováni zaměstnávat osoby s vyšším finančním ohodnocením. Důvodem je

[68] § 78 odst. 2 písm. c) zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti.
[69] § 78 odst. 2 písm. d) zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti.
[70] § 78a zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti.
[71] § 78a odst. 2 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti.
[72] § 78a odst. 3 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti.

Společnost BDO Advisory s.r.o. je členem skupiny BDO International Limited, společnosti s ručením omezeným ve Velké Británii, a je součástí mezinárodní sítě nezávislých členských firem BDO. BDO Advisory s.r.o., IČ: 27244784, DIČ: CZ27244784, je zapsána Městským soudem v Praze, oddíl C, vložka 107235.

zejména vyšší investiční náročnost vytvoření podmínek pro výkon pracovní činnosti kvalifikovanějších osob se zdravotním postižením (na pořízení speciálních pomůcek nebo úpravu pracovního místa).

Zároveň poskytování příspěvku na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením formou částečné úhrady vynaložených prostředků na mzdy nebo platy a dalších nákladů vede k segregaci. A to zejména z důvodu, že tento příspěvek získají pouze zaměstnavatelé, kteří zaměstnávají více než 50 % osob se zdravotním postižením z celkového počtu zaměstnanců.

Uplatňováním podpory chráněného zaměstnání nedochází k integraci, ale naopak k segregaci osob se zdravotním postižením od většinové populace bez zdravotního postižení. Zejména je důvodem znění § 78 odst. 1 zákona o zaměstnanosti de lege lata, kdy je chráněný trh práce tvořen zaměstnavateli zaměstnávajícími více než 50 % osob se zdravotním postižením z celkového počtu svých zaměstnanců. Vhodné by bylo umožnit podporu i zaměstnavatelům, kteří zaměstnávají nižší než 50% podíl osob zdravotně postižených na celkovém počtu svých zaměstnanců. Otázkou však je, jak vhodně nastavit systém podpory vzhledem k faktu, že i přes důraz na dosažení nezávislosti osob se zdravotním postižením nadále existují skupiny obyvatel se zdravotním postižením, které nejsou schopné rovnocenného uplatnění na otevřeném trhu práce. Z tohoto důvodu je dle Zpracovatele vhodné i nadále podporovat chráněná pracovní místa (dříve chráněné dílny), přičemž by mělo dojít k přehodnocení stanovených podílů osob se zdravotním postižením na celkovém počtu zaměstnanců vymezených v § 78 odst. 1 zákona o zaměstnanosti.

5.2.3 Ochrana na trhu práce – příspěvky pro zaměstnavatele

Stát poskytuje osobám se zdravotním postižením ochranu na trhu práce prostřednictvím příspěvků pro zaměstnavatele zaměstnávající osoby se zdravotním postižením. Stát zaměstnavatelům umožňuje získat příspěvek na zřízení pracovního místa pro osobu se zdravotním postižením[73] a příspěvek na úhradu provozních nákladů vynaložených v souvislosti se zaměstnáváním osoby se zdravotním postižením.[74]

Příspěvek na zřízení pracovního místa pro osobu se zdravotním postižením

Zaměstnavatelé mohou získat příspěvek na zřízení pracovního místa pro osobu se zdravotním postižením na základě písemné dohody uzavřené s ÚP.[75] Pracovní místo zřízené pro osobu se zdravotním postižením musí být takovou osobou obsazeno po dobu 3 let.

Příspěvek na zřízení pracovního místa pro osobu se zdravotním postižením může činit maximálně osminásobek (a pro osobu s těžším zdravotním postižením maximálně dvanáctinásobek) průměrné mzdy v národním hospodářství za první až třetí čtvrtletí předchozího kalendářního roku. V případě zřízení 10 a více pracovních míst pro osoby se zdravotním postižením na základě jedné dohody s ÚP může příspěvek na zřízení jednoho pracovního místa pro osobu se zdravotním postižením činit maximálně desetinásobek (a pro osobu s těžším zdravotním postižením maximálně čtrnáctinásobek) průměrné mzdy.[76]

[73] § 75 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti.
[74] § 76 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti.
[75] § 75 odst. 1 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti.
[76] § 75 odst. 2 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti.

Společnost BDO Advisory s.r.o. je členem skupiny BDO International Limited, společnosti s ručením omezeným ve Velké Británii, a je součástí mezinárodní sítě nezávislých členských firem BDO. BDO Advisory s.r.o., IČ: 27244784, DIČ: CZ27244784, je zapsána Městským soudem v Praze, oddíl C, vložka 107235.

Dle znění § 75 odst. 2 zákona o zaměstnanosti mají zaměstnavatelé možnost získat příspěvek na zřízení jednoho pracovního místa v roce 2019 pro osobu se zdravotním postižením ve výši 249 800 Kč a pro osobu s těžším zdravotním postižením ve výši 374 700 Kč.[77] V případě zřízení 10 a více pracovních míst jedním zaměstnavatelem má tento zaměstnavatel právo na získání příspěvku pro osobu se zdravotním postižením ve výši 312 250 Kč a pro osobu s těžším zdravotním postižením ve výši 437 150 Kč.

Příspěvek na úhradu provozních nákladů vynaložených v souvislosti se zaměstnáváním osoby se zdravotním postižením

Podmínky poskytování příspěvku na úhradu provozních nákladů vynaložených v souvislosti se zaměstnáváním osoby se zdravotním postižením legislativně stanovuje § 76 zákona o zaměstnanosti.[78] Příspěvek poskytuje ÚP na základě písemné dohody uzavřené se zaměstnavatelem, který zaměstnává v pracovním poměru osobu se zdravotním postižením.[79] Roční výše příspěvku může činit nejvýše 48 000 Kč na jednu osobu se zdravotním postižením.[80] Příspěvek se neposkytuje na úhradu provozních nákladů zaměstnavatele vynaložených v souvislosti se zaměstnáním osoby se zdravotním postižením, která pracuje mimo pracoviště zaměstnavatele,[81] na zaměstnance v pracovním poměru, který je osobou zdravotně znevýhodněnou[82] a na osobu se zdravotním postižením, která je dočasně přidělena k výkonu práce k uživateli, jde-li o zaměstnavatele, který je agenturou práce.[83]

Druhy provozních nákladů specifikuje vyhláška č. 518/2004 Sb., kterou se provádí zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti.[84] Mezi vynaložené provozní náklady zaměstnavatele, na které je možné poskytnout příspěvek patří:[85]

a) zvýšené správní náklady ve výši 7 % průměrné měsíční mzdy v národním hospodářství za první až třetí čtvrtletí předcházejícího kalendářního roku;[86]

b) náklady provozních zaměstnanců a pracovních asistentů;[87]

c) náklady na dopravu v souvislosti se zaměstnáváním osoby se zdravotním postižením;[88]

d) náklady na přizpůsobení provozovny.[89]

Mezi náklady na přizpůsobení provozovny dle § 8 odst. 1 písm. d) prováděcí vyhlášky k zákonu o zaměstnanosti patří následující:

1. pořízení a ověření počítačového programového vybavení pro zaměstnávání osob se zdravotním postižením;

[77] Výše průměrné mzdy v národním hospodářství za 1. až 3. čtvrtletí 2018 byla stanovena na 31 225 Kč pro účely zákona o zaměstnanosti. Sdělení Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 12. prosince 2018 o vyhlášení průměrné mzdy v národním hospodářství. Dostupné z: https://portal.mpsv.cz/sz/obecne/prav_predpisy/akt_zneni/sdeleni_mzda
[78] § 76 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti.
[79] § 76 odst. 1 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti.
[80] § 76 odst. 2 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti.
[81] § 76 odst. 3 písm. a) zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti.
[82] § 76 odst. 3 písm. b) zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti.
[83] § 76 odst. 3 písm. c) zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti.
[84] Vyhláška č. 518/2004 Sb., kterou se provádí zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti.
[85] § 8 odst. 1 vyhlášky č. 518/2004 Sb., kterou se provádí zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti.
[86] § 8 odst. 1 písm. a) vyhlášky č. 518/2004 Sb., kterou se provádí zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti.
[87] § 8 odst. 1 písm. b) vyhlášky č. 518/2004 Sb., kterou se provádí zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti.
[88] § 8 odst. 1 písm. c) vyhlášky č. 518/2004 Sb., kterou se provádí zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti.
[89] § 8 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 518/2004 Sb., kterou se provádí zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti.

Společnost BDO Advisory s.r.o. je členem skupiny BDO International Limited, společnosti s ručením omezeným ve Velké Británii, a je součástí mezinárodní sítě nezávislých členských firem BDO. BDO Advisory s.r.o., IČ: 27244784, DIČ: CZ27244784, je zapsána Městským soudem v Praze, oddíl C, vložka 107235.

2. pořízení a přizpůsobení pomocných technologických zařízení používaných zaměstnanci, kteří jsou osobami se zdravotním postižením;
3. pořízení komunikačních a orientačních pomůcek;
4. přizpůsobení hygienických, tepelných, světelných nebo hlukových podmínek osobám se zdravotním postižením;
5. výstavba nebo rozšíření provozů potřebných pro zaměstnávání osob se zdravotním postižením, včetně nákladů na počítačové vybavení.

ÚP může uzavřít dohodu o poskytnutí příspěvku na úhradu provozních nákladů vynaložených v souvislosti se zaměstnáváním osoby se zdravotním postižením i s osobou samostatně výdělečně činnou, která je osobou se zdravotním postižením, která může žádat o poskytnutí příspěvku na úhradu provozních nákladů vynaložených osobou samostatně výdělečně činnou.[90] Druhy provozních nákladů, na které lze poskytnout příspěvek dle prováděcí vyhlášky jsou následující:[91]

a) zvýšené správní náklady ve výši 7 % průměrné měsíční mzdy v národním hospodářství za první až třetí čtvrtletí předcházejícího kalendářního roku;[92]
b) náklady na dopravu materiálu a hotových výrobků;[93]
c) náklady na přizpůsobení provozovny sloužící k výkonu samostatné výdělečné činnosti.[94]

Sleva na dani

Sleva na dani je definována § 35 zákona č. 586/1992 Sb., České národní rady o daních z příjmů. Zaměstnavatelé zaměstnávající osoby se zdravotním postižením mohou snížit daně z příjmu o částku 18 000 Kč za každého zaměstnance se zdravotním postižením.[95] Zaměstnavatele zaměstnávající osoby s těžším zdravotním postižením mohou snížit daně z příjmu o částku 60 000 Kč za každého zaměstnance se zdravotním postižením.[96]

Poskytování dávek pro osoby se zdravotním postižením je stanoveno v zákoně č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením[97] a o změně souvisejících zákonů a vyhláškou č. 388/2011 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením.[98] Stát podporuje nezávislost osob se zdravotním postižením prostřednictvím poskytování příspěvku na mobilitu[99] a příspěvku na zvláštní pomůcku.[100]

Příspěvek na mobilitu

[90] § 76 odst. 9 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti.
[91] § 9 odst. 1 vyhlášky č. 518/2004 Sb., kterou se provádí zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti.
[92] § 9 odst. 1 písm. a) vyhlášky č. 518/2004 Sb., kterou se provádí zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti.
[93] § 9 odst. 1 písm. b) vyhlášky č. 518/2004 Sb., kterou se provádí zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti.
[94] § 9 odst. 1 písm. c) vyhlášky č. 518/2004 Sb., kterou se provádí zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti.
[95] § 35 odst. 1 písm. a) zákona č. 586/1992 Sb., České národní rady o daních z příjmů.
[96] § 35 odst. 1 písm. b) zákona č. 586/1992 Sb., České národní rady o daních z příjmů.
[97] Zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů.
[98] Vyhláška č. 388/2011 Sb. o provedení některých ustanovení zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením.
[99] § 6 a § 7 zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů.
[100] § 9 až § 12 zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů.

Společnost BDO Advisory s.r.o. je členem skupiny BDO International Limited, společnosti s ručením omezeným ve Velké Británii, a je součástí mezinárodní sítě nezávislých členských firem BDO. BDO Advisory s.r.o., IČ: 27244784, DIČ: CZ27244784, je zapsána Městským soudem v Praze, oddíl C, vložka 107235.

Dle § 6 odst. 1 zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením je příspěvek na mobilitu opakující se nároková dávka, která je určena osobě starší 1 roku:[101]

a) která má nárok na průkaz osoby se zdravotním postižením ZTP nebo ZTP/P podle pravidel od 1. 1. 2014;

b) která se opakovaně v kalendářním měsíci za úhradu dopravuje nebo je dopravována;

c) které nejsou poskytovány pobytové sociální služby podle zákona o sociálních službách v domově pro osoby se zdravotním postižením, v domově pro seniory, v domově se zvláštním režimem nebo ve zdravotnickém zařízení ústavní péče;

Příspěvek na mobilitu z důvodů hodných zvláštního zřetele může být přiznán i osobě, které jsou poskytovány pobytové sociální služby dle § 6 odst. 1 zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením.[102] Výše příspěvku na mobilitu činí měsíčně 550 Kč.[103]

Příspěvek na zvláštní pomůcku

Dle § 9 zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením mají nárok na příspěvek na zvláštní pomůcku osoby s dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem trvajícím déle než jeden rok,[104] které jsou postiženy:[105]

a) těžkou vadou nosného nebo pohybového ústrojí;

b) těžkým sluchovým postižením;

c) těžkým zrakovým postižením.

Tímto příspěvkem může být hrazeno pořízení motorového vozidla nebo speciálního zádržního systému pro osobu, která má těžkou vadu nosného nebo pohybového ústrojí anebo těžkou nebo hlubokou mentální retardaci charakteru dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, a její zdravotní stav nevylučuje přiznání tohoto příspěvku.[106] Podmínkou pro poskytnutí příspěvku na zvláštní pomůcku dále je, že:[107]

a) osoba je starší 3 let (pro pořízení motorového vozidla a úpravy bytu), 15 let (pro pořízení vodicího psa), 1 roku (pro pořízení ostatních pomůcek);[108]

b) zvláštní pomůcka umožní osobě sebeobsluhu nebo ji potřebuje k realizaci pracovního uplatnění, k přípravě na budoucí povolání, k získávání informací, k vzdělávání anebo ke styku s okolím;[109]

c) osoba může zvláštní pomůcku využívat nebo může zvláštní pomůcku využívat ve svém sociálním prostředí.[110]

[101] § 6 odst. 1 zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů.
[102] § 6 odst. 2 zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů.
[103] § 7 zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů.
[104] § 9 odst. 3 zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů.
[105] § 9 odst. 1 zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů.
[106] § 9 odst. 2 zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů.
[107] § 9 odst. 5 zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů.
[108] § 9 odst. 5 písm. a) zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů.
[109] § 9 odst. 5 písm. b) zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů.
[110] § 9 odst. 5 písm. c) zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů.

Společnost BDO Advisory s.r.o. je členem skupiny BDO International Limited, společnosti s ručením omezeným ve Velké Británii, a je součástí mezinárodní sítě nezávislých členských firem BDO. BDO Advisory s.r.o., IČ: 27244784, DIČ: CZ27244784, je zapsána Městským soudem v Praze, oddíl C, vložka 107235.

Další druhy a typy zvláštních pomůcek, na jejichž pořízení je příspěvek určen, jsou obsaženy v příloze č. 1 prováděcí vyhlášky.[111] Příspěvek se poskytuje i na pořízení zvláštní pomůcky, jež není stanovena v prováděcí vyhlášce za podmínky, že jí krajská pobočka ÚP považuje za srovnatelnou s některou z pomůcek, která ve vyhlášce uvedena je.[112]

Výše příspěvku na pořízení zvláštní pomůcky je stanovena § 10 zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů. Na pořízení zvláštní pomůcky v ceně nižší než 10 000 Kč se příspěvek na zvláštní pomůcku poskytne jen osobě, která má příjem (příjem s ní společně posuzovaných osob) nižší než osminásobek životního minima jednotlivce nebo životního minima společně posuzovaných osob.[113] Z důvodů hodných zvláštního zřetele lze tento příspěvek poskytnout, i když příjem osoby a příjem osob s ní společně posuzovaných přesahuje výše uvedený násobek životního minima.[114] Spoluúčast osoby činí 10 % z předpokládané nebo již zaplacené ceny zvláštní pomůcky, nejméně však 1 000 Kč.[115]

Při pořízení zvláštní pomůcky, jejíž cena je vyšší než 10 000 Kč, činí spoluúčast osoby 10 % z předpokládané nebo již zaplacené ceny zvláštní pomůcky.[116] Jestliže osoba nemá dostatek finančních prostředků k finanční spoluúčasti, určí krajská pobočka ÚP s přihlédnutím k okolnostem nižší míru spoluúčasti, minimálně však 1000 Kč.[117] Výše příspěvku na pořízení zvláštní pomůcky poskytovaného na pořízení motorového vozidla je stanovena § 5 zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů.

Příjem příspěvku na pořízení zvláštní pomůcky je limitován součtem vyplacených příspěvků na zvláštní pomůcku, který nesmí v 60 kalendářních měsících po sobě jdoucích přesáhnout částku 800 000 Kč nebo 850 000 Kč, jestliže byl v této době poskytnut příspěvek na zvláštní pomůcku na pořízení svislé zdvihací plošiny nebo šikmé zvedací plošiny.[118]

Povinnost vrátit příspěvek na zvláštní pomůcku, stanovenou § 12 zákona o poskytování dávek, má oprávněná osoba jestliže:

a) nepoužila tento příspěvek do 3 měsíců ode dne jeho vyplacení nebo ve lhůtě stanovené krajskou pobočkou ÚP na pořízení zvláštní pomůcky;[119]

b) nepoužila vyplacený příspěvek v plné výši do 3 měsíců ode dne jeho vyplacení nebo ve lhůtě stanovené krajskou pobočkou ÚP;[120]

c) v období před uplynutím 60 kalendářních měsíců po sobě jdoucích ode dne vyplacení příspěvku nebo v období před uplynutím 84 kalendářních měsíců po sobě jdoucích ode dne vyplacení

[111] Příloha č. 1 vyhlášky o provedení tohoto zákona č. 388/2011 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením.
[112] § 9 odst. 14 zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů.
[113] § 10 odst. 1 zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů.
[114] § 10 odst. 1 zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů.
[115] § 10 odst. 2 zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů.
[116] § 10 odst. 3 zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů.
[117] § 10 odst. 4 zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů.
[118] § 10 odst. 6 zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů.
[119] § 12 odst. 1 písm. a) zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů.
[120] § 12 odst. 1 písm. b) zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů.

Společnost BDO Advisory s.r.o. je členem skupiny BDO International Limited, společnosti s ručením omezeným ve Velké Británii, a je součástí mezinárodní sítě nezávislých členských firem BDO. BDO Advisory s.r.o., IČ: 27244784, DIČ: CZ27244784, je zapsána Městským soudem v Praze, oddíl C, vložka 107235.

příspěvku poskytnutého na pořízení motorového vozidla pozbyla vlastnické právo ke zvláštní pomůcce;[121]

d) v období před uplynutím 60 kalendářních měsíců po sobě jdoucích ode dne vyplacení příspěvku nebo v období před uplynutím 84 kalendářních měsíců po sobě jdoucích ode dne vyplacení příspěvku poskytnutého na pořízení motorového vozidla přestala zvláštní pomůcku užívat;[122]

e) se přestala opakovaně dopravovat nebo přestala být schopna převozu motorovým vozidlem, byl–li vyplacen příspěvek na pořízení motorového vozidla;[123]

f) použila příspěvek v rozporu s rozhodnutím o jeho přiznání;[124]

g) se prokáže, že osoba uvedla v žádosti o příspěvek na zvláštní pomůcku nepravdivé nebo zkreslené údaje.[125]

Dle šetření ČSÚ chybí kompenzační pomůcka 220 000 osob se zdravotním postižením.[126] Tento počet odpovídá 19 % všech osob se zdravotním postižením. Zpracovatel se proto problematice kompenzačních pomůcek více věnoval v kapitole 8. Příklady z praxe.

Průkaz osoby se zdravotním postižením

Dle znění § 34 odst. 1 zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením má osoba se zdravotním postižením charakteru dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu podstatně omezující její schopnost pohyblivosti nebo orientace, včetně osob s poruchou autistického spektra starší jednoho roku, nárok na průkaz osoby se zdravotním postižením.[127]

Dle typu zdravotního postižení se rozlišují průkazy na:

a) průkaz osoby se zdravotním postižením označený symbolem „TP“ (průkaz TP);[128]
b) průkaz osoby se zdravotním postižením označený symbolem „ZTP“ (průkaz ZTP);[129]
c) průkaz osoby se zdravotním postižením označený symbolem „ZTP/P“ (průkaz ZTP/P).[130]

Nárok na průkaz osoby se zdravotním postižením označený symbolem „TP“ (průkaz TP) má osoba se středně těžkým funkčním postižením pohyblivosti nebo orientace, kdy osoba je při dlouhodobě nepříznivém zdravotním stavu schopna samostatné pohyblivosti a orientace v domácím prostředí, v exteriéru je schopna chůze se sníženým dosahem a zhoršenou schopností orientace a má problémy při chůzi okolo překážek a na nerovném terénu. Nárok na průkaz TP mají i osoby s poruchou autistického spektra.[131] Držitel průkazu TP má nárok na:[132]

[121] § 12 odst. 1 písm. c) zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů.
[122] § 12 odst. 1 písm. d) zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů.
[123] § 12 odst. 1 písm. e) zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů.
[124] § 12 odst. 1 písm. f) zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů.
[125] § 12 odst. 1 písm. g) zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů.
[126] Jak se žije lidem se zdravotním postižením? Český statistický úřad, 2019. Dostupné z: https://www.czso.cz/documents/10180/118374921/csu_tk_jak_se_zije_lidem_se_zdravotnim_postizenim_3.pdf/606bb166-e424-4248-967b-f00e98213c81?version=1.0
[127] § 34 odst. 1 zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů.
[128] § 34 odst. 2 zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů.
[129] § 34 odst. 3 zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů.
[130] § 34 odst. 4 zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů.
[131] § 34 odst. 2 zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů.
[132] § 36 odst. 1 zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů.

Společnost BDO Advisory s.r.o. je členem skupiny BDO International Limited, společnosti s ručením omezeným ve Velké Británii, a je součástí mezinárodní sítě nezávislých členských firem BDO. BDO Advisory s.r.o., IČ: 27244784, DIČ: CZ27244784, je zapsána Městským soudem v Praze, oddíl C, vložka 107235.

a) vyhrazené místo k sedění ve veřejných dopravních prostředcích pro pravidelnou hromadnou dopravu osob, s výjimkou dopravních prostředků, v nichž je místo k sedění vázáno na zakoupení místenky;

b) přednost při osobním projednávání své záležitosti, vyžaduje-li toto jednání delší čekání, zejména stání; za osobní projednávání záležitostí se nepovažuje nákup v obchodech ani obstarávání placených služeb ani ošetření a vyšetření ve zdravotnických zařízeních.

Nárok na průkaz osoby se zdravotním postižením označený symbolem „ZTP“ (průkaz ZTP) má osoba s těžkým funkčním postižením pohyblivosti nebo orientace, kdy osoba je schopna samostatné pohyblivosti v domácím prostředí a v exteriéru je schopna chůze se značnými obtížemi a jen na krátké vzdálenosti a zároveň je osoba při dlouhodobě nepříznivém zdravotním stavu schopna spolehlivé orientace v domácím prostředí a v exteriéru má značné obtíže. Nárok na průkaz ZTP mají i osoby s poruchou autistického spektra.[133] Držitel průkazu ZTP má nárok na:[134]

a) výhody držitele průkazu TP;

b) bezplatnou dopravu pravidelnými spoji místní veřejné hromadné dopravy osob (tramvajemi, trolejbusy, autobusy, metrem);

c) slevu 75 % jízdného ve druhé vozové třídě osobního vlaku a rychlíku ve vnitrostátní přepravě a slevu 75 % v pravidelných vnitrostátních spojích autobusové dopravy.

Nárok na průkaz osoby se zdravotním postižením označený symbolem „ZTP/P“ (průkaz ZTP/P) má osoba se zvlášť těžkým funkčním postižením nebo úplným postižením pohyblivosti nebo orientace s potřebou průvodce, kdy osoba je schopna chůze v domácím prostředí se značnými obtížemi, popřípadě není schopna chůze, v exteriéru není schopna samostatné chůze a pohyb je možný zpravidla jen na invalidním vozíku a současně osoba při dlouhodobě nepříznivém zdravotním stavu není schopna samostatné orientace v exteriéru. Nárok na průkaz ZTP/P mají i osoby s poruchou autistického spektra.[135] Držitel průkazu ZTP/P má nárok na:[136]

a) výhody držitele průkazu TP a ZTP;
b) bezplatnou dopravu průvodce veřejnými hromadnými dopravními prostředky v pravidelné vnitrostátní osobní hromadné dopravě;
c) bezplatnou dopravu vodicího psa, je-li úplně nebo prakticky nevidomá, pokud ji nedoprovází průvodce.

Specifikací středně těžkého funkčního postižení, těžkého funkčního postižení a zvlášť těžkého funkčního postižení nebo úplného postižení se zabývá Příloha č. 4 k vyhlášce o provedení některých ustanovení zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením.[137] Průkazy osob se zdravotním postižením získá osoba se zdravotním postižením na základě posouzení posudkové služby.[138]

[133] § 34 odst. 3 zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů.
[134] § 36 odst. 2 zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů.
[135] § 34 odst. 4 zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů.
[136] § 36 odst. 3 zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů.
[137] Příloha č. 4 vyhlášky o provedení tohoto zákona č. 388/2011 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením.
[138] § 34a odst. 3 zákona č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů.

Společnost BDO Advisory s.r.o. je členem skupiny BDO International Limited, společnosti s ručením omezeným ve Velké Británii, a je součástí mezinárodní sítě nezávislých členských firem BDO. BDO Advisory s.r.o., IČ: 27244784, DIČ: CZ27244784, je zapsána Městským soudem v Praze, oddíl C, vložka 107235.

5.2.4 Příspěvek na péči

Příspěvek na péči se poskytuje na základě ustanovení zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách[139] a prováděcí vyhlášky č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách.[140] Příspěvek se poskytuje oprávněným osobám[141] závislým na pomoci jiné fyzické osoby, přičemž stát se podílí na zajištění sociálních služeb nebo jiných forem pomoci při zvládání základních životních potřeb osob.[142]

Péči může poskytovat osoba blízká, asistent sociální péče, poskytovatel sociálních služeb zapsaný v registru poskytovatelů sociálních služeb, dětský domov nebo hospic (přesné podmínky stanovuje zákon o sociálních službách).[143]

Dle zákona o sociálních službách se výše příspěvku na péči odvíjí od stupně závislosti osoby, který určuje lékařská posudková služba na základě posouzení schopnosti samostatně vykonávat deset následujících běžných životních potřeb:[144]

a) mobilita;
b) orientace;
c) komunikace;
d) stravování;
e) oblékání a obouvání;
f) tělesná hygiena;
g) výkon fyziologické potřeby;
h) péče o zdraví;
i) osobní aktivity;
j) péče o domácnost.

Celkem se určují čtyři stupně závislosti od lehké závislosti po úplnou,[145] kdy s vyšším stupněm závislosti se zvyšuje příspěvek na péči.[146] Osoba do 18 let věku vyžadující každodenní mimořádnou péči jiné fyzické osoby se považuje závislou na pomoci fyzické osoby ve:

a) stupni I (lehká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat tři základní životní potřeby.[147] Výše měsíčního příspěvku je 3 300 Kč;[148]
b) stupni II (středně těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat čtyři nebo pět základních životních potřeb. [149] Výše měsíčního příspěvku je 6 600 Kč;[150]
c) stupni III (těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat šest nebo sedm základních životních potřeb.[151] Výše měsíčního příspěvku je

[139] § 7 až § 30 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.
[140] Vyhláška č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách.
[141] § 4 odst. 1 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.
[142] § 7 odst. 1 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.
[143] § 7 odst. 2 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.
[144] § 9 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.
[145] § 8 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.
[146] § 11 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.
[147] § 8 odst. 1 písm. a) zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.
[148] § 11 odst. 1 písm. a) zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.
[149] § 8 odst. 1 písm. b) zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.
[150] § 11 odst. 1 písm. b) zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.
[151] § 8 odst. 1 písm. c) zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.

Společnost BDO Advisory s.r.o. je členem skupiny BDO International Limited, společnosti s ručením omezeným ve Velké Británii, a je součástí mezinárodní sítě nezávislých členských firem BDO. BDO Advisory s.r.o., IČ: 27244784, DIČ: CZ27244784, je zapsána Městským soudem v Praze, oddíl C, vložka 107235.

13 900 nebo 9 900 Kč, pokud poskytuje osobě pomoc poskytovatel pobytových sociálních služeb;[152]

d) stupni IV (úplná závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat osm nebo devět základních životních potřeb.[153] Výše měsíčního příspěvku je 19 200 nebo 13 200 Kč, pokud poskytuje osobě pomoc poskytovatel pobytových sociálních služeb.[154]

Odlišně se určuje stupeň závislosti u osob nad 18 let věku. Osoba starší 18 let věku vyžadující každodenní pomoc, dohled nebo péči jiné fyzické osoby se považuje závislou na pomoci fyzické osoby ve:

a) stupni I (lehká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat tři nebo čtyři základní životní potřeby.[155] Výše měsíčního příspěvku je 880 Kč;[156]

b) stupni II (středně těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat pět nebo šest základních životních potřeb.[157] Výše měsíčního příspěvku je 4 400 Kč;[158]

c) stupni III (těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat sedm nebo osm základních životních potřeb.[159] Výše měsíčního příspěvku je 12 800 Kč nebo 8 800 Kč, pokud poskytuje osobě pomoc poskytovatel pobytových sociálních služeb;[160]

d) stupni IV (úplná závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat devět nebo deset základních životních potřeb.[161] Výše měsíčního příspěvku je 19 200 nebo 13 200 Kč, pokud poskytuje osobě pomoc poskytovatel pobytových sociálních služeb.[162]

Příjemcem příspěvku je oprávněná osoba,[163] zákonný zástupce nebo opatrovník[164] nebo jiná fyzická osoba, které byla nezletilá oprávněná osoba svěřena do péče na základě rozhodnutí příslušného orgánu.[165]

Ke zvýšení příspěvku o 2 000 Kč za kalendářní měsíc[166] dochází dle znění § 12 zákona o sociálních službách ve prospěch:

a) nezaopatřeného dítěte do 18 let věku s výjimkou dítěte požívajícího příspěvek na úhradu potřeb dítěte ze systému dávek pěstounské péče podle zákona o sociálně-právní ochraně dětí, dítěte

[152] § 11 odst. 1 písm. c) zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.
[153] § 8 odst. 1 písm. d) zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.
[154] § 11 odst. 1 písm. d) zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.
[155] § 8 odst. 2 písm. a) zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.
[156] § 11 odst. 2 písm. a) zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.
[157] § 8 odst. 2 písm. b) zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.
[158] § 11 odst. 2 písm. b) zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.
[159] § 8 odst. 2 písm. c) zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.
[160] § 11 odst. 2 písm. c) zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.
[161] § 8 odst. 2 písm. d) zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.
[162] § 11 odst. 2 písm. d) zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.
[163] § 19 odst. 1 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.
[164] § 19 odst. 2 písm. a) zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.
[165] § 19 odst. 2 písm. a) zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.
[166] § 12 odst. 3 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.

Společnost BDO Advisory s.r.o. je členem skupiny BDO International Limited, společnosti s ručením omezeným ve Velké Británii, a je součástí mezinárodní sítě nezávislých členských firem BDO. BDO Advisory s.r.o., IČ: 27244784, DIČ: CZ27244784, je zapsána Městským soudem v Praze, oddíl C, vložka 107235.

požívajícího důchod z důchodového pojištění, který je stejný nebo vyšší než tento příspěvek, a dítěte, které je v plném přímém zaopatření zařízení pro péči o děti nebo mládež;[167]

b) rodiči, kterému náleží příspěvek, a který pečuje o nezaopatřené dítě do 18 let věku.

Výše uvedení příjemci získají zvýšený příspěvek na péči, jestliže rozhodný příjem oprávněné osoby a osob s ní společně posuzovaných je nižší než dvojnásobek částky životního minima oprávněné osoby a osob s ní společně posuzovaných podle zákona o životním a existenčním minimu.[168] V roce 2019 byla výše životního minima 3 410 Kč měsíčně dle zákona č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu.[169] Zvýšený příspěvek tedy obdrží oprávněná osoba, jejíž rozhodný příjem a osob s ní společně posuzovaných je nižší než 6 820 Kč.

Žádost se podává na ÚP dle trvalého bydliště žadatele, jenž provádí sociální šetření, při kterém se zjišťuje schopnost samostatného života osoby v přirozeném sociálním prostředí.[170] Následně ÚP zašle příslušné okresní správě sociálního zabezpečení žádost o posouzení stupně závislosti osoby, přičemž součástí této žádosti je písemný záznam o sociálním šetření a kopie žádosti osoby o příspěvek.[171]

Při posuzování stupně závislosti osoby vychází okresní správa sociálního zabezpečení (dále také „OSSZ“) ze zdravotního stavu osoby doloženého nálezem vydaným poskytovatelem zdravotních služeb, z výsledku sociálního šetření a zjištění potřeb osoby, popřípadě z výsledků funkčních vyšetření a z výsledku vlastního vyšetření posuzujícího lékaře.[172] Na tomto základě ÚP vydá rozhodnutí o přiznání nebo zamítnutí příspěvku, které obdrží žadatel.[173] Proti tomuto rozhodnutí se lze odvolat. Odvolání se podává k ÚP, který vydal původní rozhodnutí a o odvolání rozhoduje posudková komise MPSV dle ustanovení § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení.[174]

Lhůta pro vydání rozhodnutí ÚP o přiznání příspěvku na péči je stanovena na 60 dnů, v rámci níž musí ÚP uskutečnit sociální šetření, předat výsledek sociálního šetření OSSZ, získat posudek OSSZ a vydat rozhodnutí o přiznání nebo zamítnutí. Dále má OSSZ, potažmo lékařská posudková služba, 45 dnů na uskutečnění sociálního šetření posudkovým lékařem, který však může ze závažných důvodů vydání posudku prodloužit o dalších 30 dnů, a to zejména z důvodu nedostatečné personální kapacity lékařů posudkové služby. Získání rozhodnutí o přiznání příspěvku na péči se tedy dle stávajících lhůt pohybuje v rozmezí až do 105 nebo až do 135 dnů.

V případě nesouhlasu s vydaným rozhodnutím a odvolání se proti němu má ÚP 30 dnů na předání odvolání a spisu MPSV, potažmo posudkové komisi, která má následně 60 dnů na projednání rozhodnutí. Ze závažných důvodů může dojít k prodloužení lhůty posudkové komise o dalších 30 dnů. Následně má ÚP dalších 60 dnů na vydání rozhodnutí o odvolání. Celkově tedy rozhodnutí o odvolání trvá až 150 (resp. až 180 dnů) a nabývá právní moc dnem jeho doručení odvolateli. Problematikou

[167] § 12 odst. 1 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.
[168] § 12 odst. 1 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.
[169] § 2 zákona č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu.
[170] § 25 odst. 1 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.
[171] § 25 odst. 2 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.
[172] § 25 odst. 3 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.
[173] § 25 odst. 4 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.
[174] § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., České národní rady o organizaci a provádění sociálního zabezpečení.

Společnost BDO Advisory s.r.o. je členem skupiny BDO International Limited, společnosti s ručením omezeným ve Velké Británii, a je součástí mezinárodní sítě nezávislých členských firem BDO. BDO Advisory s.r.o., IČ: 27244784, DIČ: CZ27244784, je zapsána Městským soudem v Praze, oddíl C, vložka 107235.

lhůt pro vydání rozhodnutí ÚP o přiznání příspěvku na péči se více věnuje část 8.4 Nevyhovující délka lhůty na vypořádání žádosti o příspěvek na péči.

Příspěvek vyplácí měsíčně ÚP.[175] Příspěvek se nevyplácí, pokud je příjemci příspěvku po celý kalendářní měsíc poskytována zdravotní péče v průběhu hospitalizace.[176] Příspěvek se vyplácí zpětně za období, kdy byla podána žádost o přiznání příspěvku do doby kladného vydání rozhodnutí.[177]

V roce 2018 požívalo příspěvek na péči celkem 358 223 osob se zdravotním postižením v I. až IV. stupni závislosti. Tento počet představuje téměř jednu třetinu všech osob se zdravotním postižením v ČR. Z následujícího grafu je patrné, že počet osob pobírajících příspěvek na péči vzrůstá. Z tohoto důvodu se Zpracovatel zaměřil na problematiku příspěvku na péči a více se jí věnuje v části 8. Příklady z praxe.

Graf 1 Vývoj počtu osob požívajících příspěvek na péči v letech 2014 až 2018 v České republice

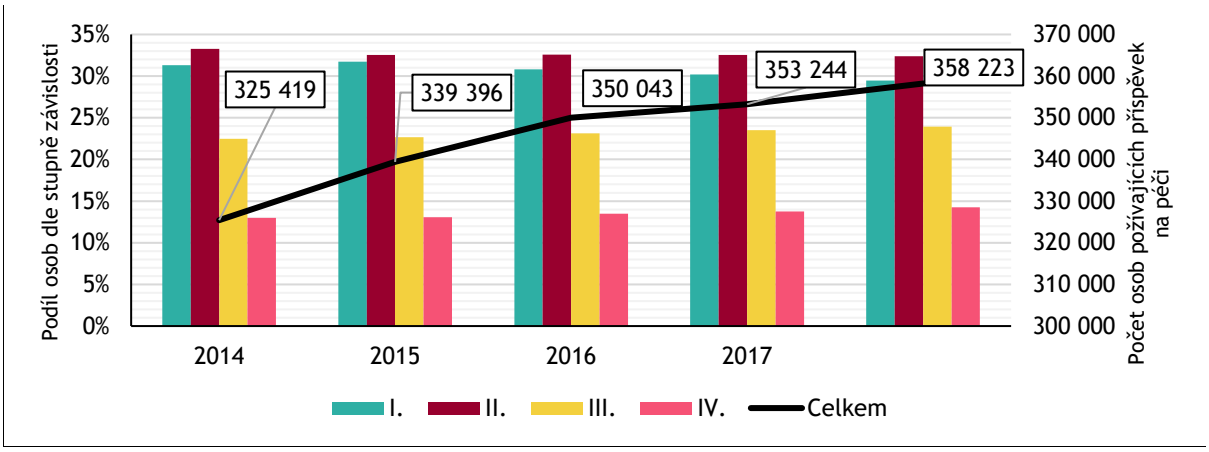

Zdroj: MPSV[178]

5.3 Ministerstvo pro místní rozvoj ČR

Ministerstvo pro místní rozvoj (dále také „MMR“) je vrcholným orgánem státní správy v oblasti výstavby v ČR. MMR ovlivňuje nezávislost života osob se zdravotním prostřednictvím legislativních podmínek výstavby:

a) zákonem č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon);[179]

b) vyhláškou č. 398/2009 Sb., o obecných technických požadavcích zabezpečujících bezbariérové užívání staveb (dále také „bezbariérová vyhláška“);[180]

c) vyhláškou č. 499/2006 Sb., o dokumentaci staveb;[181]

[175] § 18 odst. 1 a 2 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.
[176] § 14a odst. 1 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.
[177] § 13 odst. 2 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.
[178] Struktura příjemců příspěvku na péči, Ministerstvo práce a sociálních věcí. Dostupné z: https://www.mpsv.cz/cs/31567
[179] Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon).
[180] Vyhláška č. 398/2009 Sb., o obecných technických požadavcích zabezpečujících bezbariérové užívání staveb.
[181] Vyhláška č. 499/2006 Sb., o dokumentaci staveb.

Společnost BDO Advisory s.r.o. je členem skupiny BDO International Limited, společnosti s ručením omezeným ve Velké Británii, a je součástí mezinárodní sítě nezávislých členských firem BDO. BDO Advisory s.r.o., IČ: 27244784, DIČ: CZ27244784, je zapsána Městským soudem v Praze, oddíl C, vložka 107235.

d) vyhláškou č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využití území;[182]

e) vyhláškou č. č. 503/2006 Sb., o podrobnější úpravě územního řízení, veřejnoprávní smlouvy a územního opatření.[183]

Za účelem odstraňování bariér přístupnosti budov je stěžejním zákonem české legislativy zákon č. 183/2006 Sb., stavební zákon a další vyhlášky specifikující bezbariérovost. Dle znění § 132 odst. 3 stavebního zákona se za veřejný zájem považuje odstranění překážek bezbariérového užívání stavby. Prováděcí vyhlášky stavebního zákona dále specifikují podmínky dosažení přístupnosti veřejných prostranství a dopravních staveb. Dle § 6 bezbariérové vyhlášky musí být veškeré budovy občanské vybavenosti bezbariérově zpřístupněny. Obdobně dle § 12 a § 13 vyhlášky č. 398/2009 Sb., o obecných technických požadavcích zabezpečujících bezbariérové užívání staveb musí být stavby pro výkon práce bezbariérové. Vyhláška č. 398/2009 umožňuje vymáhat jí stanovené minimální požadavky na vymezení vyhrazených stání pouze při aplikaci stavebního zákona, a to pouze v případě stavebních a rekonstrukčních zásahů do infrastruktury nebo využití komunikací.

Dle Zpracovatele je potřebné, aby nadále docházelo k soustavnému odstraňování bariér přístupnosti budov i všech druhů dopravy, neboť legislativní požadavky nejsou v praxi vždy splněny. To ostatně dokládá i Zpráva o plnění opatření Národního plánu podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2015–2020 z roku 2017, která uvádí následující: „Pro plné zpřístupnění veřejných budov je třeba zajistit jejich vybavení evakuačními výtahy, vizuální signalizací a značením ve snadno srozumitelné formě, což se většině resortů nedaří.“

5.4 Ministerstvo dopravy

Ministerstvo dopravy (dále také „MD“) je vrcholným orgánem státní správy v oblasti dopravy v ČR. MD ovlivňuje nezávislost života osob se zdravotním postižením prostřednictvím nastavení legislativních pravidel v:

a) zákoně č. 194/2010 Sb., o veřejných službách v přepravě cestujících a o změně dalších zákonů;

b) zákoně č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů.[184]

Přístupností veřejné dopravy se zabývá zákon č. 194/2010 Sb., o veřejných službách v přepravě cestujících a o změně dalších zákonů[185] a nařízení vlády č. 63/2011 Sb., o stanovení minimálních hodnot a ukazatelů standardů kvality a bezpečnosti a o způsobu jejich prokazování v souvislosti s poskytováním veřejných služeb v přepravě cestujících.[186] Tyto legislativní předpisy definují podmínky při poskytování veřejných služeb a vymezují typy vozidel, která musí umožňovat přepravu osob s omezenou schopností pohybu a orientace. ČR těmito nařízeními zpřístupňuje veřejnou dopravu pro osoby se zdravotním postižením a osoby s omezenou schopností pohybu a orientace.

[182] Vyhláška č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využití území.
[183] Vyhláška č. č. 503/2006 Sb., o podrobnější úpravě územního řízení, veřejnoprávní smlouvy a územního opatření.
[184] Zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů.
[185] Zákon č. 194/2010 Sb., o veřejných službách v přepravě cestujících a o změně dalších zákonů.
[186] Nařízení vlády č. 63/2011 Sb., o stanovení minimálních hodnot a ukazatelů standardů kvality a bezpečnosti a o způsobu jejich prokazování v souvislosti s poskytováním veřejných služeb v přepravě cestujících.

Společnost BDO Advisory s.r.o. je členem skupiny BDO International Limited, společnosti s ručením omezeným ve Velké Británii, a je součástí mezinárodní sítě nezávislých členských firem BDO. BDO Advisory s.r.o., IČ: 27244784, DIČ: CZ27244784, je zapsána Městským soudem v Praze, oddíl C, vložka 107235.

6. NÁSTROJE A POSTUPY PODPORY NEZÁVISLOSTI OSOB SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM ZE STRANY ÚZEMNÍCH SAMOSPRÁVNÝCH CELKŮ

Z dotazníkového šetření a další komunikace s oslovenými subjekty vyplývá, že samosprávné celky se při své činnosti zabývají v naprosté většině případů nástroji a postupy podpory nezávislosti osob se zdravotním postižením spadající do jejich kompetence na základě legislativy ČR.

6.1 Kraje

Cílem této části je představení legislativních povinností a zjištění Zpracovatele na základě realizovaných rozhovorů a odpovědí z šetření, jež probíhalo mezi odpovědnými zaměstnanci krajských úřadů. Seznam oslovených krajů, které poskytly součinnost při zpracování Analýzy, tvoří Přílohu č. 4 této Analýzy. Osloveno bylo všech 14 krajů ČR a součinnost poskytlo 8 krajských úřadů. Návratnost odpovědí tedy byla 57 %.

6.1.1 Krajský úřad

Na úrovni krajů jsou odpovědnými orgány za výkon sociální politiky na území jednotlivých krajů ČR krajské úřady (dále také „KÚ“). Dle znění zákona o sociálních službách kraje a KÚ při podpoře nezávislosti osob se zdravotním postižením realizují následující činnosti:

a) vedou registr poskytovatelů sociálních služeb ve svém administrativně-správním území;[187]

b) zajišťují ve spolupráci s ostatními poskytovateli sociálních služeb a obecním úřadem (dále také „OÚ“) obce s rozšířenou působností (dále také „ORP“), příslušnými podle místa hlášeného pobytu osob, poskytnutí sociálních služeb v případě, kdy poskytovatel sociálních služeb ukončil poskytování sociálních služeb z důvodu zrušení svojí registrace, pozbytí její platnosti, popřípadě z jiného důvodu, a osoby, kterým tento poskytovatel dosud poskytoval sociální služby, se nacházejí v bezprostředním ohrožení jejich práv a zájmů a nejsou schopny samy si zajistit pokračující poskytování sociálních služeb;[188]

c) koordinují poskytování sociálních služeb osobám, jejichž práva a zájmy jsou ohroženy trestnou činností jiné osoby; přitom spolupracují s OÚ ORP;[189]

d) koordinují poskytování sociálních služeb na území svého správního obvodu a realizují a koordinují činnosti sociální práce vedoucí k řešení nepříznivé sociální situace a k sociálnímu začleňování osob;[190]

e) zjišťují potřebnost poskytování sociálních služeb osobám nebo skupinám osob na svém území;[191]

f) zajišťují dostupnost informací o možnostech a způsobech poskytování sociálních služeb na svém území; [192]

[187] § 85 odst. č. 1 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.
[188] § 93 písm. a) zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.
[189] § 93 písm. b) zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.
[190] § 93 písm. c) zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.
[191] § 95 písm. a) zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.
[192] § 95 písm. b) zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.

Společnost BDO Advisory s.r.o. je členem skupiny BDO International Limited, společnosti s ručením omezeným ve Velké Británii, a je součástí mezinárodní sítě nezávislých členských firem BDO. BDO Advisory s.r.o., IČ: 27244784, DIČ: CZ27244784, je zapsána Městským soudem v Praze, oddíl C, vložka 107235.

g) spolupracují s obcemi, s dalšími kraji a s poskytovateli sociálních služeb při zprostředkování pomoci osobám, popřípadě zprostředkování kontaktu mezi poskytovatelem a osobou; [193]

h) zpracovávají střednědobý plán rozvoje sociálních služeb ve spolupráci s obcemi na území kraje, se zástupci poskytovatelů sociálních služeb a se zástupci osob, kterým jsou poskytovány sociální služby, a informují obce na území kraje o výsledcích zjištěných v procesu plánování;[194]

i) sledují a vyhodnocují plnění plánů rozvoje sociálních služeb za účasti zástupců obcí, zástupců poskytovatelů sociálních služeb a zástupců osob, kterým jsou sociální služby poskytovány;[195]

j) informují ministerstva o plnění plánů rozvoje sociálních služeb;[196]

k) zajišťují dostupnost poskytování sociálních služeb na svém území v souladu se střednědobým plánem rozvoje sociálních služeb;[197]

l) určují síť sociálních služeb na území kraje.[198]

6.1.2 Zjištění Zpracovatele

Zpracovatel realizoval šetření mezi zástupci krajů, kterými byli vedoucí sociálních odborů jednotlivých krajských úřadů. Vedoucí odpovídali na následující otázky:

- Jak Váš kraj podporuje nezávislost osob se zdravotním postižením?
- Jaké jsou překážky, které omezují Vaši snahu při podpoře nezávislého života osob se zdravotním postižením?
- Jaké změny by napomohly při dosažení vyšší nezávislosti života a samostatnosti osob se zdravotním postižením?

Jak Váš kraj podporuje nezávislost osob se zdravotním postižením?

Kraje se dlouhodobě věnují deinstitucionalizaci sociálních služeb, která je pro ně v sociální oblasti prioritou. V některých krajích se v současné době již realizuje třetí etapa transformace příspěvkových organizací kraje poskytujících sociální služby. Kraje při realizaci systémových procesů vedoucích k deinstitucionalizaci a transformaci péče pro lidi se zdravotním postižením ve svém území vychází z principů zakotvených v krajských strategických dokumentech.

Hlavním dokumentem v oblasti sociálních služeb jsou na krajské úrovni střednědobé plány rozvoje sociálních služeb. Kraje se stanovenými opatřeními snaží podporovat poskytovatele sociálních služeb v poskytování takových typů služeb, které odpovídají individuálním potřebám osob se zdravotním postižením a odborným trendům.

V rámci transformačního procesu sociálních služeb spolupracují kraje s ostatními subjekty působícími na území krajů. Kraje zapojují všechny dotčené organizace poskytující sociální služby v krajích do

[193] § 95 písm. c) zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.
[194] § 95 písm. d) zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.
[195] § 95 písm. e) zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.
[196] § 95 písm. f) zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.
[197] § 95 písm. g) zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.
[198] § 95 písm. h) zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.

Společnost BDO Advisory s.r.o. je členem skupiny BDO International Limited, společnosti s ručením omezeným ve Velké Británii, a je součástí mezinárodní sítě nezávislých členských firem BDO. BDO Advisory s.r.o., IČ: 27244784, DIČ: CZ27244784, je zapsána Městským soudem v Praze, oddíl C, vložka 107235.

plánování sociálních služeb, na jehož základě mají možnost čerpat podporu v rámci individuálních projektů realizovaných krajem i jiní poskytovatelé než krajské příspěvkové organizace. Poskytovatelé mohou získat podporu kraje v rámci projektů zaměřených přímo na transformaci sociálních služeb, na podporu vzdělávání, na rozvoj kvality služeb a na plánování rozvoje sociálních služeb.

Kraje podporují deinstitucionalizaci financováním investičních projektů do samostatného bydlení, chráněného bydlení nebo zařízení komunitního typu. K financování využívají kraje vlastní prostředky nebo dotační tituly (nejčastěji Operační program Zaměstnanost a Integrovaný operační program). Cílem krajů je podpořit investicemi osoby se zdravotním postižením a podpořit nezávislost života těchto osob. Kraje se také snaží zvýšit povědomí o deinstitucionalizaci a o nezávislém způsobu života osob se zdravotním postižením.

Kraje dále spolupracují s organizacemi, jež zastupují osoby se zdravotním postižením (například krajské pobočky Národní rady osob se zdravotním postižením), při zpracování krajských plánů vyrovnávání příležitostí pro osoby se zdravotním postižením, které primárně vychází z potřeb osob se zdravotním postižením. Plány představují pro kraje nástroje vytváření rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením v mnoha oblastech. Jde například o přístupnost staveb, dopravy a informací, přístup ke vzdělávání a zdravotní péči, možnosti získat zaměstnání, věnovat se kulturním, sportovním a dalším společenským aktivitám.

Kraje se realizací vlastních programů a projektů navazujících na stanovené krajské programové a strategické dokumenty snaží dlouhodobě zvyšovat kvalitu sociálních služeb a také podporovat osoby, které napomáhají dosahování nezávislého způsobu života osobám se zdravotním postižením.

Kraje poskytují dotace v dotačních programech na podporu poskytovatelů sociálních služeb a finanční podporu transformace sociálních služeb. Projekty podporující transformace sociálních služeb v krajích, jejichž cílem je zaměření klíčových aktivit na vzdělávání pracovníků a jejich metodickou podporu, na zaměstnávání a volný čas osob se zdravotním postižením, na systémovou podporu organizací zapojených do transformace a na podporu kvality nově vzniklých služeb a medializaci transformace, mají následující podobu:[199]

- Finanční podpora sociálních služeb poskytovaných cílové skupině osob se zdravotním postižením.[200]
- Finanční podpora transformačních procesů směřujících k rozvoji sociální služby chráněné bydlení a k podpoře samostatného bydlení.
- Podpora vzniku center duševního zdraví a návazných sociálních služeb.
- Podpora terénních sociálních služeb k udržení osob se zdravotním postižením v jejich přirozeném prostředí a ke zvýšení jejich osobní mobility.

[199] Například Program pro poskytování dotací z rozpočtu Karlovarského kraje na neinvestiční podporu terénních a ambulantních sociálních služeb nebo Program pro poskytování dotací z rozpočtu Karlovarského kraje na investiční podporu terénních a ambulantních sociálních služeb. Také Podpora transformace v Moravskoslezském kraji nebo projekt Podpora procesů kvality a systémových změn v řízení sociálních služeb v Pardubickém kraji a Strategie transformace příspěvkových organizací Pardubického kraje v oblasti sociálních služeb pro osoby se zdravotním postižením a duševním onemocněním.

[200] Například rozvoj služeb pro osoby s neurodegenerativními poruchami (Alzheimerovou chorobou, Parkinsonovou chorobou), s kombinovanými vadami a s onemocněními s nízkou prevalencí.

Společnost BDO Advisory s.r.o. je členem skupiny BDO International Limited, společnosti s ručením omezeným ve Velké Británii, a je součástí mezinárodní sítě nezávislých členských firem BDO. BDO Advisory s.r.o., IČ: 27244784, DIČ: CZ27244784, je zapsána Městským soudem v Praze, oddíl C, vložka 107235.

- Podpora pobytových služeb sociální péče realizující kroky vedoucí k deinstitucionalizaci a humanizaci a podpora sociálních služeb vzniklých či vznikajících v souvislosti s procesem transformace pobytových zařízení.
- Podpora sociálních služeb určených pro osoby s duševním onemocněním.
- Podpora adekvátního personálního zajištění v sociálních službách, zejména pracovníků v přímé péči (například sociálních pracovníků a pracovníků v sociálních službách).
- Podpora zásad a principů paliativní péče v sociálních službách.

Programy realizace specifických aktivit krajských plánů vyrovnávání příležitostí pro občany se zdravotním postižením:

- Podpora aktivit zaměřených na začleňování osob se zdravotním postižením do běžného společenského prostředí a aktivity zaměřené na zvýšení informovanosti pro odbornou nebo většinovou veřejnost.
- Podpora aktivit vedoucích k podpoře a destigmatizaci osob s duševním onemocněním. Aktivity zaměřené na podporu zvýšení informovanosti pro laickou či odbornou veřejnost vedoucí k podpoře a destigmatizaci osob se zdravotním postižením.
- Podpora zaměstnávání osob se zdravotním postižením vedoucí k pracovnímu uplatnění osob se zdravotním postižením na otevřeném trhu práce, podpora vzniku nebo udržitelnosti pracovního uplatnění osob se zdravotním postižením.

Programy podpory činností v oblasti rodinné politiky, sociálně právní ochrany dětí a navazujících činností:[201]

- Podpora pořízení didaktických, komunikačních, kompenzačních či rehabilitačních pomůcek, které napomáhají dosažení k nezávislého života osob se zdravotním postižením.
- Podpora neformálních pečujících,[202] jejichž cílem je napomáhat péči bez nutnosti poskytování pobytových sociálních služeb. Projektové aktivity jsou zaměřeny nejen na sdílení zkušeností samotných pečujících, ale také na oblast podpory sociálního začleňování a umožnění strávení času s celou rodinou mimo prostředí domácnosti, čímž je minimalizována sociální izolace, s níž se neformální pečující a osoby s postižením, o něž je pečováno, často setkávají. Aktivity jsou zaměřeny na vzdělávání neformálních pečujících, vzdělávání ve znakovém jazyce a dalších oblastech, které souvisejí s životem osob se zdravotním postižením a zaměřují se na zvýšení kvality života a nezávislosti osob se zdravotním postižením.
- Podpora a realizace činností zaměřených na prevenci vzniku patologických jevů ve vztahové problematice a činností se zaměřením na dospívající generaci včetně pomoci osobám se zdravotním postiženým. Podpora je realizována formou poradenství a činností zaměřených na seberozvoj, zvýšení samostatnosti dospívajících a mladých dospělých se zdravotním postižením.

[201] Například Strategie transformace péče o ohrožené děti a rodiny na území Pardubického kraje.
[202] Například projekt Moravskoslezského kraje Podporujeme hrdinství, které není vidět.

Společnost BDO Advisory s.r.o. je členem skupiny BDO International Limited, společnosti s ručením omezeným ve Velké Británii, a je součástí mezinárodní sítě nezávislých členských firem BDO. BDO Advisory s.r.o., IČ: 27244784, DIČ: CZ27244784, je zapsána Městským soudem v Praze, oddíl C, vložka 107235.

- Podpora na zabezpečení zdravotní péče pro klienty s mentálním postižením a autismem, na podporu procesu pracovní rehabilitace lidí se zdravotním postižením, na podporu mezigeneračního soužití v podobě setkávání seniorů s mladší generací, zdravotně postiženými a sociálně ohroženými skupinami osob.
- Podpora sociálního začleňování[203] prostřednictvím působení peer konzultantů při sociálním začleňováním osob se zdravotním postižením.

Programy podpory v oblasti volnočasových aktivit:

- Podpora organizací sdružujících osoby se zdravotním postižením, které organizují volnočasové, vzdělávací, sportovní, kulturní a společenské akce. Zároveň kraje dotačními tituly podporují i rekondiční pobyty osob se zdravotním postižením.[204]

Kraje dále realizují programy zprostředkovávající metodickou podporu procesu deinstitucionalizace ze strany krajských úřadů pro příspěvkové organizace krajů a obce.

Jaké jsou překážky, které omezují Vaši snahu při podpoře nezávislého života osob se zdravotním postižením?

Všichni zástupci krajů se shodují, že hlavní překážku představuje nedostatek financí směřovaných do sociálního systému ČR. Obzvláště se jedná o nedostatečné financování terénních a komunitních sociálních služeb. Kraje se potýkají s nedostatkem financí na sociální služby. Některé kraje přitom každoročně získávají nižší objem financí, v řádu desítek procent, oproti jejich požadavkům na zajištění systému sociálních služeb na jejich území. Nedostatek finančních prostředků neumožňuje jakýkoliv další rozvoj stávajícího systému, tj. poskytovatelů sociálních služeb, nýbrž jen udržení základního provozu, a to včetně služeb pro osoby se zdravotním postižením.

V případě poskytovaných dotací kraje naráží na v krátkém čase se měnící podmínky projektových výzev, které následně přináší významné komplikace u dlouhodobě plánovaných a připravovaných projektů. Například mezi ně patří omezující kritéria investic, umístění plánovaného zařízení, termíny a lhůty výzev, uznatelnost nákladů a měnící se kapacita dotacemi podporovaných zařízení. Pro kraje je také nedostatečná následná finanční podpora provozních nákladů na provoz zařízení, která prošla transformačním procesem. Následná finanční podpora provozu není v současné době postačující pro zajištění poskytování kvalitních služeb v těchto zařízeních.

Kraje také shledávají překážky v objemu financí věnovaných na transformaci sociálních služeb. Překážkou samotné transformace sociálních služeb je její nedostatečná opora ve stávající legislativě. Nedostatek financí se projevuje také v nedostatku personálních kapacit v sociálních službách. Vlivem nedostatečného počtu personálu pak nemají ani poskytovatelé sociálních služeb možnost zajistit individuální přístup k osobám se zdravotním postižením. Obtížné je pak také zajištění zaměstnanců pro poskytování služeb v rámci nově vzniklých zařízení komunitního charakteru.

Podpoře nezávislého života také neodpovídá postoj některých pracovníků v sociálních službách, kteří přebírají zodpovědnost za klienty a poskytují jim příliš velkou ochranu, což brání v rozvoji jejich

[203] Například projekt Moravskoslezského kraje Podpora duše.
[204] Mezi dotační tituly patří například Program podpory činnosti organizací sdružujících zdravotně postižené a chronicky nemocné v Plzeňském kraji.

Společnost BDO Advisory s.r.o. je členem skupiny BDO International Limited, společnosti s ručením omezeným ve Velké Británii, a je součástí mezinárodní sítě nezávislých členských firem BDO. BDO Advisory s.r.o., IČ: 27244784, DIČ: CZ27244784, je zapsána Městským soudem v Praze, oddíl C, vložka 107235.

samostatnosti a nezávislosti. Někdy rovněž nedochází k aktivní práci směřující k navrácení svéprávnosti či k omezení práv na menší počet oblastí života.

Zástupci krajů považují za překážku negativní veřejné mínění většinové populace, u které převládá názor, že by osoby se zdravotním postižením měly být stále umisťovány do ústavních zařízení. Zástupci krajů však zároveň sdělili, že dochází ke zvyšování povědomí většinové populace o osobách se zdravotním postižením, a to prostřednictvím informováni o příkladech dobré praxe osob se zdravotním postižením, které úspěšně dosáhly nezávislého způsobu života.

Jaké změny by napomohly při dosažení vyšší nezávislosti života a samostatnosti osob se zdravotním postižením?

Pro zlepšení stávající situace by se měl dle zástupců krajů zvýšit objem financí vynaložených na sociální služby. Minimálně požadované zajištění financování by zástupci krajů uvítali v podobě víceletého financování sociálních služeb. Víceleté financování umožní krajům plánovat a rozvíjet poskytované služby. Vyšší objem financí by měl směřovat do provozu stávajícího systému sociálních služeb, kdy by mělo dojít k podpoře rozvoje terénních, ambulantních a pobytových sociálních služeb. Přestože je v současnosti nastolený trend deinstitucionalizace sociálních služeb, zástupci krajů jsou si vědomi potřebnosti pobytových zařízení a upozorňují na potřebu zkvalitňovat poskytované služby a dodržovat ochranu práv klientů pobytových služeb.

Stát by měl vymezit dostatečný objem financí ze státního rozpočtu za účelem rozvoje a podpory procesu deinstitucionalizace sociálních služeb. Součástí legislativních změn by mělo být nově stanovení odpovědnosti obcí za zajištění péče o své občany, a to minimálně formou příspěvku poskytovateli sociální služby, u kterého je zajištěna potřebná péče občanům dané obce.

Stát by měl usilovat o zvyšování kvality poskytovaných služeb, a to prostřednictvím vzdělávání personálu v systému sociálních služeb. Stávající stav je nedostatečný vzhledem k neodpovídajícímu přístupu k osobám se speciálními potřebami. Ke zlepšení stavu by mělo dojít prostřednictvím školení a seminářů zaměřených na specializovanou péči a zacházení s klienty se specifickými projevy chování nebo kombinací zdravotních postižení.

Současně se vzděláváním by mělo dojít k zajištění vyššího finančního ohodnocení osob pracujících v sociální sféře takovým způsobem, aby nedocházelo k fluktuaci personálu a došlo ke stabilizaci personálních kapacit sociálních služeb, jejichž stav je v současné době nedostačující.

Zástupci krajů podporují legislativní změny vedoucí k ukotvení deinstitucionalizace sociálních služeb. Zejména by mělo dojít ke stanovení definice komunitní služby a stanovení systému, který by zvýhodňoval komunitní sociální služby namísto pobytových. MPSV by mělo přijmout strategická rozhodnutí na úrovni státu v podobě systémového řešení způsobů podpory osob se zdravotním postižením, oproti uplatňovanému způsobu časově omezených projektů a dotací. I nadále by mělo docházet ke zvyšování kapacit a k rozšíření geografické dostupnosti terénních sociálních služeb. Ke zlepšení stavu by dle zástupců krajů mohly napomoci důstojné podmínky pro neformální péči.

Současně by mělo dojít ke změnám systému rozhodování o nároku na příspěvek na péči. Zejména se jedná o problémy při rozhodování o přiznání příspěvku na péči u osob s duševním onemocněním či poruchou autistického spektra. Tyto osoby často nezískají adekvátní výši příspěvku na péči, jenž by jim umožňovala potřebnou podporu a pomoc.

Společnost BDO Advisory s.r.o. je členem skupiny BDO International Limited, společnosti s ručením omezeným ve Velké Británii, a je součástí mezinárodní sítě nezávislých členských firem BDO. BDO Advisory s.r.o., IČ: 27244784, DIČ: CZ27244784, je zapsána Městským soudem v Praze, oddíl C, vložka 107235.

Zástupci krajů vnímají přetrvávající zkreslený pohled většinové populace na osoby se zdravotním postižením a jejich nezávislý život. Zástupci krajů preferují, aby státem byla zajištěna osvěta, která by co možná největší skupině lidí ukázala, že osoby se zdravotním postižením jsou schopny docílit samostatnosti a že se jejich životy neliší od životů osob většinové populace. Vhodným nástrojem je pokračující inkluze ve vzdělávání, která umožňuje oboustranně výhodný kontakt mezi zdravými dětmi a dětmi se zdravotním postižením. Dále by stát měl věnovat pozornost zárukám zvyšujícím zaměstnanost osob se zdravotním postižením a jejich uplatnění na trhu práce.

6.2 Obce

Tato část se věnuje legislativním povinnostem a zjištěním Zpracovatele vyplývajících z realizovaných rozhovorů a šetření s odpovědnými zaměstnanci obecních úřadů. Seznam oslovených obcí, které se účastnily šetření, tvoří Přílohu č. 5 této Analýzy. Součinnost při zpracování analýzy poskytlo 14 obecních úřadu z celkového počtu 51 oslovených obcí napříč všemi regiony ČR. Návratnost odpovědí tedy byla 24 %.

6.2.1 Obecní úřad obce s rozšířenou působností

Na úrovni území ORP jsou odpovědnými orgány za výkon státní správy dle zákona o sociálních službách OÚ ORP. Dle znění tohoto zákona patří do gesce OÚ ORP při podpoře nezávislosti osob se zdravotním postižením následující odpovědnosti:

a) zajišťování osobě, které není poskytována sociální služba, a je v takové situaci, kdy neposkytnutí okamžité pomoci by ohrozilo její život nebo zdraví, poskytnutí sociální služby nebo jiné formy pomoci, a to v nezbytném rozsahu; místní příslušnost se řídí místem trvalého bydliště nebo hlášeného pobytu osoby;[205]

b) koordinace poskytování sociálních služeb a poskytování odborného sociálního poradenství osobám ohroženým sociálním vyloučením z důvodu předchozí ústavní nebo ochranné výchovy nebo výkonu trestu, osobám, jejichž práva a zájmy jsou ohroženy trestnou činností jiné osoby, a osobám, jejichž způsob života může vést ke konfliktu se společností; přitom spolupracuje se zařízeními pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy, s Vězeňskou službou České republiky, Probační a mediační službou České republiky, správními úřady a územními samosprávnými celky;[206]

c) na základě oznámení poskytovatele zdravotních služeb zjišťování, zda je nezbytné poskytnout osobě umístěné ve zdravotnickém zařízení služby sociální péče a zprostředkování možnosti jejich poskytnutí; v případě, že nelze služby sociální péče osobě poskytnout, sděluje neprodleně tuto skutečnost poskytovateli zdravotních služeb, v jehož zdravotnickém zařízení je osoba umístěna;[207]

[205] § 92 písm. a) zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.
[206] § 92 písm. b) zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.
[207] § 92 písm. c) zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.

Společnost BDO Advisory s.r.o. je členem skupiny BDO International Limited, společnosti s ručením omezeným ve Velké Británii, a je součástí mezinárodní sítě nezávislých členských firem BDO. BDO Advisory s.r.o., IČ: 27244784, DIČ: CZ27244784, je zapsána Městským soudem v Praze, oddíl C, vložka 107235.

d) koordinace poskytování sociálních služeb a realizace činnosti sociální práce vedoucí k řešení nepříznivé sociální situace a k sociálnímu začleňování osob; přitom spolupracuje s krajskou pobočkou ÚP a KÚ.[208]

Znění § 67 zákona o provozu na pozemních komunikacích stanovuje speciální značení vozidel osob se zdravotním postižením. OÚ ORP vydávají parkovací karty držitelům průkazu ZTP s výjimkou postižených úplnou nebo praktickou hluchotou nebo držitelům průkazu ZTP/P.[209]

6.2.2 Obce

Na úrovni obcí jsou odpovědnými orgány za výkon státní správy dle zákona o sociálních službách OÚ obcí. Dle znění zákona o sociálních službách patří do gesce OÚ při podpoře nezávislosti osob se zdravotním postižením následující odpovědnosti:

a) zjišťování potřeb poskytování sociálních služeb osobám nebo skupinám osob na svém území;[210]

b) zajišťování dostupnosti informací o možnostech a způsobech poskytování sociálních služeb na svém území;[211]

c) spolupráce s dalšími obcemi, kraji a s poskytovateli sociálních služeb při zprostředkování pomoci osobám, popřípadě zprostředkování kontaktu mezi poskytovatelem a osobou;[212]

d) možnost zpracovat střednědobý plán rozvoje sociálních služeb ve spolupráci s krajem, poskytovateli sociálních služeb na území obce a za účasti osob, kterým jsou poskytovány sociální služby;[213]

e) spolupráce s krajem při přípravě a realizaci střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb kraje; za tím účelem sděluje kraji informace o potřebách poskytování sociálních služeb osobám nebo skupinám osob na území obce, o možnostech uspokojování těchto potřeb prostřednictvím sociálních služeb a o jejich dostupných zdrojích;[214]

f) spolupráce s krajem při určování sítě sociálních služeb na území kraje; za tím účelem sděluje kraji informace o kapacitě sociálních služeb, které jsou potřebné pro zajištění potřeb osob na území obce a spoluvytváří podmínky pro zajištění potřeb těchto osob.[215]

6.2.3 Zjištění Zpracovatele

Zpracovatel realizoval šetření mezi zástupci obcí, kterými byli vedoucí sociálních odborů jednotlivých obecních úřadů. Vedoucí odpovídali na následující otázky:

- Jak Vaše obec podporuje nezávislost osob se zdravotním postižením?

[208] § 92 písm. d) zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.
[209] § 67 odst. 2 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů.
[210] § 94 písm. a) zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.
[211] § 94 písm. b) zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.
[212] § 94 písm. c) zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.
[213] § 94 písm. d) zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.
[214] § 94 písm. e) zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.
[215] § 94 písm. f) zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.

Společnost BDO Advisory s.r.o. je členem skupiny BDO International Limited, společnosti s ručením omezeným ve Velké Británii, a je součástí mezinárodní sítě nezávislých členských firem BDO. BDO Advisory s.r.o., IČ: 27244784, DIČ: CZ27244784, je zapsána Městským soudem v Praze, oddíl C, vložka 107235.

- Jaké jsou překážky, které omezují Vaši snahu při podpoře nezávislého života osob se zdravotním postižením?
- Jaké změny by napomohly při dosažení vyšší nezávislosti života a samostatnosti osob se zdravotním postižením?
- Uveďte nástroje, postupy a projekty, které se Vám povedlo úspěšně realizovat.

Jak Vaše obec podporuje nezávislost osob se zdravotním postižením?

Oslovené obce a města zaměřují svoji podporu nezávislosti osob se zdravotním postižením zejména do oblastí spadajících do samostatné působnosti obcí dle § 35 odst. 2 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích. Mezi tyto oblasti patří zejména přístupnost a bezbariérovost, bydlení, podpora sociálních služeb, osobní mobilita a volnočasové aktivity. Pro ORP je potom nejčastější oblastí podpory nezávislého života koordinace poskytování sociálních služeb ve spolupráci s KÚ a ÚP v souladu se zněním § 92 zákona o sociálních službách.

V oblasti přístupnosti se nejčastěji obce snaží zajistit bezbariérový přístup prostor budov obecních úřadů včetně zřízení specializovaných pracovišť upravených pro potřeby osob se zdravotním postižením (např. přepážky pro osoby používající invalidní vozík). Kromě budov úřadu se dále snaží zpřístupnit i další budovy v majetku obcí, jako jsou divadla, knihovny nebo polikliniky.

Dále obce usilují o zajištění bezbariérové přístupnosti veřejných prostranství postupnou rekonstrukcí chodníků, přechodů pro chodce a nástupních ploch na zastávkách tak, aby odpovídaly stanoveným normám zajišťujícím bezbariérové užívání prostředí.[216] Obce do plánování snižování bariér ve veřejném prostoru zapojují samotné dotčené osoby se zdravotním postižením. K posilování bezbariérovosti se obce zavazují v rámci zpracovaných strategických rozvojových dokumentů obcí (například tzv. generely bezbariérovosti), na jejichž základě dochází k postupnému zajištění bezbariérovosti a stanovení priorit při investičních opatřeních s cílem eliminace existujících bariér.

Z pohledu individuální dopravy pořizují obce, které jsou zřizovateli dopravních podniků, výhradně bezbariérové dopravní prostředky. Dále obce podporují individuální dopravu zpracováním mapy parkovacích míst pro ZTP, která přispívá k lepší mobilitě a orientaci ve městě.

Obce se soustředí na bezbariérový přístup do mateřských a základních škol v rámci kompetencí výkonu samosprávy daných zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích. Pro děti trpící kombinací zdravotních postižení obce zřizují speciální třídy v rámci základních škol za účelem zpřístupnění vzdělávání všem dětem s různým postižením i jejich kombinací.

V oblasti přístupnosti informací se městské úřady pokouší podporovat osoby se zdravotním postižením prostřednictvím komunikace využívající nové technologie. Obce se například zapojovaly do projektů rozvoje aplikací umožňujících samostatnost osob se zdravotním postižením při komunikaci s úřady nebo vyšší uplatnění na trhu práce. Mezi takové aktivity patří například podpora projektu Tichá linka.[217] Dále se obce snaží poskytovat asistenci při jednání s úřady. V rámci podpory mobility osob se

[216] Vyhláška č. 398/2009 Sb., o obecných technických požadavcích zabezpečujících bezbariérové užívání staveb.
[217] Projekt Tichá linka, Tichý svět, o.p.s. Dostupné z: https://www.tichalinka.cz/o-sluzbe/o-projektu/

Společnost BDO Advisory s.r.o. je členem skupiny BDO International Limited, společnosti s ručením omezeným ve Velké Británii, a je součástí mezinárodní sítě nezávislých členských firem BDO. BDO Advisory s.r.o., IČ: 27244784, DIČ: CZ27244784, je zapsána Městským soudem v Praze, oddíl C, vložka 107235.

zdravotním postižením obce zajišťují také výjezdy k osobám se zdravotním postižením, které se nemohou dostavit k vyřízení svých záležitostí na obecní úřad.

Stěžejní zdroje financí pro obce představují dotační výzvy evropských investičních a strukturálních fondů, díky kterým je možné realizovat projekty podporující nezávislý život osob se zdravotním postižením. Dle zjištění Zpracovatele je však nutné disponovat také dostatkem financí ze státního rozpočtu, které by umožňovaly obcím zajistit dostatečnou podporu pro osoby se zdravotním postižením i v případě nemožnosti financovat projekty prostřednictvím evropských fondů. Ze zjištění Zpracovatele také vyplývá, že schopnost alokovat prostředky na podporu osob se zdravotním postižením se v závislosti na velikosti obce mění. Větší obce mohou nabídnout vyšší míru podpory než menší obce.

Umožnit žít nezávislý život se obce snaží také prostřednictvím vzdělávání osob pečujících o osoby se zdravotním postižením. Často se totiž osoby se zdravotním postižením nachází v situaci, ve které jim osoby o ně pečující odmítají umožnit vyšší samostatnost při každodenních aktivitách a možnost rozhodovat o svých záležitostech. Vzdělávání probíhá formou setkání pečujících osob na základě kontaktů odboru sociálních věcí. Osvědčenou metodou je předávání příkladů dobré praxe a osobních příběhů osob se zdravotním postižením, které dosáhly nezávislého způsobu života.

Obce se snaží podpořit nezávislý život osob se zdravotním postižením zajištěním bydlení pro tyto osoby, a to prostřednictvím poskytování obecních bezbariérových bytů, startovacích bytů a bytů zvláštního určení. Obce se snaží vyčleňovat dostatečné množství obecních bytů a přizpůsobovat je potřebám osob se zdravotním postižením. Byty jsou poskytovány přímo osobám se zdravotním postižením nebo neziskovým organizacím. Byty jsou nabízeny v domech s pečovatelskou službou, které jsou zpravidla bezbariérové a současně disponují ambulantními a terénními službami pro osoby se zdravotním postižením. Dále jsou byty poskytovány i v rámci bytových domů. Samostatné bydlení osob se zdravotním postižením je podporováno poskytováním terénních služeb, na kterých se obce finančně podílí.

V souladu s ustanoveními § 35 odst. 2 zákona o obcích a § 94 zákona o sociálních službách obce podporují nezávislý život osob se zdravotním postižením prostřednictvím zajištění dostatečné kapacity a finanční podpory sociálních služeb na svém území.

Obce se podílejí na spolufinancování registrovaných sociálních služeb dle zákona o sociálních službách. Například v Jihomoravském kraji se obce řídí stanovenými pravidly, která pro jednotlivé skupiny sociálních služeb stanovují míru spolufinancování ze strany obcí.[218]

Obce se podílí na rozvoji a udržení sítě sociálních služeb ve svém správním území, která umožní setrvat osobám se zdravotním postižením v jejich přirozeném prostředí. Zejména se jedná o osobní asistenci, pečovatelskou službu, odlehčovací služby a chráněné bydlení.

Obce podporují sociální služby, které usnadňují osobám se zdravotním postižením zapojení do života většinové společnosti. Zároveň se jedná o podporu, která umožňuje členům rodin pečujících o osoby

[218] Pravidla řízení o stanovení a přiznání finanční podpory Jihomoravského kraje pro léta 2019-2020 v oblasti podpory poskytování sociálních služeb. Dostupné z: https://dotace.kr-jihomoravsky.cz/Uploads/6505-7-Pravidla+financovani+pro+2019-2020pdf.aspx

Společnost BDO Advisory s.r.o. je členem skupiny BDO International Limited, společnosti s ručením omezeným ve Velké Británii, a je součástí mezinárodní sítě nezávislých členských firem BDO. BDO Advisory s.r.o., IČ: 27244784, DIČ: CZ27244784, je zapsána Městským soudem v Praze, oddíl C, vložka 107235.

se zdravotním postižením a seniory využít vysoké úrovně sociálních služeb a vést aktivnější a plnohodnotnější život bez sociálního vyloučení.

Obce se snaží přizpůsobit poskytované sociální služby potřebám svých občanů, aby tímto způsobem umožnily osobám se zdravotním postižením setrvání v domácím prostředí. V některých obcích například dochází k rozšiřování provozu městské pečovatelské služby, a to do večerních hodin, o víkendech a státních svátcích.

Obce optimalizují kapacity pobytových služeb pro osoby se zdravotním postižením, které nemohou setrvat ve svém přirozeném prostředí, s využitím terénních služeb.

Obce dotacemi podporují osoby se zdravotním postižením a jejich pečovatele. Obce podporují rodiny, které dlouhodobě pečují o zdravotně postižené, prostřednictvím realizovaných koncepcí rodinné politiky. Obce například vypisují granty pro osoby se zdravotním postižením za účelem pořízení pomůcek a forem léčby, na které nepřispívá stát nebo pojišťovna.

Obce také podporují poskytovatele sociálních služeb prostřednictvím zvýhodněného nájemného pro poskytovatele nebo prostřednictvím účelových dotací.

Obce prostřednictvím obecních úřadů podporují osoby se zdravotním postižením, a to poskytováním sociálního poradenství.

Obce s rozšířenou působností mají navíc za povinnost koordinovat poskytování sociálních služeb a za tímto účelem zajišťují proces komunitního plánování rozvoje sociálních služeb ve svém správním obvodu.

Obce se snaží investicemi zpřístupnit zařízení poskytující volnočasové aktivity pro osoby se zdravotním postižením. Například obce usilují o zajištění bezbariérovosti sportovišť, která jsou v majetku obce a jeho příspěvkových organizací. Obce podporují sportovní aktivity osob se zdravotním postižením dotacemi nebo subjekty, které se podílí na organizaci sportovních aktivit pro zdravotně postižené. Obce věnují také pozornost zpřístupnění dětských hřišť a parků, kde budují houpačky pro handicapované. Obce také podporují organizaci dětských táborů pro zdravotně postižené děti.

Jaké jsou překážky, které omezují Vaši snahu při podpoře nezávislého života osob se zdravotním postižením?

Častou překážkou, na kterou obce naráží při realizací opatření zvyšujících nezávislost osob se zdravotním postižením, je veřejné mínění. Zejména negativní veřejné mínění přetrvává v případě osob s duševním onemocněním. Jde zejména o schizofreniky a osoby, kterých se týká reforma psychiatrické péče. Veřejnost dává často najevo zástupcům obcí nelibost s přítomností osob se zdravotním postižením v sousedství a obavy o svou bezpečnost. Dle zástupců obcí by mělo docházet také k osvětě u osob, které řeší s osobami se zdravotním postižením jejich každodenní záležitosti (například lékaři, úředníci), aby byla zajištěna srozumitelná a funkční komunikace.

Jako hlavní překážku vnímají obce nedostatečnou finanční podporu sociálních služeb v ČR a nastavení systému jejich financování. Zástupci obcí s rozšířenou působností podporují stanovení legislativní povinnosti obcí podílet se na poskytování a financování sociálních služeb na svém území. Obce by se měly podílet na financování služeb poskytovaných pro své občany, aby došlo ke zlepšení stávající situace v oblasti nedostatečného finančního zajištění a personálních kapacit v sociálních službách.

Společnost BDO Advisory s.r.o. je členem skupiny BDO International Limited, společnosti s ručením omezeným ve Velké Británii, a je součástí mezinárodní sítě nezávislých členských firem BDO. BDO Advisory s.r.o., IČ: 27244784, DIČ: CZ27244784, je zapsána Městským soudem v Praze, oddíl C, vložka 107235.

Povinností obcí je dle zákona o obcích pouze rozvoj sociální péče na svém území a péče o ochranu svých občanů. Obce však nemají dostatečný zájem podílet se na financování sociálních služeb a vzhledem k neodpovídajícímu objemu financí, které získávají kraje na základě přerozdělení ze státního rozpočtu, chybí finance na dosažení odpovídající úrovně sociálních služeb.

Obce také narážejí na překážku, jež tkví v nemožnosti získání finanční podpory ze strany MPSV na investice do transformace sociálních služeb (obce například nemohou dlouhodobě získat finanční podporu z programu Rozvoj a obnova materiálně technické základny sociálních služeb), přestože již mají zpracované projekty. V případě, že již obce provozují malokapacitní zařízení poskytující komunitní služby, chybí jim finance na provozování zařízení a na zkvalitnění jeho služeb.

Další stěžejní překážkou, se kterou se obce potýkají, je nedostatečná kapacita sociálních služeb. Sociální odbory obecních úřadů narážejí během své činnosti na problém související s chybějící kapacitou ambulantních a terénních sociálních služeb, a to zejména osobní asistence, pečovatelské služby a odlehčovací služby. Tyto služby jsou často poskytovány občanům-klientům v omezeném rozsahu z důvodu nedostatečné kapacity služeb, čímž neodpovídají požadavkům a potřebám občanů. V praxi také dochází k situacím, kdy služby z kapacitních důvodů nejsou poskytovány vůbec. Občané pak musí absolvovat dlouhé čekací lhůty na jejich získání. Limitovaná kapacita sociálních služeb se odvíjí od nedostatečné personální kapacity v sociálních službách a také od nedostatku odborně vzdělaného personálu potřebného k uspokojení individuálních potřeb osob se zdravotním postižením. Dle zástupců obcí je důvodem personálních problémů zejména nízké finanční ohodnocení v sektoru sociálních služeb.

Překážkou je také pouze částečná bezbariérovost bydlení pro osoby se zdravotním postižením a vysoké investice na rekonstrukce stávajících bytů v rámci domů s pečovatelskou službou a bytů zvláštního určení. Důvodem je nedodržování stanovených technických požadavků na bezbariérové bydlení. K investicím dochází vzhledem k nedostatků financí pouze v řádu jednotek bytů, kdy u některých obcí nedostačuje kapacita bytů a chráněného bydlení poptávce osob se zdravotním postižením. Obdobně jako u sociálních služeb dochází na základě nedostatečné kapacity k dlouhým čekacím dobám osob se zdravotním postižením na získání bytu uzpůsobeného jejich postižení a potřebám. Přístup k bydlení navíc ovlivňují špatné diagnózy duševního postižení, které mohou znemožnit přístup k získání bytu zvláštního určení. V případě špatného odborného zhodnocení dochází k umisťování osob do objektů, které vznikly transformací velkých pobytových zařízení. Celkově pak chybí dostupné a sociální bydlení, což je zásadním problémem především ve velkých městech. Mnoho zdravotně postižených osob je schopno bydlet samostatně za pomoci terénních služeb, ale vzhledem k nedostatku sociálního bydlení nemají kde.

Problém v oblasti dosažení bezbariérovosti představují existující bariéry v dopravě a ve veřejném prostranství. Jako nevyhovující vnímají zástupci obcí nedostatečný počet parkovacích míst pro osoby se zdravotním postižením a dále absenci orientačních a vyvolávacích systémů respektujících potřeby osob se zdravotním postižením.

Překážku nezávislého života představuje také nedostatečná flexibilita sociálních služeb neumožňující aktuální potřeby a podporu osob se zdravotním postižením. Překážkou je také nedostatečná prostorová distribuce sociálních služeb. Obzvláště populačně menší obce naráží na nedostupnost některých ambulantních služeb určených pro osoby se zdravotním postižením. Nedostupnost sociálních služeb a bydlení pro osoby se zdravotním postižením je v některých obcích způsobena

Společnost BDO Advisory s.r.o. je členem skupiny BDO International Limited, společnosti s ručením omezeným ve Velké Británii, a je součástí mezinárodní sítě nezávislých členských firem BDO. BDO Advisory s.r.o., IČ: 27244784, DIČ: CZ27244784, je zapsána Městským soudem v Praze, oddíl C, vložka 107235.

přístupem řídících orgánů samospráv. Například samosprávy nejsou ochotné vyčlenit odpovídající objem financí za účelem podpory nezávislého života z městského rozpočtu a vzhledem k nízkému příspěvku ze strany státu je objem financí v některých obcí na oblast podpory osob se zdravotním postižením nedostatečný. Limitující z pohledu podpory na úrovni samosprávy jsou také omezení vyplývající z definovaných územních plánů, které obcím neumožňují vymezit vhodné lokality pro výstavbu podporovaného bydlení, a dále také absence vhodných pozemků pro výstavbu v obecním vlastnictví. Překážkou je také změna politického vedení obcí a změna podporovaných oblastí z obecních rozpočtů.

Překážkou je mimo jiné absence sociálně-zdravotního pomezí, jehož existence je vzhledem ke komplexnosti problematiky nezávislého života žádoucí. Překážku zástupci obcí spatřují v nefungující spolupráci na úrovni odpovědných ministerstev.

Překážku v oblasti poskytování zdravotních služeb osobám se zdravotním postižením představuje nízká bezbariérovost zdravotnických pracovišť. Dále je překážkou nízká kapacita zdravotnických služeb (zejména nedostatečný počet psychiatrických ambulancí), kterou pociťují především osoby s duševními poruchami. Zástupci obcí také naráží na neochotu praktických lékařů k zajištění návštěvních služeb v přirozeném prostředí pacientů, čímž dochází k nenaplnění zákonných nároků na poskytování hrazených zdravotních služeb stanovených zákonem č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění. Překážkou je i nízká kapacita ošetřovatelské služby, která umožňuje zajištění zdravotní péče v domácím prostředí jen úzké skupině pacientů.

V oblasti práce a zaměstnání osob se zdravotním postižením je hlavní překážkou malá nabídka vhodných pracovních příležitostí zajišťujících uplatnění osob se zdravotním postižením na trhu práce.

V oblasti přiměřené životní úrovně a sociální ochrany je překážkou dle zástupců obcí praxe, kdy pečující osoby požívající příspěvek na péči nevyužívají příspěvek na péči k určenému účelu, tedy na sociální péči. Dále je překážkou neadekvátní čekací doba posouzení nároku osob se zdravotním postižení na některé dávky. Překážkou jsou také nízké příjmy osob se zdravotním postižením vzhledem k faktu, že pečující osoby jsou závislé na těchto příjmech. Pečující jsou také prakticky vyloučeni z trhu práce a možnosti jejich návratu do zaměstnání jsou velmi omezené.

Jaké změny by napomohly při dosažení vyšší nezávislosti života a samostatnosti osob se zdravotním postižením?

Zástupci obcí by v případě změn věnovali pozornost postupné eliminaci existujících překážek v oblasti podpory nezávislého života osob se zdravotním postižením. Zástupci obcí by uvítali, kdyby docházelo i nadále ke zvyšování povědomí a osvěty o životech osob se zdravotním postižením. Dále je žádoucí, aby docházelo k dosažení bezbariérového prostředí, aby mohly osoby se zdravotním postižením bez problému získávat informace a měly přístup ke službám ve všech oblastech každodenního života.

Hlavní řešení stávajících problémů v oblasti nezávislého života osob se zdravotním postižením shledávají zástupci obcí v odpovídajícím zvýšení objemu financování ze strany státu. Pro zástupce obcí se jeví jako vhodné nastavit víceletý systém financování sociálních služeb, za optimální považují časový horizont tří let. Cílem víceletého systému by měla být předvídatelnost a potřebná míra stability poskytovaných služeb.

Společnost BDO Advisory s.r.o. je členem skupiny BDO International Limited, společnosti s ručením omezeným ve Velké Británii, a je součástí mezinárodní sítě nezávislých členských firem BDO. BDO Advisory s.r.o., IČ: 27244784, DIČ: CZ27244784, je zapsána Městským soudem v Praze, oddíl C, vložka 107235.

Zástupci obcí jsou toho názoru, že by mělo ze strany státu dojít ke garantování výstavby odpovídajícího bydlení pro osoby se zdravotním postižením. K tomuto řešení nedostatečného stavu v oblasti bydlení pro osoby se zdravotním postižením se přiklání i někteří zástupci obcí, podle kterých by měla být státu stanovena legislativní povinnost systematického budování sociálního bydlení a jeho finanční podpory.

Za účelem podpory osob se zdravotním postižením na území celé ČR by mělo dojít k zajištění dostatečného objemu financí směřovaných do dotačních titulů. Ty by měly zajistit podporu komunitního bydlení i v malých obcích, kde není nutná velká kapacita, ale potřebnost komunitních služeb existuje.

Nezávislý život osob se zdravotním postižením by měl být dále podpořen zajištěním dostatečného objemu financí na dotace zaměřené na poskytovatele sociálních služeb, na kvalitní zázemí komunitních zařízení, na dostatečné odborné personální zabezpečení, na zajištění potřebného technického vybavení v podobě zvláštních pomůcek posilujících mobilitu osob se zdravotním postižením.

Stanovené materiálně technické standardy komunitních zařízení sociálních služeb zásadně navyšují celkové provozní náklady zařízení. Nezávislosti osob se zdravotním postižením by pomohlo navýšení kapacit sociálních služeb od terénních přes ambulantní až po pobytové. Stát by však neměl zapomínat na osoby s těžkým a kombinovaným postižením (například lidé s těžkými formami poruch autistického spektra a dalšími přidruženými diagnózami). Pro osoby s těmito formami postižení jsou poskytované služby nedostatečné, a proto je potřebné budovat specifická malokapacitní zařízení s odpovídajícím personálním zabezpečením, což bude znamenat navýšení finančních prostředků investičního i neinvestičního (provozního) charakteru v oblasti sociálních služeb.

Jelikož taková zařízení chybí, je tato extrémně náročná péče často poskytována neformálními pečujícími. Neformální péče zásadně snižuje nákladovost systému sociálních služeb, a proto by měla být její podpora jednou z priorit české sociální politiky. Výše podpory by měla odpovídat minimálně výši průměrné mzdy. Také by mělo dojít k započítání doby, po kterou osoby pečovaly, do doby pro výpočet starobního důchodu.

Dále by mělo dojít ke zvýšení finanční podpory na kompenzační pomůcky, k zajištění systému financování neformální péče odpovídajícími způsoby a k zajištění dostatečné kapacity odlehčovací služby. U příspěvku na péči by mělo dojít ke snížení doby, po kterou osoby čekají na rozhodnutí o přidělení. Dále by měl být přehodnocen systém přerozdělování příspěvku na péči a jeho přiznávání osobám s duševním onemocněním. V současnosti totiž dle zkušenosti z obcí dochází k tomu, že osoby s duševním onemocněním dosáhnou nejčastěji maximálně na první stupeň závislosti, jelikož se posuzují zejména fyzické schopnosti a není příliš brán v potaz psychický stav osoby.

Nezávislost by měla být dosažena také zajištěním více pracovních příležitostí pro osoby se zdravotním postižením a vyšší podporou jejich zaměstnávání ze strany státu.

Uveďte nástroje, postupy a projekty, které se Vám povedlo úspěšně realizovat

Obce nejčastěji jako úspěšně realizované prezentují projekty a nástroje z oblasti přístupnosti. Jedná se o dosažení plné bezbariérovosti přechodů pro chodce, základních a mateřských škol, sportovišť, kulturních institucí, nádraží a budov městského úřadu, vybavení budov ve správě města výtahy pro

Společnost BDO Advisory s.r.o. je členem skupiny BDO International Limited, společnosti s ručením omezeným ve Velké Británii, a je součástí mezinárodní sítě nezávislých členských firem BDO. BDO Advisory s.r.o., IČ: 27244784, DIČ: CZ27244784, je zapsána Městským soudem v Praze, oddíl C, vložka 107235.

vozíčkáře, zajištění dostatečného počtu bezbariérových bytů, realizace projektů zajišťujících zprostředkování komunikace prostřednictvím využití nových technologií a zajištění dopravních prostředků pro zvýšení mobility osob se zdravotním postižením. Obce dále jako úspěch prezentují zřízení poradních orgánů rad obce složených ze zástupců státní správy a samosprávy, organizací zastupující osoby se zdravotním postižením a samotných osob se zdravotním postižením. Cílem poradních orgánů je zajištění metodického a koncepčního přístupu k problematice sociální péče, poskytnutí konkrétních podnětů na stavební úpravy a realizace osvětové činnosti pro veřejnost.

V oblasti nezávislého života považují obce za úspěch realizovanou finanční podporu sociálních služeb a vzhledem k rozpočtovým omezením i zvýšení kapacity terénních služeb na svém území. Úspěchem je také realizace individuální finanční podpory pro osoby se zdravotním postižením. Současně je pro obce úspěšným projektem zajištění provozní doby některých ambulantních a terénních sociálních služeb denně od 6:00 do 22:00. Obce se také úspěšně věnovaly potřebám osob a dětí s poruchou autistického spektra, jejichž postižení si vyžaduje velmi individualizovanou formu pomoci. Za úspěchy jsou mimo jiné považovány realizace projektů, v jejich rámci došlo k vytvoření systému tísňové péče na území obce pro osoby se zdravotním postižením nad 18 let věku a pro seniory ve věku 65 a více let.

V oblasti osobní mobility považují obce za úspěch realizované projekty zvyšující mobilitu osob se zdravotním postižením. Mezi takové projekty patří tzv. senior taxi nebo senior bus, které umožňují osobám se zdravotním postižením a seniorům využívat za zvýhodněných podmínek individuální přepravní služby za účelem dojezdu do zdravotnických zařízení, na obecní úřad nebo jiných pro osoby s omezenou schopností pohybu potřebných institucí.

Za úspěšné projekty z oblasti zdraví považují některé obce navázanou spolupráci s nemocnicí za účelem snížení existujících bariér dostupnosti zdravotnických zařízení.

V oblasti přiměřené životní úrovně a sociální ochrany prezentují obce jako úspěšné projekty zahrnující pomoc osobám se zdravotním postižením při získání grantů z různých zdrojů financování. Jedná se například o pomoc s vyřízením žádosti o získání finančního daru na pořízení invalidních vozíků od firemních nadací, podpora při žádosti o finanční podporu z rozpočtu kraje a jiné. Obce zároveň za účelem podpory neformální péče přerozdělují finance v rámci dotačního programu na podporu neformálních pečujících.

Mezi úspěšné projekty z oblasti volnočasových aktivit obce zařadily realizace výstavby houpaček a workoutových hřišť pro osoby používající invalidní vozík, věnování finanční podpory na sportovní a kulturní aktivity osob se zdravotním postižením. Dále se obce podílí na aktivitách rodinných center, které organizují každodenní odpolední aktivity pro děti se zdravotním postižením a podporují tak získávání sociálních návyků a následné začlenění do společnosti.

Společnost BDO Advisory s.r.o. je členem skupiny BDO International Limited, společnosti s ručením omezeným ve Velké Británii, a je součástí mezinárodní sítě nezávislých členských firem BDO. BDO Advisory s.r.o., IČ: 27244784, DIČ: CZ27244784, je zapsána Městským soudem v Praze, oddíl C, vložka 107235.

7. NÁSTROJE A POSTUPY PODPORY NEZÁVISLOSTI OSOB SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM ZE STRANY OSTATNÍCH SUBJEKTŮ

7.1 Poskytovatelé sociálních služeb

Poskytovatelé sociálních služeb jsou dle zákona o sociálních službách povinni:

a) zajišťovat dostupnost informací o druhu, místě, okruhu osob, jimž poskytují sociální služby, o kapacitě poskytovaných sociálních služeb a o způsobu poskytování sociálních služeb, a to způsobem srozumitelným pro všechny osoby;[219]

b) informovat zájemce o sociální službu o všech povinnostech, které by pro něho vyplývaly ze smlouvy o poskytování sociálních služeb, o způsobu poskytování sociálních služeb a o úhradách za tyto služby, a to způsobem pro něj srozumitelným;[220]

c) vytvářet při poskytování sociálních služeb takové podmínky, které umožní osobám, kterým poskytují sociální služby, naplňovat jejich lidská i občanská práva, a které zamezí střetům zájmů těchto osob se zájmy poskytovatele sociální služby;[221]

d) zpracovat vnitřní pravidla zajištění poskytované sociální služby, včetně stanovení pravidel pro uplatnění oprávněných zájmů osob, a to ve formě srozumitelné pro všechny osoby;[222]

e) zpracovat vnitřní pravidla pro podávání a vyřizování stížností osob, kterým poskytují sociální služby, na úroveň služeb, a to ve formě srozumitelné pro všechny osoby;[223]

f) plánovat průběh poskytování sociální služby podle osobních cílů, potřeb a schopností osob, kterým poskytují sociální služby, vést písemné individuální záznamy o průběhu poskytování sociální služby a hodnotit průběh poskytování sociální služby za účasti těchto osob, je-li to možné s ohledem na jejich zdravotní stav a druh poskytované sociální služby, nebo za účasti jejich zákonných zástupců nebo opatrovníků a zapisovat hodnocení a jeho výstupy do písemných individuálních záznamů;[224]

g) vést evidenci žadatelů o sociální službu, se kterými nemohl uzavřít smlouvu o poskytnutí sociální služby z důvodů uvedených v § 91 odst. 3 písm. b) zákona o sociálních službách;[225]

h) dodržovat standardy kvality sociálních služeb;[226]

i) uzavřít s osobou smlouvu o poskytnutí sociální služby, pokud tomu nebrání důvody uvedené v § 91 odst. 3 zákona o sociálních službách;[227]

[219] § 88 písm. a) zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.
[220] § 88 písm. b) zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.
[221] § 88 písm. c) zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.
[222] § 88 písm. d) zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.
[223] § 88 písm. e) zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.
[224] § 88 písm. f) zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.
[225] § 88 písm. g) zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.
[226] § 88 písm. h) zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.
[227] § 88 písm. i) zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.

Společnost BDO Advisory s.r.o. je členem skupiny BDO International Limited, společnosti s ručením omezeným ve Velké Británii, a je součástí mezinárodní sítě nezávislých členských firem BDO. BDO Advisory s.r.o., IČ: 27244784, DIČ: CZ27244784, je zapsána Městským soudem v Praze, oddíl C, vložka 107235.

j) v případě, že poskytují sociální službu podle § 48 zákona o sociálních službách, přednostně poskytnout sociální službu dítěti, kterému byla soudem nařízena ústavní výchova, výchovné opatření nebo předběžné opatření;[228]

k) neprodleně písemně oznámit OÚ ORP uvedenému v § 92 písm. a) zákona o sociálních službách ukončení poskytování pobytové služby sociální péče osobě, která se může bez další pomoci a podpory ocitnout v situaci ohrožující její život a zdraví, pokud tato osoba s takovým oznámením souhlasí.[229]

7.2 Organizace zastupující osoby se zdravotním postižením

Povinnosti organizací zastupujících osoby se zdravotním postižením nejsou nijak legislativě ukotveny. Jejich obecným cílem je začleňování osob se zdravotním postižením do společnosti. Pokud jsou tyto organizace zároveň poskytovateli sociálních služeb, řídí se tyto činnosti podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Velmi často organizace poskytují registrovanou sociální službu sociálního poradenství dle § 37 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, které obsahuje tyto základní činnosti:[230]

a) zprostředkování kontaktu se společenským prostředím;

b) sociálně terapeutické činnosti;

c) pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí.

Za účelem podpory integrace osob se zdravotním postižením organizace realizují propagační, osvětové, poradenské a informační činnosti, které mohou zahrnovat monitoring legislativy, podporu rozvoje inkluzivního vzdělávání, komunikaci s dopravci při odstraňování bariér v systému veřejné dopravy, spolupráci s orgány samosprávy při zlepšování poskytování sociálních služeb, upozorňování na diskriminaci, vydávání informačních materiálů, zpřístupňování kulturního a společenského života, podporu samostatného bydlení, zlepšování dostupnosti zdravotní péče a spolupráci s dalšími členskými organizacemi hájícími zájmy osob se zdravotním postižením.

7.3 Zaměstnavatelé

Zaměstnavatelé jsou na základě ustanovení § 103 odst. 5 zákoníku práce povinni zajišťovat zaměstnanci, který je osobou se zdravotním postižením, na svůj náklad technickými a organizačními opatřeními, zejména potřebnou úpravu pracovních podmínek, úpravu pracovišť, zřízení chráněných pracovních míst nebo dílen, zaškolení nebo zaučení těchto zaměstnanců a zajištění jejich kvalifikace při výkonu pravidelného zaměstnání.[231]

[228] § 88 písm. j) zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.
[229] § 88 písm. k) zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.
[230] § 37 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.
[231] § 103 odst. 5 zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce.

Společnost BDO Advisory s.r.o. je členem skupiny BDO International Limited, společnosti s ručením omezeným ve Velké Británii, a je součástí mezinárodní sítě nezávislých členských firem BDO. BDO Advisory s.r.o., IČ: 27244784, DIČ: CZ27244784, je zapsána Městským soudem v Praze, oddíl C, vložka 107235.

8. PŘÍKLADY Z PRAXE

Zpracovatel připravil, realizoval a vyhodnotil dotazníkové šetření k hodnocení stávající situace v jednotlivých oblastech života zdravotně postižených osob v ČR. Z desítek oslovených subjektů z řad zástupců poskytovatelů sociálních služeb, organizací zastupujících zdravotně postižené osoby, zástupců samosprávných územních celků a zástupců vzdělávacích institucí v oblasti sociální práce, poskytlo odpovědi celkem dvacet subjektů.

8.1 Dotazníkové šetření

Zpracovatel ve spolupráci se Zadavatelem definoval seznam subjektů oslovených k účasti na dotazníkovém šetření, které mělo elektronickou podobu. Seznam subjektů je Přílohou č. 2 této Analýzy. Tyto subjekty Zpracovatel kontaktoval nejprve telefonicky, kdy seznámil subjekty s povahou dotazníkového šetření a důvody realizace šetření. Následně byl subjektům, které souhlasily s vyplněním dotazníku, zaslán přístup k elektronické verzi dotazníku. Subjekty byly následně opakovaně osloveny k vyplnění dotazníku v případě nereagování na předchozí výzvy. Odpovědi byly sbírány v časovém období od 1. 6. do 14. 6. 2019.

Výsledky uskutečněného dotazníkového šetření jsou Přílohou č. 3 – Výsledky dotazníkového šetření této Analýzy. Respondenti byli požádáni o ohodnocení na škále obdobné školní klasifikaci, známkami od 1 do 5 (1 - výborný stav podpory, 2 - velmi dobrý stav, 3 - dobrý stav, 4 - dostatečný stav, 5 - nedostatečný stav podpory).[232] Stávající situace podpory života osob se zdravotním postižením byla hodnocena v osmi oblastech života průměrnou známkou 2,7. Za nejhorší jsou považovány oblasti finanční náročnosti a zaměstnávání. Obě shodně získaly průměrnou známku 3,2. Nejlépe hodnocenou oblastí je sociální ochrana s hodnocením 2,3. Tyto skutečnosti zobrazuje graf níže.

Graf 2 Hodnocení stávající situace života osob se zdravotním postižením v ČR

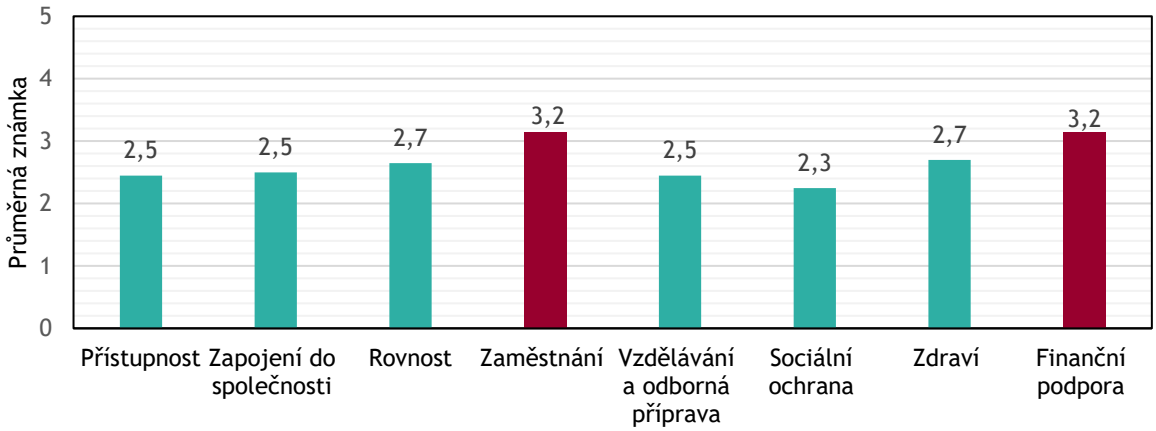

Zdroj: Výsledky dotazníkového šetření

[232] Odpovědi na otázku č. 2: Ohodnoťte prosím stávající situaci u jednotlivých níže uvedených oblastí života týkajících se uplatňované politiky, legislativního rámce a dalších aspektů vedoucích k podpoře nezávislosti osob se zdravotním postižením v České republice.

Společnost BDO Advisory s.r.o. je členem skupiny BDO International Limited, společnosti s ručením omezeným ve Velké Británii, a je součástí mezinárodní sítě nezávislých členských firem BDO. BDO Advisory s.r.o., IČ: 27244784, DIČ: CZ27244784, je zapsána Městským soudem v Praze, oddíl C, vložka 107235.

8.1.1 *Nástroje podpory nezávislosti osob se zdravotním postižením*

Následující část prezentuje odpovědi respondentů členěné dle typů subjektů a organizací, které se zúčastnily dotazníkového šetření.

Nástroje používané v oblasti přístupnosti

Samosprávné celky se v oblasti přístupnosti zabývají zejména poradenstvím v podobě pomoci s plánováním cest osob se zdravotním postižením.

Poskytovatelé sociálních služeb v oblasti přístupnosti nejčastěji používají nástroje týkající se bezbariérového přístupu, konkrétně nácviku využívání veřejné dopravy. Dále se zaměřují na zajištění přístupu k informačním technologiím. Organizace opatřují své prostory nájezdovými rampami a bezbariérovým přístupem k hygienickým zařízením.

Svým klientům pomáhají s nácvikem samostatného pohybu, nácvikem využívání prostředků veřejné dopravy nebo dopravu zajišťují svými vlastními auty vybavenými rampou pro vozíčkáře. V oblasti přístupnosti k informačním a komunikačním technologiím mají klienti organizací v jejich prostorách přístup k internetu. Některé organizace pořádají kurzy počítačové gramotnosti nebo bezplatně zajišťují dodávání místního tisku. Organizace poskytují poradenství k volbě služeb a kompenzačních pomůcek, na které mají jejich klienti ze zákona nárok.

Organizace zastupující osoby se zdravotním postižením informují a podporují osoby se zdravotním postižením, případně jejich pečovatele. Podpora souvisí zejména se zajištěním potřebných kompenzačních pomůcek a služeb. Organizace zastupující osoby se zdravotním postižením jsou zároveň také poskytovateli sociálních služeb, které umožňují osobám se zdravotním postižením zvýšení přístupnosti, například prostřednictvím terénní odlehčovací služby.

Nástroje používané v oblasti zapojení do společnosti

Samosprávné celky podporují osoby se zdravotním postižením prostřednictvím poskytovaných sociálních služeb svými příspěvkovými organizacemi. Zejména se jedná o poskytování služeb sociální rehabilitace a chráněného bydlení.

Poskytovatelé sociálních služeb se snaží podporovat samostatnost svých klientů poskytováním doprovodů na společenské, kulturní a sportovní události pro veřejnost. Dále se zasazují o zvyšování informovanosti veřejnosti. Zařízení poskytují svým klientům adaptované dokumenty, např. informační letáky v obrázkové formě a pomoc pracovníků při vyplňování dokumentů. Mezi nástroje patří také kurzy pracovní a sociální rehabilitace, na kterých se klienti učí hospodařit s financemi.

Organizace zastupující osoby se zdravotním postižením poskytují osobám se zdravotním postižením v případě potřeby doprovod s účelem zapojení do společnosti. Dále napomáhají jejich zapojení do společnosti prostřednictvím odlehčovacích služeb.

Nástroje používané v oblasti rovnosti

Samosprávné celky se oblastí rovnosti mezi osobami se zdravotním postižením a většinovou populací zabývají ve svých strategických dokumentech, kterými jsou definována opatření směřující k dosažení rovnosti.

Společnost BDO Advisory s.r.o. je členem skupiny BDO International Limited, společnosti s ručením omezeným ve Velké Británii, a je součástí mezinárodní sítě nezávislých členských firem BDO. BDO Advisory s.r.o., IČ: 27244784, DIČ: CZ27244784, je zapsána Městským soudem v Praze, oddíl C, vložka 107235.

V oblasti rovnosti používají poskytovatelé sociálních služeb převážně informační nástroje, snaží se aktivně zabránit diskriminaci prostřednictvím osvětových kampaní, vydáváním informačních materiálů, diskusemi s veřejností, přednáškami na školách a dny otevřených dveří. Klientům zařízení jsou rozdávány dotazníky spokojenosti se službou a mohou se anonymně obrátit na vedení s případnými stížnostmi. Také jsou prováděny pravidelné i namátkové kontroly kvality poskytované péče.

Organizace zastupující osoby se zdravotním postižením pořádají kampaně upozorňující na problematiku osob se zdravotním postižením.

Nástroje používané v oblasti zaměstnání

Samosprávné celky spolupracují s ÚP, pracovními agenturami, zaměstnavateli a školami při pomoci se zaměstnáváním osob se zdravotním postižením. Samosprávy prostřednictvím svých příspěvkových organizací poskytují kariérní poradenství nebo sociální rehabilitaci. Samosprávy zaměstnávají osoby se zdravotním postižením v chráněných dílnách. Zejména dochází k zaměstnávání osob se zdravotním postižením za účelem vytvoření pracovních návyků nebo v případě nemožnosti zajištění uplatnění osob se zdravotním postižením na trhu práce.

Poskytovatelé sociálních služeb podporují zaměstnávání osob se zdravotním postižením prostřednictvím provádění pracovního nácviku v rámci pracovní rehabilitace nebo sociálně terapeutických dílen. Zařízení pomáhají klientům s vyhledáváním práce odpovídající jejich schopnostem a často spolupracují s ÚP a agenturami, které se zaměřují na zaměstnávání osob se zdravotním postižením. Osoby se zdravotním postižením mohou pracovat v chráněných dílnách a využívat podpory asistenta přímo na pracovišti. Pokud klient najde zaměstnání, pomáhají mu s administrativou. V některých případech samy organizace zaměstnávají osoby se zdravotním postižením.

Organizace zastupující osoby se zdravotním postižením napomáhají zaměstnávání těchto osob prostřednictvím zprostředkování kontaktu mezi osobami se zdravotním postižením a zaměstnavateli.

Nástroje používané v oblasti vzdělávání a odborné přípravy

Samosprávy spolupracují s ÚP při organizaci rekvalifikačních kurzů nebo spolupracují se školami při organizaci a zajištění výuky osob se zdravotním postižením.

Velmi často poskytovatelé sociálních služeb spolupracují se speciálními školami, které se věnují vzdělávání osob s mentálním postižením. Některá zařízení zajišťují vzdělání v rámci inkluze v běžném školním prostředí. Zařízení organizují různé kurzy jako např. základy vaření, komunikace, bydlení, vztahy, počítačová gramotnost, finanční gramotnost a/nebo organizují kurzy pro pečující osoby.

Organizace zastupující osoby se zdravotním postižením organizují vzdělávací aktivity zejména pro pečující osoby a profesionály. Vzdělávání probíhá prostřednictvím informační podpory, konzultací a supervizí.

Společnost BDO Advisory s.r.o. je členem skupiny BDO International Limited, společnosti s ručením omezeným ve Velké Británii, a je součástí mezinárodní sítě nezávislých členských firem BDO. BDO Advisory s.r.o., IČ: 27244784, DIČ: CZ27244784, je zapsána Městským soudem v Praze, oddíl C, vložka 107235.

Nástroje používané v oblasti sociální ochrany

Samosprávné celky podporují osoby se zdravotním pojištěním v rámci sociální ochrany poskytováním sociálního bydlení a podporou sociální ochrany dle opatření stanovených ve strategických dokumentech.

Poskytovatelé sociálních služeb zejména v oblasti sociální ochrany poskytují pomoc při vyřizování žádostí o sociální dávky. Organizace se zároveň snaží zajistit sponzorské dary pro klienty s nízkými příjmy na zajištění jejich potřeb. Zařízení spolupracují se správou sociálního zabezpečení, orgánem sociálně-právní ochrany dětí, soudy a ÚP.

Organizace zastupující osoby se zdravotním postižením pomáhají svým klientům při hledání sociálního bydlení a poskytují sociální poradenství. Dále jsou samy organizace současně poskytovateli pobytových a ambulantních sociálních služeb.

Nástroje používané v oblasti zdraví

Samosprávy za účelem podpory v oblasti zdraví poskytují poradenství pro osoby se zdravotním postižením, a to prostřednictvím organizování besed a pracovních porad napříč odborníky z oblasti sociální a zdravotnictví.

Poskytovatelé sociálních služeb spolupracují s praktickými lékaři, psychology a psychiatry v okolí, a to zejména v případě, že není lékař dostupný přímo v zařízení sociálních služeb. Klienti poskytovatelů zároveň pravidelně absolvují lékařské prohlídky. Některé organizace nabízejí zdarma preventivní vyšetření.

Organizace zastupující osoby se zdravotním postižením zprostředkovávají osobám se zdravotním postižením některé zdravotnická vyšetření.

Nástroje používané v oblasti finanční podpory

Samosprávné celky v oblasti finanční podpory osob se zdravotním postižením působí pouze jako zprostředkovatelé finanční podpory ÚP. Ze svých finančních prostředků podporují samosprávné celky chráněné bydlení.

Poskytovatelé sociálních služeb podporují klienty ve snaze najít zaměstnání, snížit závislost na sociálních dávkách a někteří svým klientům pomáhají vytvořit individuální finanční plán.

Organizace zastupující osoby se zdravotním postižením zpravidla neposkytují přímé finanční nástroje. Finanční podpora je směřována do organizace činností sociálních, právních, zdravotních a pracovních.

8.1.2 Překážky podpory nezávislosti života osob se zdravotním postižením

Dále respondenti hodnotili závažnost existujících překážek podpory nezávislosti života osob se zdravotním postižením v jednotlivých oblastech života. Respondenti závažnost překážek hodnotili

Společnost BDO Advisory s.r.o. je členem skupiny BDO International Limited, společnosti s ručením omezeným ve Velké Británii, a je součástí mezinárodní sítě nezávislých členských firem BDO. BDO Advisory s.r.o., IČ: 27244784, DIČ: CZ27244784, je zapsána Městským soudem v Praze, oddíl C, vložka 107235.

s využitím shodné škály známek od 1 do 5.[233] Celková závažnost překážek podpory nezávislosti života osob se zdravotním postižením byla ohodnocena průměrnou známkou 2,8. Nejhůře byly hodnoceny překážky v oblasti zaměstnávání s průměrnou známkou 3,3. Naopak nejlépe (jako nejméně omezující) byly hodnoceny překážky v oblasti rovnosti a to známkou 2,6. Tyto skutečnosti zobrazuje následující graf.

Graf 3 Hodnocení závažnosti překážek podpory nezávislosti života osob se zdravotním postižením v ČR

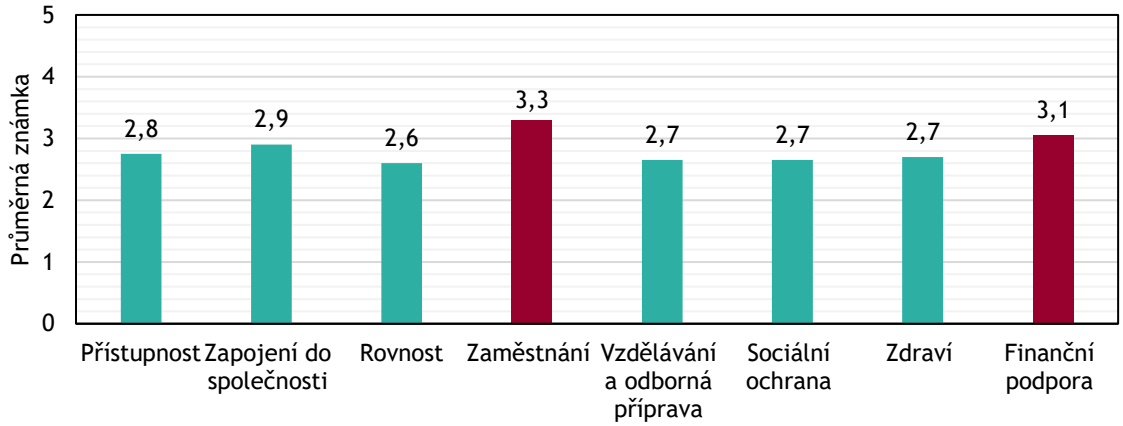

Zdroj: Výsledky dotazníkového šetření

Překážky v oblasti přístupnosti

Nejvíce překážek v oblasti přístupnosti spočívá v absenci bezbariérového přístupu, zvláště četnosti a dostupnosti nízkoprahových autobusů, nedostatku vhodných bytových prostorů, nízké kapacitě sociálních a zdravotnických služeb a nedostupnosti bankomatů pro osoby na invalidním vozíku. Dalšími překážkami jsou nevyužívání technologií z důvodu vysokého věku (adaptabilita uživatele), nedostatek informací v jednoduchém čtení pro lidi s mentálním postižením a vysoká administrativní zátěž.

Překážky v oblasti zapojení do společnosti

Významnými překážkami v zapojení osob se zdravotním postižením do společnosti jsou předsudky lidí a nedostatečná informovanost veřejnosti i pracovníků úřadů a veřejných služeb. Dalšími problémy jsou nedostatek návazných sociálních služeb v místě pobytu, složitá administrativa a potíže s nalezením odpovídajícího pracovního uplatnění.

Překážky v oblasti rovnosti

I v oblasti rovnosti jsou překážkou předsudky společnosti a často i některých lékařů. Další překážkou je rozdílný přístup ke službám ve větších městech oproti regionům.

[233] Odpovědi na otázku č. 13: Ohodnoťte závažnost existujících překážek podpory nezávislého života osob se zdravotním postižením u jednotlivých níže uvedených oblastí života v České republice.

Společnost BDO Advisory s.r.o. je členem skupiny BDO International Limited, společnosti s ručením omezeným ve Velké Británii, a je součástí mezinárodní sítě nezávislých členských firem BDO. BDO Advisory s.r.o., IČ: 27244784, DIČ: CZ27244784, je zapsána Městským soudem v Praze, oddíl C, vložka 107235.

Překážky v oblasti zaměstnání

Překážkami v oblasti zaměstnávání jsou nedostatek vhodných pracovních míst pro osoby se zdravotním postižením, neinformovanost a neochota zaměstnavatelů zaměstnávat osoby se zdravotním postižením, přílišná závislost lidí na sociálních dávkách, nízká podpora ÚP, chybějící potřebný nácvik pracovních činností a odlišné potřeby na pracovišti.

Překážky v oblasti vzdělávání a odborné přípravy

Překážkou ve vzdělávání a odborné přípravě je nedostupnost a nízká kapacita vzdělávacích institucí a škol pro odbornou přípravu, ale také nepřipravenost systému na inkluzivní vzdělávání. Vzdělávací plány nejsou přizpůsobené osobám se zdravotním postižením a lidé mají předsudky ke vzdělávání lidí s postižením. Další překážkou je obtížné soustředění a s tím spojené problémy si zapamatovat učivo z důvodu rozumové vyspělosti a vlivu léků.

Překážky v oblasti sociální ochrany

Respondenti uvedli jako největší překážku v oblasti sociální ochrany nedostatečnou kapacitu sociálního bydlení. Dále uváděli nedostatečné rozšíření sociálních služeb, sociálních podniků, terénních služeb a dalších podpůrných programů. Překážkou je také finanční dostupnost pobytových služeb.

Překážky v oblasti zdraví

Překážkou v oblasti zdraví je sehnat lékaře pro osoby se zdravotním postižením, jak praktické lékaře, tak specialisty – zejména neurology, psychology, psychiatry a fyzioterapeuty. Nedostatek lékařů posudkové služby znamená dlouhé čekací lhůty na dodání posudku a tím přiznání určitých příspěvků. Někteří pracovníci ve zdravotnictví nejsou dostatečně proškoleni ohledně potřeb osob se zdravotním postižením a komunikace s nimi. Další překážkou je neexistence výjezdních lékařských týmů do domácností pro osoby, které nemohou přijít do ordinace. Vedlejší účinky medikace také často způsobují pacientům další zdravotní problémy.

Překážky v oblasti finanční podpory

Překážkou v oblasti finanční podpory je nestabilita a nedostatečné financování sociálních služeb. Zdravotní pojišťovny nehradí všechny léčebné programy a potřebné pomůcky. Deinstitucionalizace neprobíhá podle stanovených plánů z důvodu vysokých nákladů a nedostatečného financování procesu. Osoby se zdravotním postižením často končí v pobytových službách kvůli nedostatku financí, nízkému důchodu nebo nepřiznaným dávkám. Finančně náročné jsou také doplatky na léky.

8.2 Tržní a veřejné selhání v poskytování sociální služby tísňová péče

Situace

Tísňová péče je prakticky nevyužívaná terénní sociální služba oddalující potřebu umístění klienta do pobytového zařízení, čímž je podporována deinstitucionalizace. Základní indikací pro tuto službu je seniorský věk a omezená schopnost zvládání základních životních potřeb; služba je zvláště účelná

Společnost BDO Advisory s.r.o. je členem skupiny BDO International Limited, společnosti s ručením omezeným ve Velké Británii, a je součástí mezinárodní sítě nezávislých členských firem BDO. BDO Advisory s.r.o., IČ: 27244784, DIČ: CZ27244784, je zapsána Městským soudem v Praze, oddíl C, vložka 107235.

při historii pádů uživatele. Tísňová péče umožňuje prostřednictvím SOS tlačítka okamžité spojení s dispečinkem poskytovatele v režimu 24/7, který zprostředkuje potřebnou pomoc.

Konkrétním identifikovaným příkladem je životní situace ženy XX, 75+, z menšího města, která žije 4 roky v domě s pečovatelskou službou a v letní sezóně samostatně, chodí s obtížemi o dvou francouzských holích a využívá pečovatelskou službu 1x týdně. O existenci sociální služby tísňová péče se dozvěděla až na základě pilotního projektu probíhajícího v rámci veřejné zakázky Jihočeského kraje. Službu vnímala jako přínosnou, a proto využila možnost bezplatné praktické účasti na pilotním provozu služby s využitím nových SMART technologií, včetně lokalizace uživatele.

Pro uživatelku bylo náročné si na službu zvyknout, což je v prvních měsících užívání služby obvyklé z důvodu strachu seniorů z technologií, přestože zařízení je téměř bezúdržbové.

Uživatelé obecně považují službu za drahou (řádově 400 Kč/měs.), což je dáno tím, že uživatelé si neuvědomují a nenesou plnou cenu ani této služby, ani alternativního řešení, např. institucionalizace v pobytovém zařízení.

V současnosti základní způsob financování, vyrovnávací platba, je z důvodu národní právní úpravy restriktivnější než povoluje EU legislativa. Konkrétně, vyrovnávací platba může pokrývat pouze určité provozní náklady, a navíc má zohlednit i případné jiné zdroje.

Důsledky

Tísňová péče zůstává okrajovou sociální službou.

Poskytovatelé nemají nástroje profinancování propagace a osvěty, ani investic, včetně koncových zařízení pro uživatele služby, bez kterých nelze službu poskytovat.

Potenciální uživatelé nejsou dostatečně informováni o službě. V případě jejího masivního rozvoje by nebylo zajištěno dostatečné opakované proškolování uživatelů, aby si na službu zvykli.

Nedochází k uskutečnitelné deinstitucionalizaci. Jsou nadměrně využívány nákladově neefektivní pobytové formy sociálních služeb, zejména domovy pro seniory.

Návrh řešení

K financování investic do koncových zařízení lze doporučit vyhlášení obdoby dotačního titulu MPSV 013 310 Rozvoj a obnova materiálně technické základny sociálních služeb.

V souladu s pravidly EU pro veřejnou podporu (článek 5 Rozhodnutí Komise č. 2012/21/EU) mohou tzv. způsobilé náklady zahrnovat i náklady na investice do infrastruktury, pokud jsou pro poskytování dané služby nezbytné. [234] To znamená, že i náklady na financování koncových zařízení pro tísňovou péči by mohly být způsobilými náklady, pokud by to neodporovalo národní (ČR) úpravě. V ČR je finanční podpora tísňové péče stanovena, podle prováděcí vyhlášky MPSV č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách.[235] Zpracovatel doporučuje legislativní změnu, která by byla v souladu s Rozhodnutím Komise č. 2012/21/EU. Dokud k navrhované změně

[234] Rozhodnutí Komise ze dne 20. prosince 2011 č. 2012/21/EU.
[235] Vyhláška č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách.

Společnost BDO Advisory s.r.o. je členem skupiny BDO International Limited, společnosti s ručením omezeným ve Velké Británii, a je součástí mezinárodní sítě nezávislých členských firem BDO. BDO Advisory s.r.o., IČ: 27244784, DIČ: CZ27244784, je zapsána Městským soudem v Praze, oddíl C, vložka 107235.

nedojde, je žádoucí, aby bylo ad hoc řešeno personální zabezpečení a financování výcviku uživatelů tísňové péče, materiálně z úrovně celostátní (nadregionální) a personálně z úrovně krajské.

8.3 Neexistence veřejné podpory na výcvik asistenčních a signálních psů

Situace

Speciálně vycvičený pes může být pomocníkem pro osoby s rozličným zdravotním postižením (včetně osob s tělesným postižením a vozíčkářů, osob s poruchami autistického spektra, osob trpících záchvatovými onemocněními, osob s diabetem, osob se sluchovým postižením) při zajišťování sebeobsluhy, soběstačnosti a samostatnosti. Takový pes pomáhá osobě se zdravotním postižením při běžných denních úkonech, kterých by jinak nebyla sama schopna anebo by byla odkázána na pomoc asistenta.

Paní XY má nezletilou dceru, která trpí autistickou poruchou. Dcera nedokáže vnímat nebezpečí. V důsledku svého postižení nesnese dotyk a může se stát, že se matce vytrhne a vběhne do silnice, také se může ztratit apod. Bojí se ostatních dětí a není schopna s nimi komunikovat a začlenit se. Dále trpí centrální hypotonií, která způsobuje problémy s jemnou i hrubou motorikou.

Náklady na výcvik asistenčního psa pro dceru paní XY ve výši přes 200 000 Kč stát nehradí, protože tito psi nejsou klasifikováni jako zvláštní pomůcka. Rodina si částku nemohla dovolit a pomoc získala z darů fyzických osob, od několika z desítek oslovených nadací a částečně rovněž od města.

Asistenční pes byl vycvičen speciálně pro potřeby dcery a na situace, které jsou pro ni nebezpečné. Pes je zároveň vycvičen i na cannisterapii. Dcera je s asistenčním psem spojena speciálním vodítkem, které nikdy nepouští z ruky. Pes je vycvičen tak, že pokud nedostane povel od psovoda, nevstoupí do silnice a pokud se dcera pokusí do silnice vběhnout, pes jí v tom zabrání. Kdyby se dcera ztratila, pes je vycvičen ji najít, a navíc ji dokáže uklidnit. Díky asistenčnímu psovi dcera lépe komunikuje s okolím, zejména s ostatními dětmi. Jako další přínos paní XY uvádí, že když lidé vidí nápis „asistenční pes“, uvědomí si, že je dítě zřejmě nějakým způsobem znevýhodněno a přizpůsobí tomu své chování. Paní XY uvádí, že od doby, co má dcera asistenčního psa, se její motorika zlepšila, zvláště kreslení a psaní. Díky těmto pokrokům se zvýšilo i její sebevědomí.

Důsledky

V uvedeném případě možnost využívat asistenčního psa zásadně zvýšila kvalitu života a stupeň nezávislosti zdravotně postiženého dítěte. Podle subjektivního hodnocení rodiny došlo rovněž ke zlepšení některých aspektů postižení.

Návrh řešení

Přiznání příspěvku na asistenční (vodicí) psy jako zvláštní pomůcky i pro jinak zdravotně postižené osoby než pro těžce zrakově postižené (de lege lata).

Zavést v zákoně č. 329/2011 Sb. o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, pojem „asistenční pes“ jako zvláštní pomůcka a stanovit podmínky nároku na příspěvek na tuto zvláštní pomůcku v § 9 zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením.

Společnost BDO Advisory s.r.o. je členem skupiny BDO International Limited, společnosti s ručením omezeným ve Velké Británii, a je součástí mezinárodní sítě nezávislých členských firem BDO. BDO Advisory s.r.o., IČ: 27244784, DIČ: CZ27244784, je zapsána Městským soudem v Praze, oddíl C, vložka 107235.

Upravit vyhlášku č. 388/2011 Sb. o provedení některých ustanovení zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením, zařazením asistenčních psů mezi výčet zvláštních pomůcek uvedených v příloze č. 1 Seznam druhů a typů zvláštních pomůcek určených osobám se zdravotním postižením, na jejichž pořízení stát poskytuje příspěvek na zvláštní pomůcku.

8.4 Nevyhovující délka lhůty na vypořádání žádosti o příspěvek na péči

Situace

Příspěvek na péči je určen osobám, které potřebují pomoc jiných při zvládání svých základních životních potřeb.

Dle zákona o sociálních službách se výše příspěvku na péči odvíjí od stupně závislosti osoby, který určuje lékařská posudková služba na základě posouzení schopnosti samostatně vykonávat deset běžných životních potřeb. Celkem se určují čtyři stupně závislosti od lehké závislosti po úplnou, kdy s vyšším stupněm závislosti se zvyšuje příspěvek na péči.

Lhůta pro vydání rozhodnutí ÚP o přiznání příspěvku na péči je stanovena na 60 dnů, kdy musí ÚP vykonat sociální šetření. Dále ÚP předává výsledek sociálního šetření OSSZ, která během 45 dnů vypracuje posudek lékařem posudkové služby. Doba na zpracování posudku se však může ze závažných důvodů prodloužit o dalších 30 dnů. Získání rozhodnutí o přiznání příspěvku na péči se tedy dle stávajících lhůt pohybuje v maximální lhůtě do 105 až 135 dnů.

V případě nesouhlasu s vydaným rozhodnutím a odvolání se proti němu, má ÚP 30 dnů na předání odvolání, výsledku sociálního šetření a posudku lékařské posudkové služby MPSV, které má prostřednictvím posudkové komise následně 60 dnů na vydání rozhodnutí o odvolání. Ze závažných důvodů může dojít k prodloužení lhůty posudkové služby o dalších 30 dnů. Následně má ÚP dalších 60 dnů na vydání nového rozhodnutí. Odvolání tedy vede k získání nového rozhodnutí v celkové lhůtě až 150 nebo až 180 dnů.

Paní XZ bude brzy 50 let a vychovává spolu se svým manželem dvě děti. Rodina žije na venkově ve vzdálenosti do 50 km od krajského města. Paní XZ i manžel pracovali u místních zaměstnavatelů na plný pracovní poměr. Obě děti v současnosti navštěvují střední školu v krajském městě a pobývají zde v průběhu školního roku v domově mládeže. Paní XZ se střídala se svojí sestrou při péči o jejich ovdovělou matku. Zdravotní stav matky paní XZ se bohužel po prodělání mozkové mrtvice dramaticky zhoršil a neumožňoval, aby se o sebe starala a samostatně vykonávala některé každodenní činností.

Paní XZ si uvědomuje, že pro její matku je lepší, aby žila ve svém přirozeném prostředí na venkově, kde žije od svého narození. Paní XZ si tedy nejdříve zařídila zkrácení pracovního úvazku, aby se mohla věnovat péči o svoji matku. Bohužel, zdravotní stav matky paní XZ již po jednom měsíci neumožňoval, aby byla ponechána bez dozoru a vyžadoval neustálou přítomnost paní XZ. Proto paní XZ vzhledem k okolnostem ukončila pracovní poměr a věnovala se nepřetržité péči o svoji matku.

Paní XZ podala na ÚP žádost o přidělení příspěvku na péči již v době, kdy pečovala o svoji matku souběžně při zaměstnání. Úřady rozhodly o přidělení příspěvku na péči ve prospěch paní XZ, ale až ke konci stanovené lhůty, jež byla prodloužena vlivem nedostatečné personální kapacity lékařské posudkové služby. Finanční situace rodiny paní XZ se radikálně zhoršila v důsledku prodlužování

Společnost BDO Advisory s.r.o. je členem skupiny BDO International Limited, společnosti s ručením omezeným ve Velké Británii, a je součástí mezinárodní sítě nezávislých členských firem BDO. BDO Advisory s.r.o., IČ: 27244784, DIČ: CZ27244784, je zapsána Městským soudem v Praze, oddíl C, vložka 107235.

stanovených lhůt o přidělení příspěvku a absenci části finančních příjmů v rozpočtu rodiny. Následně byly příspěvky na péči vyplaceny zpětně v plné výši dle stanoveného stupně závislosti matky paní XZ.

Důsledky

V uvedeném případě způsobila dlouhá lhůta pro vyřízení žádosti o příspěvek na péči finanční tíseň rodiny paní XZ. Rodina paní XZ i přes zpětné vyplacení příspěvku na péči finančně strádala a musela razantně omezit rodinné výdaje v době čekání na rozhodnutí o vyplacení příspěvku.

Návrh řešení

Zkrácení lhůt pro vydání rozhodnutí ÚP a provedení sociálního šetření lékařskou posudkovou službou by snížilo zatížení rozpočtů rodin způsobených absencí finanční podpory ze strany státu v době před vydáním rozhodnutí o přidělení příspěvku na péči.

V zákoně č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, a v prováděcí vyhlášce tohoto zákona č. 505/2006 Sb. by mělo dojít k určení kratší lhůty na vydání rozhodnutí o přidělení příspěvku na péči a provedení sociálního šetření lékařskou posudkovou službou. Stát by měl touto cestou umožnit v maximální možné míře snížení finanční náročnosti péče o rodinné příslušníky v jejich přirozeném prostředí.

8.5 Nedostatečný počet stání vyhrazených pro vozidla přepravující osoby těžce pohybově postižené

Situace

V současnosti vyhrazená stání pro vozidla přepravující osoby těžce pohybově postižené (dále také „vyhrazené stání“) upravuje bezbariérová vyhláška. Stávající znění § 4 odst. 2 bezbariérové vyhlášky dává za povinnost vyznačení určitého počtu vyhrazených stání na základě celkového počtu stání dané parkovací plochy nebo garážového stání. Na územích spravovaných obcemi se vymezením zabývá místně příslušný silniční správní odbor OÚ ORP. V případě staveb soukromých subjektů se jedná o stavebníka dle vymezení zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon).

Bezbariérová vyhláška umožňuje vymáhat jí stanovené minimální požadavky na vymezení vyhrazených stání pouze při aplikaci stavebního zákona, a to pouze v případě stavebních a rekonstrukčních zásahů do infrastruktury nebo využití komunikací. Proto dochází jen k postupnému dosahování přístupnosti hrazených stání v návaznosti na rekonstrukce a přestavby silniční infrastruktury.

Pan YX žije na sídlišti v okrajové části Prahy. Nešťastný úraz při sportovních aktivitách způsobil panu YX ochrnutí těla od pasu dolů. Z tohoto důvodu je pan YX používá invalidní vozík. Vzhledem k existenci překážek a prodloužení cesty při využití hromadné dopravy při cestách ke svému lékaři, na MÚ a na další místa využívá pan YX k těmto cestám osobní vůz, který je označen parkovacím průkazem umožňující parkování na vyhrazených stáních.

Téměř při každé cestě k lékaři nebo na MÚ se pan YX potýká s problémem vyplývajícím z nedostatečné kapacity vyhrazených stání u staveb občanské vybavenosti. Pan YX je tak vystaven situacím, kdy je odkázán na čekání, dokud se neuvolní obsazená místa vyhrazeného stání. Další možností je vyhledání nejbližšího vhodného parkovacího místa, kde by mohl pan YX bez komplikací přesednout ze svého

Společnost BDO Advisory s.r.o. je členem skupiny BDO International Limited, společnosti s ručením omezeným ve Velké Británii, a je součástí mezinárodní sítě nezávislých členských firem BDO. BDO Advisory s.r.o., IČ: 27244784, DIČ: CZ27244784, je zapsána Městským soudem v Praze, oddíl C, vložka 107235.

osobního automobilu na invalidní vozík. Problémem však je, že současný stav parkovacích míst je nejen v Praze, ale v rámci celé ČR, dlouhodobě podhodnocen oproti počtu používaných vozidel, a proto je nalezení dostatečně velkého místa pro přesednutí na invalidní vozík pro pana YX zásadním problémem ztěžující cestování.

Důsledky

Nedostatečná kapacita a počet vyhrazených stání v blízkosti (nejen) staveb občanské vybavenosti, ale i v dalších lokalitách představují překážky v dosažení vyšší nezávislosti osob se zdravotním postižením. Možností pro osoby těžce pohybově postižené je doufat, že na vyhrazeném parkovacím místě bude volno nebo cestovat hromadnou dopravou a překonávat překážky ve veřejném prostoru během této cesty. Obě možnosti zvyšují časovou náročnost cest osob se zdravotním postižením.

Návrh řešení

Řešením výše popsané situace by byla novelizace znění bezbariérové vyhlášky. Mělo by dojít k úpravě znění § 4 odst. 2 bezbariérové vyhlášky, kde chybí zohlednění blízkosti staveb občanské vybavenosti (definovaných v § 6 bezbariérové vyhlášky), při vyhrazení stání pro vozidla přepravující osoby těžce pohybově postižené.

Změna znění vyhlášky by měla zvýšit počet parkovacích míst v blízkosti staveb občanské vybavenosti vzhledem k tomu, že přístupnost těchto budov je pro život všech osob, bez ohledu na zdravotní postižení, stěžejní. Stávající znění § 4 odst. 2 bezbariérové vyhlášky dává za povinnost provozovatelům parkovacích ploch (tj. soukromé společnosti nebo obci) vyznačovat určitý počet vyhrazených stání na základě celkového počtu stání dané parkovací plochy. V rámci tohoto počtu by měly být zavedeny koeficienty, kterými by došlo ke zvýšení počtu parkovacích míst v návaznosti na vzdálenost k jednotlivým druhům staveb občanské vybavenosti. Například vyšší koeficient by měly mít stavby pro veřejnou správu, pro zdravotnictví a sociální služby, kde by se mohlo uvažovat o zdvojnásobení stávající minimální kapacity vyhrazených stání pro vozidla přepravující osobu těžce zdravotně postiženou. Mělo by dojít ke změně od vyhrazování míst na základě kapacity parkovacích ploch na vymezování na základě významu daného místa pro inkluzi zdravotně postižených.

Navrhované řešení nevyřeší aktuální problém nedostatku ve všech regionech ČR, vzhledem k podmínkám vymahatelnosti bezbariérové vyhlášky. Změna by však měla předejít situaci, kdy i přes zlepšování v oblasti kapacity vyhrazených stání existují lokality, kde jsou osoby se zdravotním postiženým omezovány žít nezávisle z důvodu nedostatečné kapacity a vysoké obsazenosti vyhrazených stání v blízkosti staveb občanské vybavenosti.

8.6 Nízká výše příspěvku na úhradu provozních nákladů vynaložených v souvislosti se zaměstnáním osoby se zdravotním postižením

Situace

Slečna ZX je po úrazu páteře mobilní díky používání invalidního vozíku. Ihned po dokončení studia na střední škole začala pracovat a nyní má více než dvacetileté pracovní zkušenosti, které získala především na administrativních pozicích. Bohužel, kvůli komplikacím v osobním životě a změně bydliště musela slečna ZX hledat nové zaměstnaní. Slečna ZX se při hledání nového pracovního místa

Společnost BDO Advisory s.r.o. je členem skupiny BDO International Limited, společnosti s ručením omezeným ve Velké Británii, a je součástí mezinárodní sítě nezávislých členských firem BDO. BDO Advisory s.r.o., IČ: 27244784, DIČ: CZ27244784, je zapsána Městským soudem v Praze, oddíl C, vložka 107235.

soustředila na pracovní nabídky, které odpovídaly jejímu vzdělání a pracovním zkušenostem. Navíc nabízená pracovní místa byla inzerována jako vhodná místa pro osoby se zdravotním postižením. Slečna ZX absolvovala během půl roku několik pracovních pohovorů a pro většinu zaměstnavatelů nepředstavoval její handicap, dle jejích slov, významnější problém. Slečně ZX se však nepodařilo ani po několika pokusech získat pracovní místo. Proto se slečna ZX zajímala o důvody, které vedly k předchozím neúspěchům při získání nového zaměstnání.

Slečna ZX bohužel zjistila, že její handicap představuje významný problém získání pracovního místa pro některé z dotazovaných zaměstnavatelů, u kterých se pokusila získat pracovní místo. Nejčastěji zmiňovanými důvody byly špatné zkušenosti se zaměstnáváním osob se zdravotním postižením a také nezabezpečený bezbariérový přístup na pracoviště a pohyb po něm, chybějí technické vybavení kanceláře uzpůsobené potřebám slečny ZX a s tímto související nutné výdaje zaměstnavatele na zajištění adekvátních pracovních podmínek pro slečnu ZX.

Na základě prováděcí vyhlášky k zákonu o zaměstnanosti de lege lata může ÚP uzavřít se zaměstnavatelem dohodu o poskytnutí příspěvku na úhradu provozních nákladů vynaložených v souvislosti se zaměstnáním osoby se zdravotním postižením i s osobou samostatně výdělečně činnou, která je osobou se zdravotním postižením. Z pohledu zabezpečení bezbariérových úprav kanceláře a pořízení potřebného pracovního vybavení pro slečnu ZX by mohl její potenciální zaměstnavatel zažádat dle § 8 odst. 1 písm. d) o příspěvek na náklady na přizpůsobení provozovny.

Důsledky

Slečna ZX nakonec získala pracovní místo u neziskové organizace, která zaměstnává více zdravotně postižených osob. Z pohledu slečny ZX je však toto pracovní místo pouze dočasné, protože by chtěla pracovat v kolektivu osob, které netrpí zdravotním postižením a chtěla by se zapojit do života většinové společnosti. Proto slečna ZX stále hledá jiné pracovní místo.

Důsledkem stanovené výše příspěvku na úhradu provozních nákladů vynaložených v souvislosti se zaměstnáním osoby se zdravotním postižením je, že zaměstnavatelé si nemohou za stávající výše ročního příspěvku dovolit financovat náklady na zabezpečení bezbariérového přístupu a vybavení pracoviště pro jednu nebo i více zaměstnaných osob se zdravotním postižením. Výše příspěvku nepředstavuje podporu nezávislého života osob se zdravotním postižením.

Návrh řešení

Návrhem řešení stávající situace je dle Zpracovatele zvýšení maximální výše ročního příspěvku na úhradu provozních nákladů vynaložených v souvislosti se zaměstnáním osoby se zdravotním postižením z 48 000 Kč na násobně vyšší částku.

Zvýšením by mělo dojít k pokrytí vynaložených nákladů na zaměstnání osoby se zdravotním postižením souvisejících se stavebními úpravami pracoviště a nákupem adekvátního pracovního vybavení a zařízení. Možností je dle Zpracovatele také razantnější zvýšení příspěvku a současně zrušení vyplácení příspěvku na roční bázi. Zvýšení, například na čtyřnásobnou výši oproti stávající výši, a zavedení jednorázové platby na konkrétní osobu se zdravotním postižením by umožnilo zaměstnavatelům uhradit náklady související se zaměstnáním osob se zdravotním postižením.

Společnost BDO Advisory s.r.o. je členem skupiny BDO International Limited, společnosti s ručením omezeným ve Velké Británii, a je součástí mezinárodní sítě nezávislých členských firem BDO. BDO Advisory s.r.o., IČ: 27244784, DIČ: CZ27244784, je zapsána Městským soudem v Praze, oddíl C, vložka 107235.

9. ZÁVĚR

Z pohledu Zpracovatele představují popsané příklady z praxe aktuální překážky v životě osob se zdravotním postižením. Vláda ČR, MPSV i další ministerstva by měly v budoucnu spolupracovat na eliminaci překážek a zlepšení podmínek pro dosažení nezávislosti osob se zdravotním postižením. Dle zjištění Zpracovatele nepatří mezi hlavní problém existující legislativní překážky české legislativy. Stěžejním problémem oblasti osob se zdravotním postižením je vžitá představa většinové české populace o rozdílnosti lidí s handicapem, která je hlavní překážkou pro osoby se zdravotním postižením. Dle Zpracovatele by mělo dojít k přijmutí opatření, jež zajistí rovnocenné vnímání osob se zdravotním postižením většinovou populací.

Společnost BDO Advisory s.r.o. je členem skupiny BDO International Limited, společnosti s ručením omezeným ve Velké Británii, a je součástí mezinárodní sítě nezávislých členských firem BDO. BDO Advisory s.r.o., IČ: 27244784, DIČ: CZ27244784, je zapsána Městským soudem v Praze, oddíl C, vložka 107235.

10. SEZNAM ZKRATEK

Tabulka 2 Seznam zkratek

Zkratka	Význam
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
EU	Evropské unie
KÚ	Krajský úřad
MD	Ministerstvo dopravy
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj ČR
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MÚ	Městský úřad
ORP	Obce s rozšířenou působností
OSSZ	Okresní správa sociálního zabezpečení
OÚ	Obecní úřad
ÚP	Úřad práce

Společnost BDO Advisory s.r.o. je členem skupiny BDO International Limited, společnosti s ručením omezeným ve Velké Británii, a je součástí mezinárodní sítě nezávislých členských firem BDO. BDO Advisory s.r.o., IČ: 27244784, DIČ: CZ27244784, je zapsána Městským soudem v Praze, oddíl C, vložka 107235.

11. SEZNAM GRAFŮ A TABULEK

11.1 Seznam grafů

Graf 1 Vývoj počtu osob požívajících příspěvek na péči v letech 2014 až 2018 v České republice ... 28

Graf 2 Hodnocení stávající situace života osob se zdravotním postižením v ČR 47

Graf 3 Hodnocení závažnosti překážek podpory nezávislosti života osob se zdravotním postižením v ČR 51

11.2 Seznam tabulek

Tabulka 1 Zásadní legislativa ČR s vlivem na práva osob se zdravotním postižením 9

Tabulka 2 Seznam zkratek 60

Společnost BDO Advisory s.r.o. je členem skupiny BDO International Limited, společnosti s ručením omezeným ve Velké Británii, a je součástí mezinárodní sítě nezávislých členských firem BDO. BDO Advisory s.r.o., IČ: 27244784, DIČ: CZ27244784, je zapsána Městským soudem v Praze, oddíl C, vložka 107235.

12. PŘÍLOHY

Příloha č. 1 – Vzor dotazníkového šetření

Příloha č. 2 – Oslovené organizace

Příloha č. 3 – Výsledky dotazníkového šetření

Příloha č. 4 – Šetření mezi kraji

Příloha č. 5 – Šetření mezi obcemi

Společnost BDO Advisory s.r.o. je členem skupiny BDO International Limited, společnosti s ručením omezeným ve Velké Británii, a je součástí mezinárodní sítě nezávislých členských firem BDO. BDO Advisory s.r.o., IČ: 27244784, DIČ: CZ27244784, je zapsána Městským soudem v Praze, oddíl C, vložka 107235.

Příloha č. 1 – Vzor dotazníkového šetření

1. Uveďte prosím název organizace, za kterou tento dotazník vyplňujete:

2. Ohodnoťte prosím stávající situaci u jednotlivých níže uvedených oblastí života týkajících se uplatňované politiky, legislativního rámce a dalších aspektů vedoucích k podpoře nezávislosti osob se zdravotním postižením v České republice. Mezi oblasti života se řadí přístupnost, zapojení do společnosti, rovnost, zaměstnání, vzdělávání a odborná příprava, sociální ochrana, zdraví a finanční podpora.

3. Zde můžete uvést doplňující informace k Vašemu hodnocení stávající situace jednotlivých oblastí života.

4. Uveďte prosím Vámi používané nástroje v oblasti PŘÍSTUPNOSTI.

5. Uveďte prosím nástroje v oblasti ZAPOJENÍ DO SPOLEČNOSTI.

6. Uveďte prosím Vámi používané nástroje v oblasti ROVNOSTI.

7. Uveďte prosím Vámi používané nástroje v oblasti ZAMĚSTNÁNÍ.

8. Uveďte prosím Vámi používané nástroje v oblasti VZDĚLÁVÁNÍ A ODBORNÉ PŘÍPRAVY.

9. Uveďte prosím Vámi používané nástroje v oblasti SOCIÁLNÍ OCHRANY.

10. Uveďte prosím Vámi používané nástroje v oblasti ZDRAVÍ.

11. Uveďte prosím Vámi používané nástroje v oblasti FINANČNÍ PODPORY.

12. Zde můžete případně uvést doplňující informace k předcházejícím otázkám č. 3. až č. 10.

13. Ohodnoťte závažnost existujících překážek podpory nezávislého života osob se zdravotním postižením u jednotlivých níže uvedených oblastí života v České republice. Mezi oblasti života se řadí přístupnost, zapojení do společnosti, rovnost, zaměstnání, vzdělávání a odborná příprava, sociální ochrana, zdraví a finanční podpora.

14. Zde můžete případně uvést doplňující informace k Vašemu hodnocení existujících překážek u jednotlivých oblastí života.

15. Uveďte prosím překážky, na které narážíte v oblasti PŘÍSTUPNOSTI.

16. Uveďte prosím překážky, na které narážíte v oblasti ZAPOJENÍ DO SPOLEČNOSTI.

17. Uveďte prosím překážky, na které narážíte v oblasti ROVNOSTI.

18. Uveďte prosím překážky, na které narážíte v oblasti ZAMĚSTNÁNÍ.

19. Uveďte prosím překážky, na které narážíte v oblasti VZDĚLÁVÁNÍ A ODBORNÉ PŘÍPRAVY.

20. Uveďte prosím překážky, na které narážíte v oblasti SOCIÁLNÍ OCHRANY.

21. Uveďte prosím překážky, na které narážíte v oblasti ZDRAVÍ.

22. Uveďte prosím překážky, na které narážíte v oblasti FINANČNÍ PODPORY.

23. Zde můžete případně uvést doplňující informace k předcházejícím otázkám č. 14. až č. 21. a Vámi identifikovaným překážkám.

Společnost BDO Advisory s.r.o. je členem skupiny BDO International Limited, společnosti s ručením omezeným ve Velké Británii, a je součástí mezinárodní sítě nezávislých členských firem BDO. BDO Advisory s.r.o., IČ: 27244784, DIČ: CZ27244784, je zapsána Městským soudem v Praze, oddíl C, vložka 107235.

Příloha č. 2 - Oslovené organizace

Název organizace	Druh organizace	Místo	Zapojení do dotazníkového šetření
Agentura pro podporované zaměstnávání Osmý den, o.p.s.	Poskytoval sociálních služeb	Děčín	Ne
Asistence o.p.s.	Poskytovatel sociálních služeb	Praha	Ano
AUTISTIK, z.s.	Organizace zastupující zdravotně postižené osoby	Praha	Ne
Centrum sociálních služeb Jindřichův Hradec	Poskytovatel sociálních služeb	Jindřichův Hradec	Ano
Centrum sociálních služeb Stod	Poskytovatel sociálních služeb	Stod	Ne
CEREBRUM – Sdružení osob po poranění mozku a jejich rodin, z.s.	Organizace zastupující zdravotně postižené osoby	Praha	Ne
Česká alzheimerovská společnost, o.p.s.	Organizace zastupující zdravotně postižené osoby, Poskytovatel sociálních služeb	Praha	Ano
Česká odborná společnost pro inkluzivní vzdělávání	Organizace zastupující zdravotně postižené osoby	Stará Huť	Ne
Domov bez zámku Náměšť nad Oslavou, p. o.	Poskytovatel sociálních služeb	Náměšť nad Oslavou	Ne
Domov Lochovice	Poskytovatel sociálních služeb	Lochovice	Ano
Domov NaNovo, p.o.	Poskytovatel sociálních služeb	Studénka	Ne
Domov pro osoby se zdravotním postižením Kytlice	Poskytovatel sociálních služeb	Kytlice	Ano
Domov pro osoby se zdravotním postižením Leontýn	Poskytovatel sociálních služeb	Roztoky	Ano
Domov Rudné u Nejdku	Poskytovatel sociálních služeb	Rudná u Nejdku	Ano
Domov se zvláštním režimem Krásná Lípa	Poskytovatel sociálních služeb	Krásná Lípa	Ano
Domov se zvláštním režimem Terezin	Poskytovatel sociálních služeb	Terezín	Ano
Domov Zvíkovecká kytička	Poskytovatel sociálních služeb	Zvíkovec	Ano
ICOS Český Krumlov, o.p.s.	Poskytovatel sociálních služeb	Český Krumlov	Ano
Integrované centrum pro osoby se zdravotním postižením Horní Poustevna	Poskytovatel sociálních služeb	Dolní Poustevna	Ano
Integrované centrum sociálních služeb Odlochovice	Poskytovatel sociálních služeb	Odlochovice	Ano
Kolumbus, Sdružení uživatelů služeb psychiatrické péče hájící práva duševně nemocných, z.s.	Organizace zastupující zdravotně postižené osoby	Ústí nad Labem	Ano

Společnost BDO Advisory s.r.o. je členem skupiny BDO International Limited, společnosti s ručením omezeným ve Velké Británii, a je součástí mezinárodní sítě nezávislých členských firem BDO. BDO Advisory s.r.o., IČ: 27244784, DIČ: CZ27244784, je zapsána Městským soudem v Praze, oddíl C, vložka 107235.

Název organizace	Druh organizace	Místo	Zapojení do dotazníkového šetření
Krajský úřad Jihomoravského kraje	Zástupce samosprávy	Brno	Ne
Krajský úřad Kraje Vysočina	Zástupce samosprávy	Jihlava	Ne
Krajský úřad Královehradeckého kraje	Zástupce samosprávy	Hradec Králové	Ano
Krajský úřad Plzeňského kraje	Zástupce samosprávy	Plzeň	Ne
Krajský úřad Zlínského kraje	Zástupce samosprávy	Zlín	Ne
Liga lidských práv	Organizace zastupující zdravotně postižené osoby	Brno	Ne
Magistrát hlavního města Prahy	Zástupce samosprávy	Praha	Ne
Městský úřad Benešov	Zástupce samosprávy	Benešov	Ne
Městský úřad Bílina	Zástupce samosprávy	Bílina	Ano
Městský úřad Bílovec	Zástupce samosprávy	Bílovec	Ne
Nalžovický zámek, p. p. s.	Poskytovatel sociálních služeb	Příbram	Ano
Národní rada osob se zdravotním postižením ČR (NRZP ČR)	Organizace zastupující zdravotně postižené osoby, Poskytovatel sociálních služeb	Praha	Ne
Olivova dětská léčebna, o.p.s.	Poskytovatel sociálních služeb	Říčany	Ano
OSTARA, p. o.	Poskytovatel sociálních služeb	Nový Bor	Ne
Palata - domov pro zrakově postižené	Poskytovatel sociálních služeb	Praha	Ano
Quip - Společnost pro změnu	Poskytovatel sociálních služeb	Praha	Ne
Rytmus	Poskytoval sociálních služeb, vzdělávání	Praha	Ne
Společnost pro podporu lidí s mentálním postižením v České republice	Organizace zastupující zdravotně postižené osoby	Praha	Ne
Společnost rodičů a přátel dětí s Downovým syndromem, z. s.	Organizace zastupující zdravotně postižené osoby	Praha	Ne
Svaz tělesně postižených v České republice z. s.	Organizace zastupující zdravotně postižené osoby	Praha	Ne
Vyšší Hrádek	Poskytovatel sociálních služeb	Brandýs nad Labem	Ano

Zdroj: Vlastní zpracování

Společnost BDO Advisory s.r.o. je členem skupiny BDO International Limited, společnosti s ručením omezeným ve Velké Británii, a je součástí mezinárodní sítě nezávislých členských firem BDO. BDO Advisory s.r.o., IČ: 27244784, DIČ: CZ27244784, je zapsána Městským soudem v Praze, oddíl C, vložka 107235.

Příloha č. 3 – Výsledky dotazníkového šetření

Výsledky dotazníkového šetření s odpověďmi ke dni 30. 5. 2019 jsou elektronickou přílohou tohoto dokumentu.

Společnost BDO Advisory s.r.o. je členem skupiny BDO International Limited, společnosti s ručením omezeným ve Velké Británii, a je součástí mezinárodní sítě nezávislých členských firem BDO. BDO Advisory s.r.o., IČ: 27244784, DIČ: CZ27244784, je zapsána Městským soudem v Praze, oddíl C, vložka 107235.

Příloha č. 4 - Šetření mezi kraji

Oslovení	Zapojení do dotazníkového šetření
Středočeský kraj	Ano
Jihočeský kraj	Ano
Plzeňský kraj	Ano
Karlovarský kraj	Ano
Ústecký kraj	Ano
Liberecký kraj	
Královehradecký kraj	
Pardubický kraj	Ano
Vysočina	
Jihomoravský kraj	Ano
Olomoucký kraj	
Moravskoslezský kraj	Ano
Zlínský kraj	Ano
Středočeský kraj	Ano

Společnost BDO Advisory s.r.o. je členem skupiny BDO International Limited, společnosti s ručením omezeným ve Velké Británii, a je součástí mezinárodní sítě nezávislých členských firem BDO. BDO Advisory s.r.o., IČ: 27244784, DIČ: CZ27244784, je zapsána Městským soudem v Praze, oddíl C, vložka 107235.

Příloha č. 5 - Šetření mezi obcemi

Oslovení	Zapojení do dotazníkového šetření	Oslovení	Zapojení do dotazníkového šetření	Oslovení	Zapojení do dotazníkového šetření
Beroun		Kladno	Ano	Pohořelice	
Brno	Ano	Kopřivnice		Praha 12	
Bystřice pod Hostýnem		Králíky		Prachatice	
Česká Lípa	Ano	Kralovice		Příbor	
České Budějovice		Kutná Hora		Sokolov	
Dačice		Liberec		Šlapanice	
Děčín		Litoměřice		Trutnov	
Dobříš		Litovel	Ano	Třebíč	
Frenštát pod Radhoštěm	Ano	Milevsko	Ano	Třeboň	
Havlíčkův Brod		Mladá Boleslav		Velké Meziříčí	
Hodonín		Mohelnice		Vsetín	
Hradec Králové		Moravský Krumlov	Ano	Vyškov	
Hustopeče	Ano	Nový Jičín	Ano	Zlín	
Chomutov		Olomouc		Znojmo	Ano
Chrudim		Opava	Ano	Žatce	
Jihlava		Otrokovice		Železný Brod	
Jilemnice		Poděbrady	Ano	Židlochovice	

Společnost BDO Advisory s.r.o. je členem skupiny BDO International Limited, společnosti s ručením omezeným ve Velké Británii, a je součástí mezinárodní sítě nezávislých členských firem BDO. BDO Advisory s.r.o., IČ: 27244784, DIČ: CZ27244784, je zapsána Městským soudem v Praze, oddíl C, vložka 107235.